

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika” dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, Król. Jadwigi 16 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2,95 zł. miesięcznie 8,85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3,34 zł. miesięcznie, 10,00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6,95 zł., zagranicę 9,25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Nr zbiorowy 2650 (trzy przewody) — Oddział w Bydgoszczy 1299.

Założyciel Jan Teska.

Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 637

Numer 116

BYDGOSZCZ, sobota dnia 21 maja 1938 r.

Rok XXXII.

Polityka karpia wśród szczupaków.

Polska jest jak karp między szczupakami. Im będzie grubsza, im będzie ludniejsza, im lepiej zagospodarowana, lepiej uzbrojona, tym mniej będzie się potrzebowała obawiać swych sąsiadów. Nie wszyscy są jednak przekonani, że **najpierw trzeba być ludniejszym, aby być zbiorowo potężniejszym.** Wielu wydaje się, że zamożność i z nią materialną i duchową potęgę zdobywa się na drodze ograniczania potomstwa.

Im więcej ludzi, tym silniejsza walka o byt. Im bardziej zawzięta walka o kawałek chleba, im **twardsze życie, tym twardsze charaktery, tym większa prężność społeczna.** Tylko tam na świecie, gdzie było wielkie tempo przyrostu ludności powstały zbiorowiska ludzkie śmiało kroczące drogą ku wielkości. Mówimy tak wiele o dynamizmie Niemiec, Włoch, czy Japonii. Zbyt mało jednak wspominamy o przyczynach tego zjawiska. Jest nim **tylko człowiek, nagromadzony w wielkiej ilości „bez miejsca pod słońcem”** i dlatego wydobywający ze siebie tak wiele energii, aby się na świecie rozepchnąć łokciami.

Rozpatrywaliśmy wczoraj sytuację demograficzną Niemiec i Polski. Dziś Niemcy mają olbrzymie zastępy młodzieży dorosłej i ta jest nosicielem ich dynamizmu. **Nie mają jednak dzieci.** Za lat 10—15 dorosnie w Niemczech nędzne pokolenie wychuchanych jedynaków i ich sny o potęgę będą musiały się skończyć. Inaczej będzie z nami. Już żyje u nas pokolenie, które jest raptem o 20—25% słabsze ilościowo od niemieckiego. Również za lat 10—15 wejdą w życie zastępy, które będą musiały, jak to się mówi, **diabła zjeść, aby w Polsce na kawałek chleba zarobić.** I można być pewnym, że pokolenie to potrafi się wywiązać ze swego zadania. **Im większe bowiem trudności, tym większą siłę do ich zwalczania daje Opatrzność.**

Zaczynamy już jednak wchodzić na złą drogę. Poniższa tabela unaocznia ogrom niebezpieczeństwa:

Lata	Urodzenia (na tysiąc mieszkańców)	Zgony	Przyrost
1927	31,6	17,3	14,3
1928	32,3	16,4	15,9
1929	32,0	16,7	15,3
1930	32,5	15,5	17,0
1931	30,2	15,5	14,7
1932	28,8	15,0	13,8
1933	26,5	14,2	12,3
1934	26,5	14,4	12,1
1935	26,1	14,0	12,1
1936	26,2	14,2	12,0
1937	24,9	14,0	10,9

Przegląd tej tabeli wykazuje, że mimo poprawy koniunktury ilość urodzeń stale maleje. Śmiertelność jest w naszych warunkach bardzo niska. O jej obniżeniu nie można marzyć. **Przyrost ludności w ciągu dziesięciu lat obniżył się o 30%.** W naszych warunkach w obliczu tak zasobnych ludnościowo Niemiec jak i Rosji jest to **klęska.** Czas najwyższy dzwonić na alarm.

Walka ze spadkiem przyrostu ludności, toczona w Niemczech i we Włoszech daje mizerne rezultaty. Nie znaczy to jednak, aby nie miała ona znaczenia hamującego. U nas teorie maltuzjańskie przesiąkły szeroko w koła mieszczańskie i inteligencje. Wielkim winowajcą jest tu rząd, który porzucił zasadę dodatków rodzinnych i w odniesieniu do swych funkcjonariuszy nie stosuje żadnego z tych środków, jakie już wprowadzili bądź wprowadzają w życie Mussolini z Hitlerem.

W Polsce nie można kopiować metod obcych nie tylko z uwagi na ich kosztowność czy małą wydajność. Trzeba również pamiętać, że nie może nas boleć głowa o silnie spadającą rozrodzoność żydów, która po stronie urodzeń wynosiła w roku 1937 tylko 19,2 promil wobec 25 promil u ludności katolickiej, znajdującej się pod wpływem chrześcijańskiej moralności. Zadaniem naszym musi być troska o utrzymanie w zdrowiu i sile rozrodzkiej rdzenia sił naszego narodu tj. jego ludności wiejskiej.

Wielkie miasta są młynem mielącym na plewy przypliw ze wsi. Niemcy, w których jedna trzecia ludności żyje w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców i tylko 25% na wsi, nie będą mogły się rozmnażać. W mieście i ponadto w dużym mieście już drugie dziecko jest wielkim kłopotem, nie mówiąc o trzecim i o czwartym, **dopiero gwarantującym przyrost.**

Jeśli Polska utrzyma duży procent swej

(Ciąg dalszy, na str. 2)

Szef rządu rumuńskiego patriarcha Miron Cristea przybywa do Polski.

Warszawa, 20. 5. (Tel. wł.) Wczoraj przekroczył granicę polską szef rządu rumuńskiego patriarcha Miron. Początkowo przypuszczano raczej, że wizyta ta nie będzie miała charakteru politycznego, że w pierwszym rzędzie przybywa on do Polski, jako głowa prawosławnej cerkwi rumuńskiej, by rewizytować najwyższego dostojnika cerkwi prawosławnej w Warszawie. Obecnie jednak widzimy, że wizyta patriarchy Mirona mieć będzie **charakter polityczny, do której to wizyty nasze czynniki urzędowe przywiązują poważne znaczenie.**

Wczorajsza prasa warszawska na naczelnych miejscach zamieszcza artykuły powitalno-okolicznościowe, podając również fotografie dostojnego gościa rumuńskiego. Przy tej okazji podkreśla się bardzo silnie, że Rumunia jest naszym wiernym sojusznikiem i że serdeczne, ciepłe **stosunki polsko-rumuńskie zacieśniają się coraz bardziej z roku na rok.**

Prasa uwypukla jeszcze jeden moment, że oto obecnie Rumunia wkroczyła na drogę mocarstwowa i stała w rządzie wielkich mocarstw europejskich.

W głosach prasowych spotykamy się również z charakterystyką dzieła patriarchy Mirona, jako śmiałego reformatora spraw wyznaniowych w Rumunii.

Po objęciu metropolii bukareszteńskiej udało mu się szybko uzyskać zgodę na stworzenie samodzielnego patriarchatu rumuńskiego. Wybór jego na najwyższe stanowisko kościelne nastąpił już w roku 1925. Rozpoczął on też działalność w tym kierunku, aby odrodzenie religijne oprzeć na

czynniku narodowym. Dążył też uporczywie, aby osiągnąć współpracę i pełną duchową łączność z 11 autokefalicznymi kościołami prawosławnymi. On też **pierwszy wypowiedział się za utworzeniem samodzielnego kościoła prawosławnego w Polsce.** Dziś ta łączność kościołów prawosławnych rumuńskiego i polskiego ma doznać

Premier rumuński i patriarcha Miron.

dalszego wzmocnienia przez rewizytę naszego dostojnego gościa. (R.)

Zyciorys patriarchy.

Warszawa, 20. 5. (PAT). Przybywający dnia 20 bm. patriarcha Rumunii Miron Cristea **urodził się 18 lipca 1868 r.** w Toplicy rumuńskiej w Siedmiogrodzie. Teologię studiował w Sibiu w Siedmiogrodzie, nauki humanistyczne na uniwersytecie w Budapeszcie, gdzie otrzymał **stopień doktora w r. 1895.** Uniwersytet w Czerniowcach nadał mu później tytuł doktora teologii „honoris causa”.

Działalność społeczną rozpoczął jako nauczyciel w szkole powszechnej w Orastie w Siedmiogrodzie. W r. 1902 wstąpił do zakonu w klasztorze Hodos-Bodrog w pobliżu Arady. Wkrótce zaczął wyróżniać się swymi zdolnościami i swą działalnością i został mianowany dyrektorem wielkiego stowarzyszenia kulturalnego Rumunów siedmiogrodzkiej sekcji departamentu Sibiu. Od r. 1909 do 1919 jest biskupem w Caransebes. Po wojnie został wybrany deputowanym.

Już jako metropolita i prymas Rumunii w październiku 1925 r. zostaje patriarchą.

10 lutego 1938 r. zostaje powołany przez króla Karola II na stanowisko premiera rządu zjednoczenia narodowego.

Wraz ze stanowiskiem prezesa ministrów nowego rządu, uformowanego 30 marca 1938 r., patriarcha Miron Cristea piastuje godność rady królewskiego.

Polska „drewniana” płonie... Nowe pożary na Polesiu i Podlasiu.

Słonim, 20. 5. (PAT). Z nieustalonych dotychczas przyczyn wybuchł **pożar w lesie gromadzkim wsi Nowosiółki, pow. słonimskiego.** Wskutek silnego wiatru ogień przetrzucił się na zabudowania mieszkańców wsi Nowosiółki, odległej o pół kilometra od lasu. Pożar udało

się umiejscowić. Jeden z mieszkańców wsi, korzystając z ogólnego zamieszania, podpalił swój stary zniszczony dom. **Natychmiast ogień rozszerzył się na całą wieś. Spaliło się około 30 gospodarstw,** straty sięgają 100 tys. złotych. W akcji ratunkowej brała udział

miejscowa ludność i okoliczne straże pożarne. Podpalacza aresztowano.

Białystok, 20. 5. (PAT). Na terenie województwa wydarzył się dwa duże pożary. W osadzie Orla pow. bielskiego powstał pożar, który przy silnym wietrze w szybkim tempie objął **100 domów mieszkalnych oraz stojące przy nich zabudowania gospodarskie, poza tym 3 bożnice,** z których jedną zabytkową. Ogień został stłumiony z wielkimi trudnościami dopiero po 3 i pół godzinach. Podczas akcji ratunkowej została ciężko poparzona jedna kobieta, kilka osób odniosło lekkie poparzenia ciała.

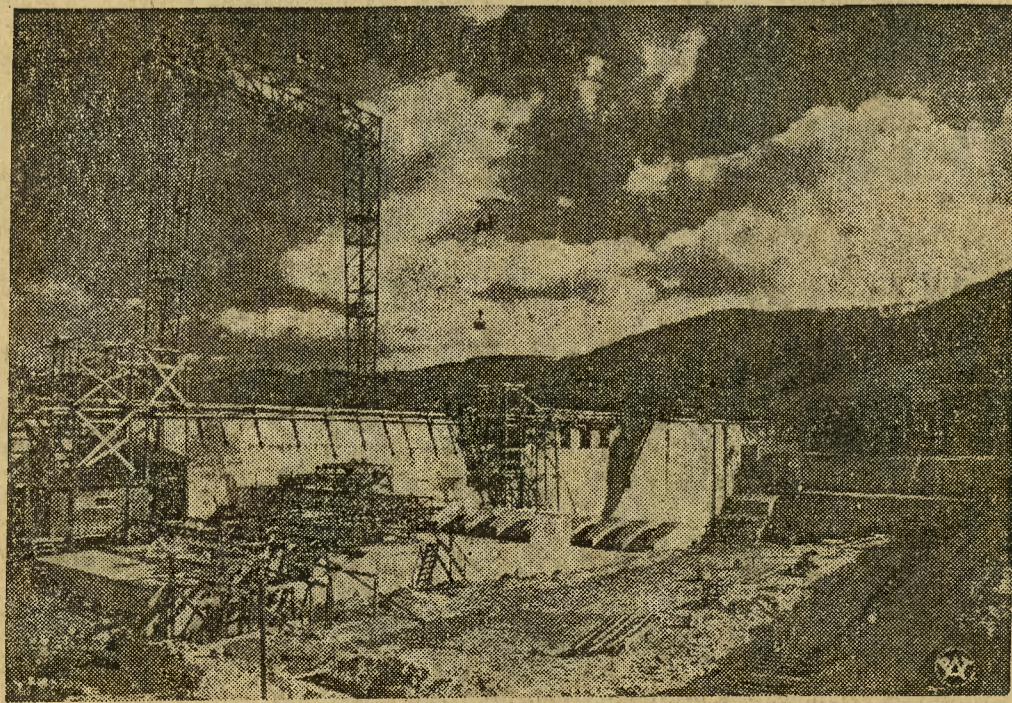
We wsi Mogilowce w pow. wołkowskim **spłonęło 90 budynków** oraz żywy i martwy inwentarz. Straty wynoszą sto kilkadziesiąt tysięcy złotych. W czasie akcji ratunkowej spaliła się jedna kobieta, jeden mężczyzna doznał ciężkich poparzeń.

Nowe kredyty zbożowe.

Warszawa, 20. 5. (PAT). Rada Banku Polskiego uchwaliła przyznanie kredytów na redyskonto weksli, pochodzących z rejestrowego zastawu rolniczego i kredytów zaliczkowych na sprzedaż płodów rolnych w sezonie 1938/39, w łącznej sumie 55 milionów zł, czyli w tej samej wysokości, co w sezonie ubiegłym.

Otton żeni się.

Bruksela, 20. 5. (PAT) Cała prasa belgijska donosi o bliskich **zręczynach arcyksięcia Ottona Habsburga z księżniczką Marią Teresą Lichtenstein** i zręczynach jego siostry arcyksiężniczki Adelajdy z księciem Lichtenstein. Żadnych miarodajnych oświadczeń w tej sprawie nie można uzyskać.

Fotografia przedstawia fragmenty budowy gigantycznej zapory wodnej na Dunajcu w Rożnowie.

Polityka karpia wśród szczupaków.

(Ciąg dalszy)

ludności na wszech, uniknie losu narodów wymierających już dziś w potwornych osiedlach miejskich i fabrycznych. Sprzeciwia się to jednak idei powszechnie wyznawanej i mającej bardzo poważne uzasadnienie, że Polska musi być i umiastowiona i uprzemysłowiona. Wiemy przecież, że wicznie ziemi dzielić nie będziemy. **Chłop bezrolny również się nie żeni i nie rozrządza.** Czy nie ma wyjścia pośredniego?

Wydaje się, że takie wyjście jest. Jest nim szeroka elektryfikacja i rozbudowa przemysłu chałupniczego. Naszym ideałem powinien być rolnik, który zimą korzystając z wszędzie osiągalnej energii elektrycznej wytwarza sobie potrzebne artykuły przemysłowe. Trzeba uprzemysłowić polską wieś a nie tworzyć rozsądni chorób i zgnilizny fizycznej i moralnej, jakimi są kolosy miejskie. Będzie to bez wątpienia tańsze. Nim zbudujemy te wielkie miasta, wyposażone we wszystkie zdobycze nowoczesnej techniki, chłopu na wsi rosa oczy wyje. Nie stać nas na powtarzanie wieku XIX, jeśli pracujemy w warunkach XX wieku, nakładającego obowiązek ubezpieczenia robotników i zapewnienia im egzystencji, o której się przed 50 choćby laty nikomu nie śniło.

Takie czy inne metody walki z zanikającą rozrodnością naszego narodu są koniecznością. Oprze się Rosji i Niemcom tylko wtedy, trzeba to otwarcie powiedzieć, gdy będziemy wprost przeludnieni.

St. Strąbski.

1-y tani sezon tylko do 15 czerwca KURACJE RYCZAŁTOWE 155,-

4616 Informacja: IWONICZ - ZDRÓJ

Ojciec św. o prasie katolickiej.

Rzym. (KAP) W ubiegłą niedzielę w wielu diecezjach włoskich odbył się doroczny „dzień prasy katolickiej”. W związku z tym kardynał Pizzardo ogłosił o polecenia Ojca św. odczyt, w której m. in. czytamy następujące słowa Najwyższego Pasterza:

„Prasa katolicka, a przede wszystkim dzienniki, które otwarcie stoją na gruncie zasad chrześcijańskich i ożywione są duchem apostołskim, są w pewnym sensie niezastąpioną pomocą dla hierarchii kościelnej”.

Zjazd Związku Oficerów Rezerwy.

Warszawa, 20. 5. (PAT). W dn. 26—28 maja br. odbędzie się w Lwowie walny zjazd delegatów Związku Oficerów Rezerwy R. P. Zjazd ten budzi bardzo żywe zainteresowanie wśród szerokich rzesz oficerów rezerwy, przede wszystkim ze względu na swój charakter jubileuszowy. Związek bowiem obchodzi równocześnie 15-lecie swojej pracy.

Stan pryszczycy w Polsce.

Warszawa, 20. 5. (PAT) W okresie od 8 do 14 maja rb. na całym obszarze Rzeczypospolitej zanotowano 293 wypadki pryszczycy, z czego w 62 wypadkach zlikwidowano ogniska przez wybić zwierząt. W 143 zagrodach pryszczycza wygasa. Ogółem czynnych ognisk pryszczycy pozostało w Polsce 788. W szczególności czynne ogniska pryszczycy pozostały w województwach: kieleckim — 46, krakowskim — 24, w lubelskim — 5, w lwowskim — 34, w łódzkim — 100, pomorskim — 85, w poznańskim — 434, śląskim — 80, warszawskim — 59, białostockim — 1. Zlikwidowano pryszczycę przez wybić inwentarza w województwie kieleckim w 31 zagrodach, w krakowskim w 4, w lubelskim w 1, w lwowskim w 3, łódzkim — 11, warszawskim — 9 i białostockim 3. Ponadto pryszczycza wygasa w krakowskim w 4 zagrodach, w łódzkim w 2, w poznańskim w 131 i w śląskim — 68.

Pomimo deszczu i śniegu.

Salamanka, 20. 5. (PAT) Oficjalny komunikat głównej kwatery gen. Franco donosi, że pomimo deszczu i śniegu, posuwanie się wojsk trwa nadal. Oddziały gen. Franco przekroczyły Villa Franca del Hid i Castelfort, przy czym zadały nieprzyjacielowi duże straty. Lotnicy stracili w ciągu dnia wczorajszego 4 samoloty rządowe typu „Boeing”.

Nowe aresztowania w Moskwie.

Londyn, 20. 5. „Daily Express” donosi, że GPU aresztowało we środę w naczelnym dowództwie armii czerwonej w Moskwie pięciu generałów i 32 innych oficerów. Dziennik pisze, że szef GPU Jęzow jest zdania, iż aresztowani są przywódcami organizacji, która groziła w audycjach tajnej rozgłośni radiowej Stalinowi zamordowaniem.

GPU twierdzi, że nazwiska aresztowanych odkryło w liście, który kurier pewnego dyplomaty sowieckiego — Siemion Bertsin chciał przemyścić za granicę. Ów Bertsin został zastrzelony w Nięgorefoje.

Konsolidacja napotyka na duże trudności. Obrady Rady Naczelnej Ozonu.

Warszawa, 20. 5. (tel. wł.) Wczoraj rozpoczęły się obrady rady naczelnej Ozonu. W streszczeniu Pata przebieg obrad był następujący:

Pierwsza plenarna sesja rady naczelnej Ozonu rozpoczęła się dnia 19 bm. uroczystym nabożeństwem w kościele św. Aleksandra na placu Trzech Krzyży, odprawionym przez ks. infułata Brzeziewicz. W nabożeństwie wziął udział szef Ozonu gen. St. Skwarczyński, szef sztabu obozu płk dypl. Z. Wędra oraz wszyscy członkowie rady naczelnej. Na otwarcie obrad przybył premier gen. Sławoj-Składkowski. Obrady otworzył przemówieniem szef Ozonu gen. Skwarczyński, po czym rada naczelna wybrała komisję-matkę, która miała na celu dokonanie wyboru kandydatów do prezydium rady.

W przemówieniu swym gen. Skwarczyński zaznaczył: „Jak już wspominałem, idea zjednoczenia, trafiająca łatwo do przekonania szerokiego ogółu w realizowaniu napotyka na duże trudności. Chcę zastanowić się i zanalizować przyczynę tych trudności. Czy wynikają one ze różniczkowania dążeń i zapatrywań społecznych? Czy istotną rzeczą na świecie i w Polsce jest dziś podział na prawicę i lewicę społeczną? — sądzę, że nie. W moim wywiadzie prasowym z dnia 26 kwietnia br. stwierdziłem wyraźnie że wszelkie zarzuty na temat zmiany kierunku ideowego obozu, rzekomego odstępstwa od deklaracji lutowej itp. Są bezpodstawne. Wszelkie odpryski personalne z obozu wynikają ze zwiększenia przeze mnie wewnętrznej dyscypliny organizacyjnej. Uważam je za przykrą, lecz zdrową konieczność.

Jeśli więc ktoś — mówił — uznaje za wskazane czynienie pod tym względem obozowi zarzutów, które częstokroć przy-

bierały formę insynuacji i napaści, jak to miało miejsce w czasie ostatniego zebrania koła parlamentarnego Ozonu, i szerokiego echa tegoż zebrania w niektórych organach prasowych, domagam się, by czynił to wprost pod moim adresem, a nie z tych, czy innych wygodnych taktycznie względów, pod adresem moich współpracowników, pomocników, czy rzekomych doradców.”

Rzeczą oczywistą — pisze konserwatywny „Czas” — że powyższa aluzja skierowana jest pod adresem b. premiera Kwiatkowskiego.

„Powołani do pracy zjednoczenia narodu jesteśmy w tym szczęśliwym położeniu, że nie potrzebujemy rozpoczynać tej pracy od początku, gdyż pracę zjednoczenia w tym szerokim pojęciu przewartościowania życia narodu, prowadził przez cały czas swych rządów w Polsce marszałek Józef Piłsudski. Dziedzictwem wreszcie, pozostawionym nam przez marsz. Piłsudskiego jest obowiązująca dziś w państwie polskim konstytucja. Rozpoczynamy dzisiaj pracę w nowym, w ramach obozu, pełnym zespole rady naczelnej. Udziałem tej rady jest kapitalnie ważna praca opracowywania programu działalności obozu.”

Po przerwie obiadowej rada naczelna Ozonu wznowiła swoje obrady.

Po ukonstytuowaniu się komisji prezydium rady naczelnej z szefem obozu gen. Skwarczyńskim na czele udano się na zamek celem wpisania się do książki audycjonalnej.

O godz. 18 w salonach oficerskiego Jacht-klubu odbyła się herbatka towarzyska dla członków rady naczelnej, którą zaszczylił swoją obecnością naczelny wódz, marsz. Smigły-Rydz. W herbatce wziął również udział premier gen. Składkowski.

„Nie chcę nikogo straszyć wojną, nie chcę bawić się w prorocтва...” Mowa marszałka Śmigłego-Rydza.

Marszałek Śmigły-Rydz wygłosił do zebranych członków Rady Naczelnej następujące przemówienie, z którego podajemy ważniejsze fragmenty:

Szanowni Państwo, — przed każdą wojną jest pokój, każdy okres pokoju kończy się wojną. Jest to reguła, która jest stwierdzona doświadczeniem krwi, tragediami narodów w ciągu tysiącleci. Chciałbym zobaczyć człowieka, który by twierdził, że dziś właśnie żyjemy w epoce, która ma znamiona wyraźnie wskazujące, że ta reguła stała się anachronizmem, że przestała istnieć. Nie chcę nikogo straszyć wojną, nie chcę bawić się w prorocтва, będę ostrożny i powiem jedno: ja w mniemanie, że ta reguła stwierdzona przez tysiąclecia przestaje obowiązywać, wierzyć nie mogę i wierzyć nie mam prawa.

Dlatego też nie jest dla mnie rzeczą obojętną jak społeczeństwo nasze — jak naród nasz żyje w czasie pokoju. Nie jest dla mnie rzeczą obojętną, czy społeczeństwo żyje pod hasłem skoordynowanego wysiłku, harmonijnej współpracy, czy też pod sztandarem wiecznej i niekończącej się niezgody i gderliwego pieniactwa.

Jakaż Wam dać radę? Dam Wam żołnierską radę — prostą.

Oto, że musicie mieć dużo poczucia realizmu, dużo trzeźwości w osądzie rzeczywistości, a równocześnie dużo optymizmu.

Ten trzeźwy realizm powie Wam i musi Wam powiedzieć, że macie jeszcze przed sobą bardzo dużo trudności, bardzo dużo przeszkód, które musicie zwalczyć. W tak miłym towarzyskim gronie, po przyjacielsku na ucho, musimy sobie powiedzieć, że hasło zjednoczenia narodowego, zdawałoby się tak popularne, z taką radością przyję-

te przez szerokie masy naszego społeczeństwa, przy bliższym rozejrzeniu się, przy zbadaniu w jaki sposób jest ujmowane — ukazuje pewien szczególny objaw; mianowicie, że aby odpowiedzieć tym pojęciem różnorodakim trzeba by mieć tyle barw dla zjednoczenia narodowego, że na pewno ilość barw tęczy nie wystarczyłaby. Aby odpowiedzieć pojęciem i pragnieniom bardzo często ukrywanych, które przy takiej, czy innej sposobności dają się zauważyć, wydobywają się przy takiej czy innej okazji, trzeba by chyba stworzyć wiele obozów zjednoczenia narodowego, aby zadowolić wszystkich. A wiadomo — to można z całą pewnością przepowiedzieć, że one, w tej ilości istniejąc obok siebie, dopiero pokazałyby co to jest nie zjednoczenie narodowe, a generalna wojna.

Tu trzeba sobie powiedzieć, że niejednokrotnie zarzucane bywa samo wystąpienie z hasłem zjednoczenia. Wystarczy, że ten, nie kto inny z tym hasłem wystąpi, aby już powstały zarzuty, zarzuty ciężkie, tym cięższe, że jeśli chce on swoje hasła realizować, jeśli rzetelnie go rozumie i tej rzetelności od innych wynaga w związku ze zjednoczeniem narodowym; jeśli raz wreszcie chce zadać kłam tej opinii, temu osądowi tak dawno wypowiedzianemu i tak smutnemu, wypowiedzianemu przez królową Marię Ludwikę o Polsce, że Polska to jest wspaniałe Królestwo, którego nie doceniają sami Polacy, niweczac je przez wolność nieokielznaną porządkiem.

Dziękując Wam za tę pracę z całego serca życzę Wam optymizmu i wierzę, że wielki Wasz cel, który jest wielkim jednocześnie dla Polski, wypełnicie.

Ozon chce przelicytować wicepremiera Kwiatkowskiego.

Warszawa, 20. 5. W związku z obradami Rady Naczelnej Ozonu, konserwatywny „Czas” donosi, iż w dziedzinie inwestycyjnej Ozon występuje z własnym programem, zakrojonym na bardzo wielką miarę. Istotą tego projektu jest ponoć plan inwestycyjny, którego realizacja miałyby nastąpić w trzech etapach, obejmujących po pięć lat. Całość planu miałyby być zatem wykonana w ciągu 15 lat. W myśl projektu Ozonu, na finansowanie tego planu mianooby przeznaczyć rocznie 2 miliardy złotych.

Powyższa wiadomość wywołała zrozumiałe zainteresowanie w kołach zarówno politycznych, jak i gospodarczych. Zaciekawienie budzi zwłaszcza to, gdzie Ozon widzi źródła na ewentualne sfinansowanie swego planu. Mówi się też, iż Ozon swymi inwestycyjnymi projektami chce wręcz przelicytować wicepremiera Kwiatkowskiego.

Podobno szerokie plany ma też Ozon w dziedzinie spraw rolnych. Plany te dotyczyć mają przede wszystkim zagadnień organizacyjnych. (r)

P. premier Składkowski patroluje...

Warszawa, 20. 5. (PAT). Prezes rady ministrów minister spraw wewnętrznych gen. Sławoj Składkowski dokonał w dniu 19 bm, w towarzystwie starosty grójeckiego Felicjana Pawłowskiego objazdu powiatu, zwiedzając górę Kalwarię, Warkę i Grójec.

Stwierdziwszy wybitną poprawę wyglądu miejscowości miejskich i wiejskich powiatu, p. premier polecił staroście przedstawić do odznaczenia krzyżami zasługi tych wszystkich osób, którzy przyczynili się do uporządkowania osiedli.

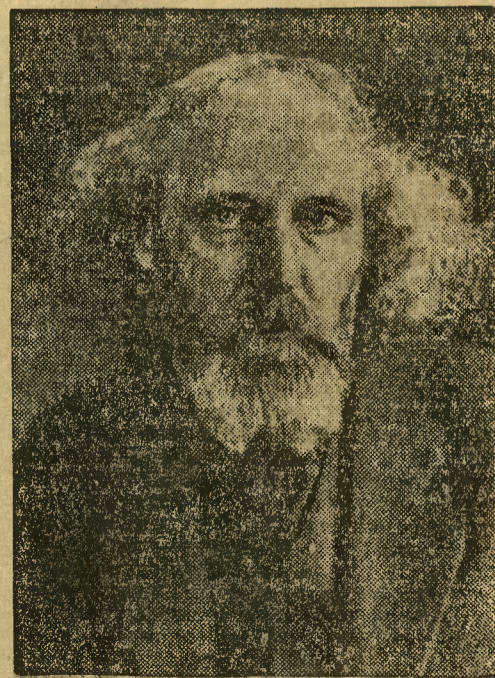
P. premier przekazał na ręce starosty z 500 w celu załatwienia postawienia popiersia ks. Piotra Skargi w Grójcu, jego miejscu rodzinnym. Jednocześnie przekazał 500 zł na popiersie Piotra Wysokiego w Warce. Popiersia mają stanąć w Grójcu i w Warce przy głównych ulicach miasta.

Biskup francuski w Poznaniu.

Poznań, 20. 5. W dniu wczorajszym o godz. 14.01 przybył z Warszawy do Poznania na specjalne zaproszenie J. E. Ks. Kard. Prymasa, ks. bisk. Grente, członek Akademii Francuskiej. Ks. biskup Grente wygłosił w Poznaniu dwa odczyty. Na dworcze witali ks. bisk. Grente m. in. ks. inf. Klos, ks. inf. Ruciński, ks. szambelan rektor Kowalski, ks. dyr. Marlewski i ks. dr. Filipiak. Bezpośrednio z dworca ks. biskup Grente udał się do pałacu prymasowskiego.

Jak wiadomo, francuski biskup jest gościem ks. kard. Prymasa i pozostaje w Poznaniu do piątku. Po odczytach dzisiaj w piątek w nocy ks. biskup Grente opuszcza Poznań, udając się w dalszą drogę do Krakowa.

Odtwórca roli Chrystusa

na przedstawieniach pasyjnych w Oberammergau, zdun Antoni Lang, zmarł w 64 roku życia na raka żołądkowego — w klinice uniwersyteckiej w Monachium.

O sprawie żydowskiej - ani słowa.

W Poznaniu mówił generał Skwarczyński inaczej.

Warszawa, 20. 5. (Tel. wł.) Powołując do życia Ozon płk. Koc, jak wiadomo, ogłosił swoją deklarację tzw. lutową. Otóż jeden z prezesów okręgowych Ozonu w stolicy zrozumiał ją w ten sposób, że szukając lekaku dla Ozonu żadną miarą nie chciał się zgodzić na to, aby lokal wynajął w domu żydowskim. Tak on rozumiał deklarację ideową płk. Koca. Inaczej postąpiło szefostwo Ozonu i to w sprawie nierównie ważniejszej, bo na odcinku obsługi prasowej. Cały swój багаż ideologiczno-propagandowy powierza ono niemal na zupełną wyłączność agencji prasowej, której wielkie zażydzenie nie ulega żadnej wątpliwości.

Otóż z okazji otwarcia w dniu dzisiejszym obrad rady naczelnej Ozonu, która odbywa się w Warszawie, ciekawi byliśmy,

co powiedział w swej mowie inauguracyjnej szef Ozonu gen. Skwarczyński o żydach i sprawie żydowskiej w Polsce. Ten tak bardzo mało wymowny generał, w Poznaniu jednak nie poskąpił barw antysemitycznych. Mogliśmy się spodziewać, że powtórzy to samo i w Warszawie, tym więcej, że program narad przewidywał również sprawę mniejszości, oczywiście w pierwszym rzędzie — żydowskiej. Szukaliśmy w owej monopolistycznej agencji Ozonu tych ustępów jego przemówienia i nie znaleźliśmy. A przecież obsługa informacyjna tego pokroju pochwytyłaby momenty żydowskie. Sprawdzaliśmy i u innego źródła i nie znaleźliśmy.

Okazało się, że co dobre było na Poznaniu i dla Poznaniaków, nie nadawało się dla swobodnego klimatu warszawskiego.

Szerokie sfery społeczeństwa nie uświadamiają sobie znaczenia zagadnień ludnościowych. Cóż więc dopiero mówić o — polityce rozrodczości. A jednak, jest to sprawa bardzo ważna, bardzo skomplikowana i bardzo dla Europy doniosła. Pierwszy Mussolini zapoczątkował nową politykę ludnościową, rzucając narodowi włoskiemu hasło — liczba to siła.

Ale nie brak dziś wybitnych znawców kwestii ludnościowej, stwierdzających, że i siła liczby jest hasłem spóźnionym w rozwoju białej rasy, której grozi niebezpieczeństwo wyludnienia. Bilans ludnościowy 11 państw Europy wskazuje, jak to stwierdza uczonego jezuita ks. Stanisław Podoleński, większy współczynnik zgonów niż urodzin. Są to: Francja, W. Brytania, Belgia, Szwajcaria, Austria, Szwecja, Norwegia, Dania, Finlandia, Estonia, Łotwa. To odkrycie przeraziło uczonych europejskich.

Biała rasa w niebezpieczeństwie — to hasło alarmowe dwóch wielkich powag naukowych Francuza F. Bovera'a i Niemca Fr. Burgdörfera. „Biała rasa — pisze Burgdörfer w swej broszurze „Sterben die weissen Völker?“ — choć stanowi tylko trzecią część ludzkości, rozciąga jednak obecnie swe panowanie na 3/4 powierzchni kuli ziemskiej i prawie 2/3 nad jej mieszkańców, ale ta jej potęga stoi na glinianych nogach. Niedosć, że białe narody żyją w niezgodzie między sobą, ale po części zaprzepaściły lekkomyślnie swe panowanie, a po części spycha je na coraz dalszy plan zwycięski i nie dający się niczym powstrzymać wzrost urodzin — ras kolorowych“.

W 1932 r. ogólna liczba ludności kuli ziemskiej wynosiła przypuszczalnie 2.030.000.000, z czego 678 mil. przypadało na rasę białą, reszta na kolorowe. Spośród ogólnej zaś liczby urodzeń, wynoszącej prawdopodobnie około 61 milionów — 17 milionów należało do rasy białej, a 44 miliony do pozostałych. Innymi słowy: rasa białych stanowi trzecią część ogółu ludności ziemi, podczas gdy liczba jej urodzin wynosi tylko nieznacznie czwartą część ogólnej liczby urodzin. Jest to świadectwo nad wyraz smutne, powiada Fr. Burgdörfer, bo robi wrażenie, jakby narody białej rasy straciły już wolę życia i wzrostu; nie pomoże im bowiem ich „wyższa“ jakość, jeśli nie dopisze ilość. Białą rasę czeka los Assyryjczyków i Egipcjan, Greków i Rzymian. Czyli upadek kulturalny i państwowy.

Warto jeszcze wspomnieć o różnicach rozwojowych między rasami germańską, romańską i słowiańską. W 1932 r. grupa narodów germańskich liczyła — 149 milionów, grupa narodów romańskich — 121 milionów, grupa narodów słowiańskich 226 milionów. Odmowną przewagę nad grupami germańską i romańską zdobyła grupa słowiańska. Rzecz zrozumiała, że cyfry te napelniają Niemców trwożą.

Wyludnienie, pisze ks. Podoleński — to najstraszniejszy cios, jaki może spotkać dany kraj, gdyż pociąga za sobą utratę jego znaczenia mocarstwowego i ustąpienie pierwszeństwa innym. Oznacza ono postępujący uwiąd starczy, malejącą zdolność produkcyjną i przejście na łaskę drugich. Jest to w ogóle hańba dla dotkniętego nim kraju, gdyż świadczy o jego niezdolności do życia. Europie trzeba przypomnieć spiżowe prawo etyki katolickiej: praw natury w zakresie stosunku płci i małżeństwa gwałcić nie wolno! Innej drogi nie ma.

UPRZEJMOŚĆ.

Ludwik XIV, w przystępie uprzejmości, podał raz jednemu ze swych dworzan piasek.

— Ależ, najjaśniejszy panie! Cóż znówu! — zawołał wzruszony i zaczerwieniony dworak.

— No, no, panie, bez ceremonii! — mruknął król. — Czy pan obawia się, że mnie wezmą za pańskiego służącego?

DOBROCZYNNY OBIAD.

— Niech mi pani ofiaruje choć parę groszy... Dopiero dziś wyszedłem ze szpitala...

— Niech pan nie blużuje! Od razu pana poznałam. Był pan przed tygodniem i dałam panu obiad.

— Tak, zgadza się, ale zaraz po tym obiedzie poszedłem do szpitala!

List z Wileńszczyzny.

NA DRUGIM ETAPIE
Szkodliwa dywersja na tyłach narodu litewskiego.

(Od własnego korespondenta „Dziennika Bydgoskiego“).

Wilno, w maju 1938 r.

Obecne stadium stosunków polsko-litewskich można określić jako topnienie ostatnich lodów. Na konferencjach w Warszawie i Kownie panowała zgoła inna atmosfera, jakże niepodobna do tej, która towarzyszyła rozmowom, prowadzonym bezpośrednio po 19 marca rb. Oto więc niechęć i nienawiść ustąpiły miejsca rzetelnej i racjonalnie pojętej współpracy. Polak i Litwin zasiedli przy wspólnym stole i bez nacisków którejsz ze stron, lecz swobodnie, jak równy z równym, a wolny z wolnym mogli rozważać możliwości zbliżenia do siebie narodów, dawniej tak sobie bliskich, a ostatnio tak dalekich, jakby rozdzielały ich oceany.

Nareszcie w stosunkach polsko-litewskich ozwał się serdeczniejszy ton, a nade wszystko niewymuszony, lecz szczerzy, płynący z głębi serca.

Nic tedy dziwnego, że obecnie szybko osiągnięto porozumienie w tak ważnych kwestiach, jak udostępnienie komunikacji pocztowo-telegraficznej, telefonicznej i kolejowej szerszym warstwowi ludności Polski i Litwy. Dziś można już swobodnie wysyłać listy na Litwę i bez przeszkód otrzymywać na nie odpowiedzi. Można też porozumiewać się telefonicznie oraz wysyłać i otrzymywać pieniądze. Sprawa zaś normalizacji komunikacji kolejowej będzie też lauda dzieł załatwiona pomyślnie i jeszcze w bieżącym miesiącu lub najpóźniej w po-

wie czerwca ruszą pociągi z Wilna do Kowna i z Kowna do Wilna. Wprawdzie jeszcze nie zawarto umowy kolejowej, ale już wiadomo, że to nastąpi wkrótce. W przewidywaniu więc tego,

Wileńska Dyrekcja Kolei Państwowych poczyniła przygotowania do podjęcia normalnej komunikacji między Wilnem a stolicą Litwy.

Projektuje się uruchomienie trzech pociągów dziennie, odchodzących z Wilna z rana, w południe i wieczorem, tak, by w ciągu jednego dnia można udać się do Kowna i stamtąd powrócić. A równocześnie z tym spodziewane jest podjęcie komunikacji wodnej (Wilna, Niemen). Na razie jednak służyłaby ona tylko spławom drzewa.

Z tego widać, że w ostatnich paru tygodniach dużo zrobiono. Nie należy wszakże spodziewać się po tym, że odtąd dowolnie i bez żadnych ograniczeń można będzie udawać się na Litwę. Jak wskazują wykończone niedawno budynki komór celnych i posterunków granicznych, i na tej granicy będą takie same obstrzeżenia, jak na wszystkich innych.

Niewątpliwie więc będzie potrzebny paszport zagraniczny i będą również rewizje celne lub tym podobne formalności.

Brak wszakże specjalnych ułatwień na granicy polsko-litewskiej nikogo zbyt nie

martwi, gdyż to nie jest jeszcze najgłówniejsze. Stokrotnie większą wagę ma to, że wkrótce przedstawiciele ludności obu państw, ale nie ci oficjalni, urzędowi, lecz zwykli, szare obywatele, nawiążą ze sobą bezpośredni kontakt. BOWIEM po otwarciu komunikacji kolejowej, z Polski i Litwy ruszą wycieczki do obu krajów. Już dziś szereg związków i stowarzyszeń polskich i litewskich projektuje organizację wycieczek, a ludność Wileńszczyzny i Kowieńszczyzny z utęsknieniem czeka na ich realizację. Wkrótce tedy Polacy zetkną się z Litwinami na ziemi litewskiej, a Litwini z Polakami na terytorium Polski.

Obu krajom powinno zależeć, by te spotkania wywarły jak najlepsze wrażenie i dały asumpt do zadziwzenia wzięw przyjaźni. Dlatego owe wycieczki powinny spotkać się z serdecznym przyjęciem.

Jeśli chodzi o nas, to na pewno przyjmniemy i siebie bracia zza Niemna z otwartymi ramionami. Zresztą daliśmy już tego dowody wobec Litwinów, którzy obecnie bawią w Polsce. Zarówno ton prasy polskiej, jak i szczerza sympatia całego społeczeństwa dają rękojmię, że Polacy powitają Litwinów tak serdecznie, jakby tu nie chodziło tylko o przedstawicieli sąsiedniego państwa, ale członków rodziny.

Litwini powinni postąpić tak samo. By wszakże ich stosunek był tak szczerzy, jak nasz, muszą wprawdzie nieco oczyścić u siebie atmosferę. Dziś bowiem, gdy oba państwa restaurują sąsiedzką współpracę, na tyłach narodu litewskiego jest uprawiana szkodliwa dywersja. Pewne czynniki, snać od dawna przyzwyczajone do warcholstwa, starają się siać zamęt i dezorientować opinię publiczną. Widocznie czynią to w tym celu, aby usposobić ją wrogo wobec Polski i przez to uniemożliwić ściślejszą współpracę między obu krajami. Tylko takie bowiem może zrodzić się przypuszczenie, gdy się słyszy nieraz p. Rondońskiego, speakeera radiostacji kowieńskiej, mówiącego „nasze (tj. litewskie — przypisek autora) Wilno“ lub „będziemy o Wilno zawsze walczyć“, albo wreszcie „walka (o Wilno — przyp. autora) wciąż trwa i z niej nie zrezygnujemy mimo, iż przyjęliśmy ultimatum Polski“... itd. itd. Podobne wyznania padły również, i to parokrotnie, na zebraniach oraz zjazdach Tautininków i Szaulisów. Zresztą, co tu dużo gadać, dotąd istnieją, działa i cieszy się poparciem niektórych dygnitarzy osławiony kowieński „Związek Wyzwolenia Wilna“, który ani rusz nie może pogodzić się z tym, że okres „martwej granicy“, nie przynoszący Litwie specjalnego zaszczytu, mimo wszystko, należy już do przeszłości i daj Boże, by więcej nie powtórzył się. Nie może się tego pojąć i nie chce. Bo przy odrobinie dobrej woli, uczciwości i zrozumieniu żywotnych interesów swego kraju, należałoby już po 19 marca br. zaprzestać jakiegokolwiek akcji. Przecież i rząd i znakomita większość narodu litewskiego wyraźnie dążą do współpracy z Polską, gdyż właściwie oceniają jej pożytek, korzyści i znaczenie. Tylko grupa ludzi, mających, niestety, oparcie wśród niektórych dygnitarzy, postępuje wbrew interesom państwa i życzeniom narodu.

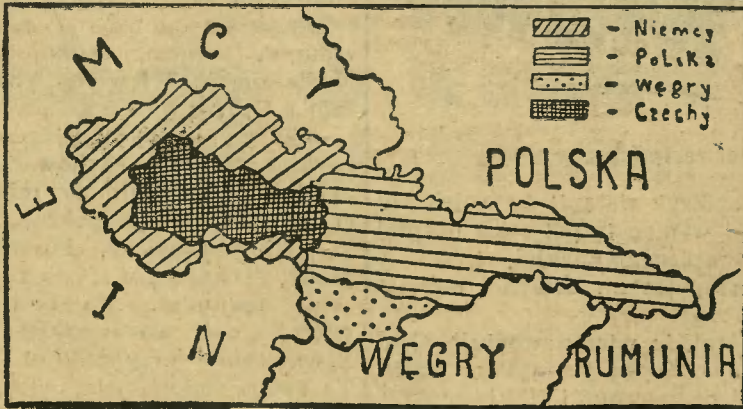
Snać chodzi tu jedynie o zaspokojenie własnych, małych ambicji i utrzymanie dzięki właśnie owemu Związkowi Wyzwolenia Wilna, dotychczasowych stanowisk, notabene dość nawet lukratywnych.

Takiego egoizmu inaczej nie można nazwać, jak robotą antypaństwową, robotą wicherzyelską i wywrotową.

Gdy się zreasumuje to wszystko, cośmy rzekli wyżej, widać jasno, iż Związek Wyzwolenia Wilna jest organizacją, która może stać się szkodliwą dla pomyślnego rozwoju stosunków polsko-litewskich, nie mówiąc o tym, że już dziś szkodzi samej Litwie, bo przecież działa wbrew jej interesom. Ale nas w tej chwili mniej mogą obchodzić sprawy wewnętrzne Litwy, natomiast nie możemy pokrywać milczeniem tego, co dotyczy współpracy z narodem litewskim. Dokładamy bowiem wszelkich starań, by te stosunki kształtowały się jak najpomyślniej po linii żywotnych interesów obu państw, więc z tej racji mamy chyba prawo wymagać czegoś podobnego i od Litwy. Ci, którzy dziś rządzą państwem litewskim, poprzednio poważnie zachwiani w opinii publicznej, obecnie zaś, dzięki polubowemu załatwieniu zatargu z Polską, obdarzeni na nowo całkowitym zaufaniem narodu, nie powinni dłużej tolerować Związku Wyzwolenia Wilna. Należy więc go zlikwidować. Tego zaś wymaga nie tylko dobro dalszego rozwoju stosunków między obu krajami, ale również i dobre obyczaje, które powinny panować wśród zgodnie żyjących sąsiadów.

Michał R. Stundis

Niemcy chcą wykazać światu nasz współdziałanie w rozbiórce Czechosłowacji.

Czechosłowacja po rozbiórce
Diese Karte, die die Aufteilung der Tschecho-Slowakei unter Deutschland, Polen und Ungarn zeigt, erschien im Warschauer „Maty Dziennik“ vom 16. April 1938.

Czasopismo „Ostland“ zamieszcza z uciechą mapę zamieszczoną w „Małym Dzienniku“, który połączył w jedno Cieszyńskie, Słowaczynę i Ruś Podkarpacką tak, jakoby ten teren stanowił obiekt naszego pożądania. Przeciwno takiemu traktowaniu zagadnienia czechosłowackiego, które wychodzi tylko na korzyść Berlina trzeba założyć veto! Polska ma pretensje do Cieszyńskiego ale nigdy do Słowaczyny i tym bardziej do Rusi Podkarpackiej.

Prasa sowiecka ogłasza powstanie „frontu ludowego“ w Niemczech.

Sowiecka „Prawda“ zamieszcza ostatnio artykuł pióra Wilhelma Picka, zatytułowany „Przed utworzeniem frontu ludowego w Niemczech“. Wedle informacji dziennika moskiewskiego ma jakoby się tworzyć w Trzeciej Rzeszy Liga wojujących robotników, chłopów, rękodzielników i inteligentów. Organizacja ta powstaje pomimo olbrzymich trudności, na jakie natrafia ze zrozumiałych przyczyn. Autor artykułu kończy swe wywody następującym twier-

dzeniem: „Ani faszizm hitlerowski, ani prowokatorzy czy szpiedzy Trockiego, ani przywódcy reakcyjni socjal-demokracji nie będą mogli przeciwstawić się stworzeniu tego bojowego frontu antyfaszystowskiego“.

Należy wyjaśnić, że Wilhelm Pick jest jednym z najgłówniejszych współpracowników Dimitrowa, szefa Kominternu, oraz jednym z sekretarzy komitetu wykonawczego Kominternu.

W ciągu tygodnia 100.000 zł na katedrę śląską. W ciągu ostatniej zbiórki we wszystkich diecezjach śląskich, która trwała od 18 do 24 kwietnia, zebrano przeszło 100.000 zł na katedrę śląską.

12 tys. zł ra dozbrojenie armii. W Świętochłowicach zebrano na FON 12 tys. zł, za które zakupiono sprzęt dla chorzowskiego pułku piechoty. Przekazanie sprzętu nastąpi 19 czerwca.

Aresztowanie bandyty. W Borowicach, pow. łuckiego (Wolyń), aresztowano groźnego bandytę Nazara Łuczkę. Ma on na sumieniu kilkanaście napadów rabunkowych.

Badanie gospodarki naftowej. Senatowic i posłowie przyjechali do zagłębia naftowego, celem zapoznania się z zagadnieniami przemysłu naftowego. Parlamentarzyści zwiedzili nowe szyby gazowe w Oparach, rafinerię ropy w Drohobyczu oraz szyby naftowe i gazolinarnię w Borysławiu. Następnie parlamentarzyści zwiedzili rejon naftowy Krosno—Jasło—Gorlice.

Po operacjach jamy brzusznej uważana jest naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa jako znakomity środek przeczyszczający, ponieważ łagodnie i dokładnie przeczyszcza przewód pokarmowy i dodatnio wpływa na prawidłową przemianę materii.

Spadek wpisów do szkół niemieckich w Bielsku. Niemiecka prasa donosi, że wpisy do I klasy niemieckich szkół powz. w Bielsku dały wynik podobny, jak w r. ub. Do pierwszej klasy niemieckich szkół powz. zapisało się w Bielsku ogółem 73 chłopców i dziewcząt, a w pow. bielskim 81 dzieci. Wynik ten wykazuje spadek w porównaniu z ub. rokiem.

Zarządzenia sezonowe w Warszawie. Wypadki udarów słonecznych. Wzorem lat ubiegłych sądy starościńskie dla karania wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu na Wiśle, urzędować będą na sesjach lotnych. Pierwsze objazdy inspekcyjne na motorówkach przewidziane są w nadchodzącą niedzielę. Obejmą one wszystkie plaże i przystanie wiślane. Policja rzeczna na Wiśle zmieniła umundurowanie, przybierając letnie mundury koloru białego. Kąpiel na dzikich plażach ścigana będzie w drodze karno-administracyjnej. Lekarze stołeczni zarejestrowali kilkanaście wypadków udarów słonecznych.

W Kobylinie wybudowano pomnik powstania wielkopolskiego. Dnia 22 maja odbędzie się w Kobylinie poświęcenie pomnika powstania wielkopolskiego. Program uroczystości przewiduje nabożeństwo, odsłonięcie i poświęcenie pomnika, przemówienia i defiladę oddziałów P. W. Pomnik stanie na placu przed klasztorem oo. Bernardynów.

Valentine Williams.

Tłumaczyła z angielskiego Karolina Czetwertyńska.

88

(Ciąg dalszy).

— Nie domyślcie się nawet, że od dawna znam Barry'ego. Pamiętasz, jak dwa lata temu w Ameryce Chass zawiązał z nim stosunki i zaprosił go do Londynu, żeby urządził wnętrze Frant House'u. Przypuszczam, że Chass mówił mi o nim nie wymieniając nazwiska, albo nie orientowałam się, że chodzi właśnie o Barry'ego Święte'a. Jakkolwiek było, zrozumiałam to dopiero wtedy, kiedy mąż mój przyprował go do nas.

Zamilkła na chwilę. Odwrócona plecami do syna, ze spuszczoną głową, ciągnęła dalej:

— Znajomość moja z Barrym należała do okresu, kiedy czułam się bardzo nieszczęśliwa. Byłam wtedy po słowie z Erykiem Ivenhoe. Rodzina Eryka dowiedziała się o zaręczynach. Zrobili straszną awanturę. Eryk był bez grosza i ja także. Mój ojciec i brat siedzieli w długach wyżej uszu. Liczyli na mnie, jako jedynaczkę, że poślubię kogoś bogatego, kto uporządkuje ich finanse. Eryk chciał ze mną uciec. Zabrakło mi odwagi. Zerwałam z nim. Miałam wtedy dwadzieścia lat, a panny w tym czasie nie były, tak niezależne

W 20-tą rocznicę bitwy pod Kaniowem.

Doroczny walny zjazd Chorągwi pomorskiej Zw. Hallerczyków odbędzie się w Toruniu.

Pamiętna bitwa pod Kaniowem, którą stoczył II Korpus Polski pod dowództwem gen. Józefa Hallera z Niemcami, miała wielkie znaczenie w rozgrywającej się w czasie wielkiej wojny sytuacji politycznej i stanowi w historii Odrodzonej Polski, obok Rarytańczy punkt historycznie zwrotny i decydujący.

Po walkach z Moskalami, brygadier Józef Haller zmierzył się zbrojnie w dniu 15 lutego 1918 r. w krwawej walce pod Rarańczą z drugim z kolei zaborcą — Austriakami, jednocząc tym samym cały naród polski do walki z największym ciemiężcą polskości i Polaków — Niemcami.

W dwa tygodnie po bitwie pod Rarańczą, gdyż już 2 marca 1918 r. uzyskał gen. Haller oświadczenie państw koalicyjnych, że niepodległość narodu polskiego stanowi jeden z głównych warunków toczony przez koalicję wojny z państwami centralnymi.

Wreszcie w dniu 11 maja tegoż roku pod Kaniowem starł się gen. Józef Haller z trzecim i ostatnim zaborcą, z Niemcami. Bitwa kaniowska była aktem wielkiej wagi historycznej, gdyż z tą chwilą cały naród polski był po stronie koalicji, gdzie następnie stanęła w szeregu zwycięskich armii alianckich, „Polska Armia Błękitna“ pod wodzą gen. Hallera.

W bieżącym roku obchodzimy 20-lecie tych sławnych bojów żołnierza polskiego, któremu przewodził „wódz błękitny“ gen. Józef Haller.

W niedzielę, dnia 22 maja odbędzie się przy tej okazji doroczny walny zjazd Chorągwi Pomorskiej Związku Hallerczyków w Toruniu, gdzie jednocześnie będzie święcić miejscowa placówka Hallerczyków 15-lecie swojego istnienia.

Na uroczystości powyższe przybywa do Torunia wódz Armii Błękitnej gen. broni Józef Haller oraz prezes zarządu głównego Zw. Hallerczyków płk. Modelski.

Do Torunia w dniu tym przybędą liczne drużyny błękitnych żołnierzy

Program uroczystości jest następujący: Godz. 8,30: Zbiórka Hallerczyków i zaproszonych organizacji miejscowych na placu obok Teatru Miejskiego.

Godz. 9,10: Raport i powitanie gen. Hallera. Następnie gen. Haller przejdzie przed frottem zebranych organizacji.

Godz. 9,40: Odmarsz do kościoła.

Godz. 10,00: Uroczyste nabożeństwo w kościele św. Jakuba.

Godz. 12,00: Po nabożeństwie pochód przez miasto i defilada przed generałem Hallerem przy pomniku Kopernika.

Godz. 12,30: Akademia poświęcona 20-tej rocznicy bitwy pod Kaniowem w sali „Tivoli“. Po akademii przerwa obiadowa.

Godz. 16,00: Zabawa ogrodowa w „Tivoli“.

Pokazy gimnastyczne „Sokoła“.

Godz. 20,00: Zabawa z tańcami w sali „Tivoli“.

Prześladowanie Polaków w Niemczech.

„Gazeta Olsztyńska“ pisze:

W Skajbotach istnieje od 1930 r. prywatna katolicka szkoła powszechna z polskim językiem wykładowym. Lokal szkolny wydzierżawiono od szewca Makoly. Również u Makoly mieszka nauczyciel polski. Niedaleko od szkoły — w odległości około 100 m znajduje się lokal ochronki polskiej, wydzierżawiony od Jana Gnatowskiego. Tutaj zamieszkuje ochroniarka polska.

Dnia 14 maja teren szkoły polskiej był widownią gorszącego zajścia. Rada rodzicielska zorganizowała „Dzień Matki“. Po uroczystości szkolnej odbył się w klasie wieczór taneczny, zorganizowany przez młodzież polską. Na wieczór ten uzyskała młodzież zezwolenie od miejscowego wójta. Tuż po ukończeniu uroczystości szkolnej zaczęło rzucać kamieniami. Gdy rodzice z dziećmi próbowali wyjść na dziedziniec szkolny, przywitano ich każdorazowo gradem kamieni. Co pewien czas trafiono w szyby. Około godziny 23 wygasło światło elektryczne w szkole. Bezpieczniki były w porządku. O ciemku wzmogło się rzucać kamieniami. Telefonowano do Olsztyna na

odwach policyjny. Po 15 minutach zjawiła się znowu żarówka w budynku szkolnym. Krótko po tym przybył żandarm z Wartemborga. Wówczas dopiero zaprzestano rzucać kamieniami. Pod opieką żandarma udali się rodzice z dziećmi do domu.

Wybito 7 szyb w oknach mieszkania Makoly. Nie naruszono mieszkania nauczyciela. Teraźniejsze wybicie szyb jest już trzecie z rzędu w ostatnich dwóch miesiącach. O każdorazowym wybiciu szyb doniósł właściciel domu żandarmowi. Przy tej okazji należy nadmienić, że przed trzema laty przetrzęto przy samochodzie Banku Ludowego z Olsztyna, stojącym przed szkołą polską w Skajbotach wszystkie opony, a pod koniec października 1937 r. wybito w samochodzie przednią szybę, wartości 49,70 mk.

Oprócz szyb w budynku szkolnym napaściny zbili dużo dachówek, tak przy szkole jak przy ochronce, która w ostatnim czasie jest również obiektem na rzucać kamieniami.

Na drugi dzień zaczęli rzucać polską ludność przy miejscowej kapliczce, kiedy wracała z nabożeństwa majowego.

— Jakżebyś mógł, kochana?
— Ten rodzaj rozrywek uważałam zawsze za niegodny. Ale Barry mnie urzekł. Idealizował nasze stosunki i potrafił mnie przekonać.
— Na cóż opowiadać mi takie rzeczy? — przerwał zrozpaczony Rodney.
— Bo uważam to za konieczne. Nie myślę ukrywać swoich błędów. Ale nie zdawałam sobie sprawy, że Barry był człowiekiem na wskroś zmysłowym, z zimnym sercem, szukającym wrażeń. Myślałam, że był wolny, choć nie przeszedł mi przez głowę go poślubić.
— Więc? — spytał twardo Rodney — co znaczą twoje zachowanie się? Cóż mogło być wspólnego między tobą i człowiekiem takiego pokroju?

— Nic w zasadzie. Pogrążona w rozpacz, szukałam u niego pociechy. On mnie rozumiał. Ale było w nim coś więcej, coś, co wszystko tłumaczy. Zewnętrznie przypominał mi Eryka. Te same piękne usta, włosy nisko zarosnięte na skroniach. I dźwięczny głos i ten sam sposób mówienia. Całość niesłychanie podobna.

Mówiła coraz wolniej chcąc opanować podniecenie, którego się wstydziła.

— Myślałam, że znajduję przy Barrym szczęście, które odrzuciłam opuszczając Eryka. Z dziką radością występowałam przeciw zwyczajom, tradycjom i rodzinie, która odebrała przeznaczoną mi część miłości. A ponieważ zabroni mi poślubić ukochanego człowieka, postanowiłam nigdy nie wychodzić za mąż. Pewnego dnia oznajmiłam ojcu, że na zaproszenie jednej ze znajomych pań wybieram się do Paryża... Spędziłam tylko tydzień z Barrym. I zrozumiałam, co to był za człowiek. Przypadkiem odkryłam, że miał żonę w Londynie, która później umarła. Opuściłam go. Spotkaliśmy się dopiero po dwudziestu siedmiu latach. Chass przedstawiając mi go oświadczył, że

— Pismu amerykańskiemu odebrano debet w Polsce. Ministerstwo spraw wewnętrznych odebrało debet pocztowy czasopiśmu „Monitor“, wydawanemu w języku polskim w Cleveland — Ohio i zakazało rozpowszechniania tego czasopiśma na terenie całego kraju, ponieważ zawierało ono w swej treści cechy przestępstw przewidzianych w kodeksie karnym. (W piśmie tym pisywał także Witos. — Objaśnienie nasze.)

— **Karty żebracze w Portugalii.** Walka z nielegalną konkurencją i ochroną nabytych praw znalazła nieoczekiwany wyraz w postanowieniu władz miasta Constanca, które postanowiły dokonać spisu wszystkich żebraków, zamieszkujących na terytorium Morice, Francuz, który w roku 1880 przybył do kraju, upoważniające do wykonywania swego „zawodu“, lecz tylko na terenie gminy. Jednocześnie zabroniono wszystkim innym żebrakom, nieprzynależnym do gminy, wstępu do miasta.

— **Straszną zbrodnią szaleńca.** W miejscowości Deichsau na Śląsku niemieckim wydarzył się wypadek niesłychanie krwawej zbrodni. Pewien rzemieślnik uderzeniem młotka zamordował w czasie snu swą żonę i 10-letniego wnuka, po czym piłą odciął sobie lewą rękę, a następnie powiesił się, przygotowawszy sobie uprzednio pętlę.

— **Włosi poszukują paliwa do swoich samochodów.** W wielu miejscowościach doliny Po wydobywają się gazy ziemne. Obliczają, że wydajność tych źródeł gazu wyniesie około 50 milionów metrów sześciennych rocznie, do czego dodać należy około 100 milionów, otrzymywanych w koksowniach. W obecnej chwili już około 500 samochodów ciężarowych i autobusów we Włoszech jest napędzanych metanem, zastępującym benzynę.

— **Zgon misjonarza-historyka.** W Winnipeg w Kanadzie zmarł ks. Adrien Gabriel Morice Francuz, który w roku 1880 przybył do Kanady i rozpoczął pracę misjonarską wśród Indian w brytyjskiej Kolumbii. Świątowa sławę zdobył sobie ksiądz Morice przez opracowanie słownika języka Indian. Monumentalne to dzieło znajduje się dziś we wszystkich bibliotekach Północnej Ameryki.

— **To się ryby upiły!** Na skutek nowych rozporządzeń ograniczających spożycie alkoholu w Chile, wylano do morza 15 milionów litrów wina, tj. ilość ponad dozwołony zapas.

— **Anglia gromadzi surowce na wypadek wojny.** Rząd brytyjski zamierza stworzyć wielką rezerwę surowego żelaza od 600 tys. do miliona ton. W tym celu polecono hutom żelaznym nie zmniejszać produkcji nawet w razie obniżenia się zapotrzebowania przemysłu.

Barry zajmie mieszkanie na Mayfair Row.

Wróciłam do swego ojca rozczarowana przykrym doświadczeniem. Nie spodziewałam się doznać miłości takiej, jakiej mnie Eryk nauczył. Przeszłam myśleć o Barrym i następnego roku zaręczyłam się z twoim ojcem. Ze względu na wielkie przywiązanie Chassa do mnie, nie opowiedziałam mu nigdy o eskapadzie z Barrym.

Westchnęła głęboko i powolnym ruchem potarła czoło:

— Bóg jeden wie, jak jasno widzę dziś swój błąd. Cokolwiekby się stało, Rod... Wzięła syna za rękę.

— Ukryj prawdę przed ojcem. Obiecuj mi to. Nie chcę, aby stracił do mnie zaufanie.

— Możesz na mnie liczyć, matko — odrzekł patrząc na nią z wyrazem niewymownej litości. — Czy Barry cię szantażował?

— Nie. Jeśli myślisz o pieniężnym szantażu.

I znów zaczęła chodzić tam i z powrotem.

— Gdy przyszedł pierwszy raz do nas, prosiłam go, aby nie zatrzymywał się w naszym domu. Odpowiedział mi ze śmiechem, że dawno zapomniał o grzechach młodości i radził mi również to samo uczynić. Nie zdołałam go przekonać. Chełpił się przyjaźnią sir Charlesa, interesował się bardzo swoim zajęciem, wreszcie mieszkanie odpowiadało mu i postanowił tam się ulokować. Obiecał, że słowem nigdy nie wspomni o naszym romanse i dodał, że to była dla niego sprawa dawno pogrzebana. I muszę przyznać, dotrzymał słowa. Z biegiem czasu przyzwyczaiłam się do jego obecności. Nie było już we mnie śladu dawnego uczucia, ale wciąż przypominał mi Eryka. Później Gerry wróciła z Kenya i zaczęły się nieporozumienia.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Niemcy domagają się plebiscytu w Sudetach.

Berlin, 20. 5. (PAT). Korespondent praski „Berliner Tageblatt“ dowiadyuje się, że rada państwowa ustaliła rzekomo już brzmienie statutu narodowościowego Jak słychać, statut ten ma być obecnie przedstawiony do zaopiniowania posłom W. Brytanii i Francji. Jednocześnie rozpoczęte mają być rokowania z przedstawicielami poszczególnych ugrupowań narodowościowych.

Zdaniem korespondenta „Berliner Tageblatt“, koła niemieckie, wobec nieuwzględnienia żądań Henleina, nie przywiązują do statutu większego znaczenia. To też coraz bardziej ujawnia się opinia zastąpienia statutu plebi-

scytem, który wyjaśniłby sytuację wewnętrzną Czechosłowacji.

Zauważyć należy, że po raz pierwszy w prasie niemieckiej wysunięty jest pomysł rozwiązania kwestii czechosłowackiej w drodze plebiscytu.

Skarga na czeskie napaści.

Berlin, 20. 5. (PAT). Wczorajsza prasa donosi bardzo obszernie o nowych wypadkach napaści na Niemców sudeckich. Wiadomość ta zaopatrzona została tytułem: „Kamieniami, nożami i pałkami gumowymi na Niemców sudeckich, coraz to nowe napaści czeskie“.

Zwycięstwo japońskie jest rezultatem zręcznego manewru oskrzydającego.

Tokio, 20. 5. (PAT) Porażka chińska na froncie Lunghai, według agencji Domei, jest tłumaczona przez japońskie koła wojskowe taktiką dowództwa japońskiego, które odwróciło uwagę Chińczyków w kierunku Taier Czuang. Na odcinku tym wojska japońskie były 6-krotnie słabsze od wojsk chińskich. Japończykom udało się ściągnąć w tym kierunku wszystkie siły chińskie i zatrzymać je tam w ciągu dwóch ostatnich miesięcy.

Dzięki temu ruchy wojsk japońskich na południe od kolei Lunghai i na zachód od południowego odcinka kolei Tien-Tsim-Pukau, podobnie jak i prawe i lewe skrzydło północnych wojsk japońskich, uszły całkowicie uwadze chińskiego dowództwa. Taktyka japońska była tak zręczna, iż chińskie władze wojskowe uważały zastój w operacjach wokół Taier-Czuang za swe zwycięstwo. W tym samym czasie Japończycy

przeprowadzili pomyślnie ruchy wojsk okrążające Suczau.

Cześć Suczau zajęta.

Tokio, 20. 5. (PAT) Według ostatnich wiadomości z frontu, wojska chińskie wczoraj o godz. 1 rano rozpoczęły ogólny odwrót od północnych i wschodnich bram Suczau. Jednocześnie wojska japońskie zajęły przeważną część obwarowanego miasta.

Komuniści nie ustają w zamiarach zanarchizowania Francji.

Paryż, 20. 5. (PAT) W związku ze zbliżającym się ponownym zebraniem izb parlamentarnych na terenie klubów parlamentarnych, zaczynają się zarysowywać dyskusje, zapowiadające ożywioną grę polityczną od pierwszych posiedzeń obu izb.

W szczególności na lewym skrzydle „Frontu ludowego“ poza socjalistami, którzy dają wyraz niezadowoleniu z powodu polityki finansowej rządu, największą ruchliwość okazują komuniści, którzy zapowiadają ostrą kampanię przeciwko rządowi, domagając się m. in. interwencji na rzecz Barcelony, zmiany ordynacji wyborczej do senatu oraz zacieśnienia współpracy politycznej z Sowietami kosztem rozluźnienia stosunków francusko-angielskich.

Kampania komunistyczna przygotowuje się nie tylko na terenie parlamentarnym. Komuniści m. in. już ogłosili zamiar tworzenia specjalnych „komitetów fabrycznych“, któreby się miały zająć „kontrolą“ działalności przedstawicielstwa parlamentarnego partii „Frontu ludowego“.

Zapowiedzi te wywołały ostre niezado-

100 tysięcy Chińczyków w potrzasku.

Tokio, 20. 5. (PAT) Agencja „Domei“ komunikuje, że m. Suczau zostało całkowicie zajęte przez Japończyków w czwartek po południu. Oddziały armii północnej i południowej niemal jednocześnie wkroczyły do miasta i rozpoczęły akcję oczyszczania miasta z chińskich niedobitków.

Wojska chińskie osaczone w obszarze Suczau, cofają się w nieładzie w kierunku południowym i południowo-wschodnim. Ponad 100 tys. wojsk chińskich jest całkowicie otoczone w obszarze m. Czulan na południowy wschód od Suczau.

wolenie i zaniepokojenie w kołach socjalistycznych, albowiem idą po linii zamiarów komunistycznych, zmierzających do rozsadzenia partii socjalistycznej od wewnątrz i tworzenia organizacji masowych socjalistyczno-komunistycznych ponad głowami władz partii socjalistycznej. Podobny niepokój zaczynają wyrażać koła radykalne, obawiające się tworzenia jacełek komunistycznych w łonie organizacji partii radykalnej.

Włochy wywierają nacisk na Francję.

Paryż, 20. 5. (PAT) Prasa paryska stwierdza wyraźnie, że rokowania francusko-włoskie są przerwane.

Cała prasa paryska zgodna jest we wnioskach co do tego, że istotną przyczyną przerwy w rozmowach francusko-włoskich jest sprawa hiszpańska, przy czym Włochy starają się wywrzeć na Francję presję w kierunku powstrzymania pomocy dla Hiszpanii.

Bezrobotni w Wąbrzeźnie podjęli głodówkę.

Wąbrzeźno, 20. 5. (sm) Bezrobotni wąbrzescy podjęli dnia 18 bm. głodówkę, by podtrzymać swe żądania. Bezrobotni domagają się całotygodniowego zatrudnienia oraz podwyższenia stawki płacy dziennej na 3,50 zł. Ulokowali się na tzw. popularnie „Lapsusie“, na środku którego powiewa czarna chorągiew z wymalowaną trupią główką. Po pierwszym dniu głodówki odwieziono do szpitala miejskiego 15 ludzi, którzy padli z wycieńczenia i głodu. W nocy z 18 na 19 bm. do wąbrzeskich bezrobotnych przyłączyło się 50 bezrobotnych z Kowalewa. W drugim dniu „głodówki“ bez-

robotnych odwiedził starosta Kalkstein, komendant policji Szymkowski, burmistrz Schwarz i lekarz dr Woźniwski. Podkreślić wypada przychylny stosunkowanie się kupiectwa, p. Hoffmanna w szczególności, który rozdał pomiędzy głodujących masę cukierków, gdyż nic innego nie chcą przyjmować.

(Ta cała akcja, połączona z wywieszeniem chorągwi anarchystycznych wygląda na podejrzaną. Po Grudniadzu — Chojnice, teraz znowu Wąbrzeźno i Kowalewo... Czy władze wojewódzkie Funduszu Pracy nie mogły jakoś zapobiec? — dop. red.)

Cztery osoby zabite w katastrofie samochodowej pod Poznaniem.

Poznań, 20. 5. We wczorajszy czwartek późnym wieczorem szosa Kórnicka była widownią strasznego wypadku samochodowego.

Jedenaste kilometry przed Poznaniem, do którego zdążył samochód osobowy marki „Chevrolet“, kierowany przez właściciela firmy „Wul-Gum“ Antoniego Kwiatkowskiego (Wielkie Garbary 8) wydarzyła się katastrofa, która pociągnęła za sobą śmierć wszystkich czterech osób, znajdujących się w samochodzie.

Szalonym pędem samochód wyjechał z zakrętu i mijał jadący od strony Poznania

wóz naładowany słomą, który trzymał się prawidłowo prawej strony szosy. Nagle samochód, po wyminięciu wozu, skręcając w lewo, przejechał jeszcze kilkadziesiąt metrów i z całym impetem wpadł na drzewo. Nowiuteńka limuzyna utknęła na drzewie, mając pogruchtany cały przód samochodu. Wewnątrz z przodu dwie postacie martwe, z tyłu trzecia skulona na podłodze wśród poprzetracanych poduszek, a wreszcie obok samochodu czwarty pasażer. Wszyscy byli zbroczeni krwią i z połamanymi kończynami. Poza śp. Kwiatkowskim, który blisko 30

Z DNIA NA DZIEŃ przygrzewa słońce CORAZ MOCNIEJ!

Toteż z dnia na dzień skóra nasza ma coraz to trudniejsze zadanie. Należy jej więc wspomóc przez regularne pielęgnowanie Kremem NIVEA. Jedyne NIVEA zawiera Euceryt, środek wzmacniający skórę. Zaprawiona NIVEA skóra jest odporniejsza na coraz bardziej intensywne promienie słońca i nabiera młodzieńczego świeżego wyglądu.

Krem NIVEA znajduje się w handlu tylko w oryginalnych opakowaniach. Dobre i znane preparaty chętnie są naśladowane - przesyłamy zatem przed nabywaniem kremu, sprzedawanego na wagę pod nazwą NIVEA.

W DOMU W SPORCIE
KREM NIVEA
PIELĘGUJE SKÓRĘ

Cena od 0,40 do 2,60

PEBECO Spółka Akcyjna w Poznaniu 72.8

Rekord szybowcowy Wandy Modlibowskiej.

Bezmiechowa, 20. 5. (PAT). Szkoła szybowcowa w Bezmiechowie komunikuje: pilotka Aeroklubu Poznańskiego p. Wanda Modlibowska wystartowała 19 maja o godz. 9,30 na szybowcu o znakach S. G. 3 nr 436 konstrukcji inż. Stefana Grzeszczyka z szybowiska w Bezmiechowej, a wylądowała w Omelancu koło Brześcia n. B., przelatując odległość 345 km. Rekord Polski kobiecy różni się od światowego tylko o 6 km. Lot ten był zgłoszony jako docelowy.

Nowe wykopaliska w Biskupinie.

Biskupin, 20. 5. (PAT) Przy odsłanianiu szczątków jednego z domów natrafiono na półkolistą ciężką podstawę średnicy 46 cm z otworem do osadzania stupa. Będzie to podstawa warsztatu tkackiego pionowego, których obecność w każdym prawie domu w prasłowiańskim grodzie stwierdzono na ciężarkach glinianych, obciążających naciągniętą osnowę na staciwach. O dobrej znajomości tkactwa w owych czasach świadczy nie tylko wspomniana ciężarka, ale i przesłiki gliniane, którymi obciążano wrzeciona, służące do nawijania przędzy, szereg narzędzi rogowych, kościanych, metalowych i liczne wiązki lnu, znajdowane na podłogach domów. Drewniana część warsztatu wykopana w prasłowiańskim grodzie jest dokładnie datowana, pochodzi z wczesnej epoki żelaznej z wieku 7-4 przed narodzeniem Chrystusa. Obecnie odsłania się fałochron i wał obronny na długości 30 m.

„Pójdę śladami Nowaka z Lubonia!“

Szamotuły, 20. 5. Niesłychane zajście miało miejsce w ratuszu szamotulskim. Grupa bezrobotnych zjawiła się w ratuszu, domagając się hałaśliwie, by burmistrz miasta p. Bartkowski udzielił im natychmiast pracy. Około 20 z nich znalazło się w gabinecie burmistrza, który ich wezwał, by zaczekali w przedpokoju, gdyż każdy z osobna będzie wysłuchany.

Szczególnie agresywnie zachowywał się bezrobotny Wojciech Ciesielski, zamieszkały w tut. barakach. Musiano wezwać pomocy policji, by ich usunęła. Stawiającego czynny opór funkcjonariuszom policji, prowdyra Ciesielskiego zaarrestowano. Przy usuwaniu go z ratusza Ciesielski krzychał: „Pójdę śladami Nowaka z Lubonia! To co on zrobił jest dobre i to pomogło!“ Na zlecenie sędziego śledczego, Ciesielskiego osadzono w środę w areszcie śledczym.

Nadmienić wypada, iż tylko dzięki taktownej postawie burmistrza Bartkowskiego, należy zawdzięczać, iż przykry ten incydent nie przybrał b ostrych form i zakończył się dość szczęśliwie.

lat prowadził samochód bez jakiegokolwiek wypadku, zabici zostali Edward Siejkowski z Poznania, właściciel „Garażów Międzynarodowych“ przy Walach Kazimierza Wielkiego, oraz inżynier-architekt Roman Matuszewski, mający swe biura przy Alejach Marcinkowskiego 14 i prawdopodobnie brat jego. Imię jego nie zostało jeszcze ustalone.

Jak wykazały dochodzenia policyjne, samochód jechał ze znaczną szybkością, bo przekraczającą 120 km na godzinę. Wskazuje na to licznik, którego wskazówka zatrzymała się na cyfrze 130 km/godz.

Odcinek, na którym wydarzyła się katastrofa, jest o tyle niebezpieczny, że znajduje się tu dość liczne, ale nieznaczne zakręty, które przeważnie się lekceważy.

Droga jest dobra, mianowicie wyłożona dobrze utrzymaną kostką. Niezawodnie wypadek nie pociągnąłby za sobą tak strasznych konsekwencji na innej szosie. Tu jednak jest ona stosunkowo wąska, a w dodatku drzewa są bardzo gęste i bardzo grube.

Tragiczna śmierć czterech znanych obywateli Poznania wywołała w mieście wstrząsające wrażenie.

Strajk grudziądzki zlikwidowany.

Grudziądz, 20. 5. (k). Trwający od kilku dni w Grudziądzu strajk robotników zatrudnionych przez zarząd miejski przy pracach doroznych, finansowanych przez Fundusz Pracy, został ostatecznie zlikwidowany. W dniu wczorajszym prawie wszyscy strajkujący powrócili do pracy. Oddziały policyjne, które czuwały nad utrzymaniem porządku, wróciły do koszar. Strajkujący podjęli prace na poprzednich warunkach.

Złoty jubileusz Koła Samodzielnego Rzemiosła w Grudziądzu.

Grudziądz, 22 bm. obchodzi b. Tow. Przemysłowców obecnie koło Samodzielnego Rzemiosła 50-lecie swego istnienia. Towarzystwo-jubilat jest najstarszym towarzystwem polskim w Grudziądzu, założonym 11 marca 1888 r. przez grono ludzi w lokalu „Pod Złotą Kotwicą“.

Poniżej podajemy program uroczystości: godz. 9: zbiórka w lokalu „Gospody Rzemieślniczej“; godz. 10: wyjazd do kościoła; godz. 10,30: msza św. w kościele św. Mikołaja; godz. 12,30: akademie jubileuszowa w sali „Tivoli“; godz. 14: wspólny obiad; godz. 16: koncert i dancing w ogrodzie.

POLSKA WPLACIŁA SKŁADKĘ NA KOMITET NIEINTERWENCJI W LONDYNIE.

Min. Beck: — Trzeba coś dać i na bezrobocie... („Mucha“).

Tabela loterii

11 dzień ciągnięcia 4-ej klasy 41 Loterii Państwowej

I i II ciągnięcie Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 5.000 zł. padła na nr. 129718
 75.000 zł.: 33611
 15.000 zł.: 128514
 10.000 zł.: 121670 48249 119457
 5.000 zł.: 36903 50623 58360
 76569 77175 86871
 2.000 zł.: 8462 5697 21897
 30764 37895 54146 57521 88945
 95205 105938 107829 121069
 145411 156969
 1.000 zł.: 5917 9315 19371
 22382 28694 32691 41201 55978
 56191 55774 64367 69960 69734
 77074 80567 83222 85454 90399
 100947 111574 114581 118285
 119810 121543 152722 155154

Wygrane po 250 zł.

22 135 68 260 69 337 80 513 49
 52 826 41 48 914 32 279 93 109
 239 380 431 629 705 25 865 2003
 61 91 215 626 78 76 550 608 29 82
 779 910 22 23 3328 46 428 78 82
 505 614 766 65 83 95 4005 39 103
 24 368 96 486 524 834 961 93 5076
 227 355 541 63 797 859 6053 72
 94 339 68 585 879 904 8 13 7099
 90 118 60 221 350 62 82 409 12 80
 977 649 726 99 820 963 8143 55
 281 389 431 503 6 15 76 708 5244
 171 382 502 46 583 713 22 61 1092
 175 787 899 33 11001 77 378 604
 26 805 903 18 23 12050 75 151 230
 307 523 702 29 908 80 13028 53 74
 126 27 46 75 76 315 448 620 73 753
 14065 113 89 234 51 86 97 332 95
 464 514 654 701 864 960 15014 542
 95 806 78 16010 39 167 88 306 562
 666 929 17081 147 309 409 7 614
 750 837 908 17 73 18114 50 235 443
 904 88 19086 200 76 490 97 532
 660 702 19 62 20125 289 406 604
 21 81 92 735 51 893 991 21396 492
 96 534 68 67 711 38 79 886 933 68
 22009 21 44 48 176 205 405 23 534
 58 68 625 722 36 52 836 925 23152
 278 357 74 704 576 667 78 308 3
 970 29 24037 48 124 61 97 253 95
 352 29 67 799 665 52 720 25 47
 25019 223 93 450 432 501 30 95
 646 26117 69 76 529 657 894 23
 944 27104 38 249 539 601 48 91 711
 73 975 220 327 699 948 64 29058
 134 67 388 254 508 36 37 57 73 64
 785.

30281 87 370 433 582 386 826
 95 31038 181 213 46 95 308 16 86
 512 13 633 99 828 98 952 32108 69
 231 64 302 88 592 675 789 802 975
 8 28 93 33127 228 38 680 707 32
 97 933 34071 169 298 416 500 650
 735 48 86 98 35158 201 507 94 621
 62 50 727 82 312 43 56 51 36026
 103 206 306 584 732 69 827 30 945
 86 90 37352 428 34 866 545 95 611
 768 52 92 917 87.

38036 90 160 240 164 579 85 667
 784 88 883 39030 44 313 41 9 985
 40865 448 541 41068 231 14 22 79
 527 42174 372 80 421 43 506 819 981
 43109 270 680 778 96 947 44180 264
 569 82 795 867 961 75 45149 482 548

55 66 69 875 46155 90 6 295 392 400
 574 618 47013 7 34 594 445 71 799
 48033 306 67 410 58 90 527 49 814
 928 49150 77 84 8 249 335 400 69
 583 616 753 823 5005 79 164 235 376
 480 90 616 53 812 78 51098 341 560
 661 706 86 924 52173 365 420 978
 53015 161 246 570 652 70 733 54053
 154 342 728 59 969 55049 80 247 337
 51 537 74 675 869 934 56020 170
 331 411 591 642 727 73 816 57081
 114 216 74 474 842 75 933 58093 109
 60 86 215 43 303 3 0452 717 895
 59007 118 31 6 337 40 98 448 630
 954 76 60011 148 240 55 70 398 436
 665 82 745 942 99 61074 270 362 96
 531 4 52 88 648 79 771 878 955 40
 77 62057 80 303 84 476 80 524 88 627
 38 837 63099 123 274 531 684 708
 57 5 61 86 910 42 64057 282 6 334
 70 797 890 65087 183 555 610 68 834
 906 21 66073 119 35 61 238 87 305
 447 548 88 93 652 5 740 51 80 861
 87 970 67025 47 59 61 10 597 235 316
 400 567 68010 170 441 512 84 669
 755 849 51 69021 7 161 566 76 604
 32 773 99 866 34 95 923

70104 71 473 522 705 77 839 77 78
 71063 91 202 4 31 78 325 584 792
 845 66 72028 152 92 339 70 404 716
 71 821 47 63 70 92 915 82 73038 88
 272 319 78 627 738 809 32 74005 41
 254 84 86 304 77 91 565 629 857
 75004 13 139 63 306 14 24 660 753
 998 76034 269 301 91 778 830 930
 50 77002 244 56 342 95 408 545 615
 92 859 997 78125 77 35 298 320 305
 414 547 613 879 915 79204 16 96 401
 78 501 656 848 905 98 80073 248 67
 604 770 967 81117 273 74 86 368 503
 624 76 931 82006 8 43 83 94 219 300
 437 60 511 658 91 758 866 96 939
 83029 74 95 178 317 57 75 573 757
 84093 171 235 92 315 457 64 69 563
 79 761 88 810 53 954 85057 114 48
 284 447 591 731 932 76 86121 281
 326 36 42 480 638 979 83 87119 253
 82 614 39 871 81 905 11 88062 92
 120 292 429 506 875 737 99 864 912
 22 56 89111 74 275 116 27 39 446
 87 97 631 803 907 12 50 90296 316
 482 521 612 43 61 94 817 945 91146
 76 376 83 409 97 532 813 92218 39
 63 386 430 84 551 647 72 720 97
 961 98165 226 59 553 6246 69 827
 94 94057 80 109 249 318 452 95043
 133 220 83 325 420 519 672 702 16
 43 840 915 96020 63 206 358 523
 54 694 803 962 91 97004 105 19 20
 54 204 20 648 887 902 98348 70 78
 508 734 904 83 99056 67 79 117 31 49
 55 206 32 45 304 77 459 227 73 766
 837 64 921 71

100001 117 76 444 581 98 858
 101007 131 71 298 312 452 588 730
 56 832 102284 98 452 549 52 88 813
 24 71 89 920 36 103228 93 464 592
 656 747 803 22 29 921 81 104004 80
 227 91 96 354 98 576 643 766 859 721
 42 105019 66 74 321 440 726 881 990
 106303 431 35 41 553 65 676 875 927
 58 107004 74 88 106 214 303 10 467
 86 504 40 699 701 17 842 76 920 53
 108247 88 94 368 83 497 580 615 62
 812 109119 37 231 324 93 540 73 759
 829 89 110060 181 220 42 46 69 372
 478 89 612 44 813 27 94 110045 100
 83 272 635 815 960 112053 90 191
 433 580 99 606 709 871 910 14 19
 53 113004 75 140 417 620 748 85 850
 5 4953 114060 188 226 98 559 98 637
 970 48 90 115174 282 98 462 535 64
 711 30 904 22 45 116005 20 57 189
 94 268 312 471 84 90 536 612 715 60
 92 117040 175 266 90 362 593 833
 72 118029 89 122 77 244 321 43 466
 555 713 18 99 802 933 119109 13 95

316 20 537 610 68 753 889 936 99
 120108 354 400 17 20 501 14 697 721
 48 63 89 892 121128 33 44 228 72
 631 80 888 122010 18 42 86 286 873
 89 716 907 38 123059 72 262 420
 512 18 84 758 988 124012 171 246
 427 37 99 686 901 42 125056 71 82
 168 201 40 97 451 79 759 97 893 960
 82 126003 4 55 205 412 46 736 87
 600 939 127084 570 799 833 91 97
 128021 27 156 382 428 29 67 521 686
 79 129293 438 551 53 678 700 66 821
 932 97

130002 22 7 213 315 24 521 44
 756 884 131322 627 734 50 875 974
 182047 78 102 214 305 537 624 90
 707 26 38 846 993 133186 236 46
 58 364 47 97 627 82 859 134044 175
 98 627 56 799 913 66 135035 70 235
 35 452 521 663 735 73 136018 75
 140 55 69 219 35 83 315 26 58 421
 629 35 850 979 137184 202 304 10
 46 79 588 741 863 946 69 138046
 146 71 614 724 63 80 139007 78 86
 217 49 61 327 91 467 507 621 45
 765

14008 39 108 292 325 433 82 632
 141156 87 318 76 454 511 601 983
 142068 108 226 66 75 362 408 50
 8 604 723 96 802 36 923 143007 69
 133 99 202 485 545 63 628 144100
 37 78 228 321 52 98 570 625 37 55
 735 43 938 66 76 145006 132 68 248
 87 386 542 617 25 951 146006 171
 248 335 502 947 147202 66 7 337
 602 753 803 148017 37 41 137 71
 83 91 323 87 405 17 30 528 617 66
 738 60 854 77 93 956 149060 185
 464 77 572 653 93

150012 24 111 39 368 403 12 851
 87 994 151107 447 663 716 67 830
 906 94 152266 312 541 673 784
 874 913 83 153117 37 428 36 574
 91 634 704 40 154429 549 742 807
 32 932 155100 69 242 452 563 662
 94 817 88 156244 90 538 683 94
 839 157049 621 72 775 818 940
 158134 201 15 349 436 971 159008
 118 31 285 370 454 554 601 10 24
 847 9 87

14008 39 108 292 325 433 82 632
 141156 87 318 76 454 511 601 983
 142068 108 226 66 75 362 408 50
 8 604 723 96 802 36 923 143007 69
 133 99 202 485 545 63 628 144100
 37 78 228 321 52 98 570 625 37 55
 735 43 938 66 76 145006 132 68 248
 87 386 542 617 25 951 146006 171
 248 335 502 947 147202 66 7 337
 602 753 803 148017 37 41 137 71
 83 91 323 87 405 17 30 528 617 66
 738 60 854 77 93 956 149060 185
 464 77 572 653 93

870 22032 100 254 695 735 23077 618
 896 24352 25004 229 390 600 754
 26613 736 824 27027 205 20 725 849
 28148 54 201 310 55 423 546 63 871
 927 29251 84 692 747 30227 315 18
 75 408 617 62 81373 475 638 717 894
 32299 466 605 9 711 909 33175 242
 454 812 34008 31 112 288 491 775 835
 944 59 3512 7 228 300 854 912 36006
 40 873 37260 546 741 909
 38077 80 149 268 309 528 88 778
 929 39669 741 908 40375 85 527 81
 795 41173 227 481 846 74 42090 132
 78 267 58 501 709 87 43088 322 666
 44484 528 647 706 963 45519 662 945
 46108 16 32 842 524 773 58 839
 48065 120 25 358 541 834 49615 21
 870 50332 482 816 51986 52227 313
 436 37 517 771 78 711 826 50 986
 53327 567 628 54233 435 503 55254
 494 892 56676 57080 58008 67 90 125
 94 299 375 449 506 843 59178 663
 799 60135 323 61359 843 988 62565
 614 41 935 37 63625 40 890 909 54
 64500 983 65141 61 590 859 77 66003
 93 171 882 986 83 67075 98 140 305
 68092 302 913 69838 70031 202 98
 379 552 799 992 71209 79 685 794
 72504 718 73058 198 527 65 785
 74315 453 653 62 842 75036 191 513
 20 745 84 76688 82 77252 410 790
 887 78482 644 79449 556

80114 477 81124 627 60 82124 277
 304 552 872 83027 249 68 379 84402
 75 85091 144 87 302 480 94 650 756
 68 86271 380 87736 88014 110 218
 407 885 89071 105 647 946 90135 38
 41 224 91248 330 422 678 846 63
 92205 418 553 84 700 93178 369 650
 83 94332 532 746 58 896 95142 80
 651 997 86057 548 809 34 97021 69
 86 714 48 93198 233 576 621 794
 903 99251 616 574 684 747 100053
 129 91 273 310 91 101072 85 270
 26 620 860 102310 441 86 578 816
 103020 89 181 568 720 21 35 840
 104342 466 695 105131 452 714
 106212 543 91 674 729 38 99 800
 107301 96 806 30 108079 119 774
 109005 66 118 394 582 641 59
 110191 93 333 476 110211 491 544
 880 915 37 42 43 112243 59 566 75
 879 113923 185 271 353 624 705 79
 360 114334 82 415 595 611 891
 115182 90 352 62 677 763 116174
 291 117005 109 293 466 845 118134
 620 804 953 119193 589

120137 73 824 96 913 35 56
 121012 229 433 122352 59 528 672
 728 123093 110 477 541 124347 733
 97 872 902 125040 581 785 92 126143
 613 62 788 127278 128016 112 356
 465 525 30 907 129075 181 484 593
 947 130299 344 447 626 937 131100
 82 244 348 471 515 65 657 132124
 34 279 730 51 954 133199 442 38 763
 881 961 134209 373 430 91 520 926
 79 135352 457 512 623 53 783 136311
 484 93 536 785 813 937 137420 792
 138137 453 139021 100 50 383 578
 660 72 930 140021 26 75 150 216 420
 687 141066 252 330 99 746 142046
 122 270 515 73 639 724 143304 543
 863 82 144000 37 414 794 991 145163
 671 802 938 146069 179 373 939 44
 147069 96 183 80 274 398 462 626
 820 148150 149151 203 564 90 667
 766 93 845 943 150255 86 341 87 486
 835 154067 271 571 843 152054 78
 91 299 576 632 92 818 63 153023 297
 648 880 154285 439 675 756 828
 155275 491 524 11 605 11 731 913
 156005 147 412 71 465 836 158193
 753 83 159317 446 625 762

120137 73 824 96 913 35 56
 121012 229 433 122352 59 528 672
 728 123093 110 477 541 124347 733
 97 872 902 125040 581 785 92 126143
 613 62 788 127278 128016 112 356
 465 525 30 907 129075 181 484 593
 947 130299 344 447 626 937 131100
 82 244 348 471 515 65 657 132124
 34 279 730 51 954 133199 442 38 763
 881 961 134209 373 430 91 520 926
 79 135352 457 512 623 53 783 136311
 484 93 536 785 813 937 137420 792
 138137 453 139021 100 50 383 5

Z Wielkopolski i Pomorza

NASZ SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

INOWROCŁAW

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelników Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17 do 19.

Biblioteka Kolejowego Przyp. Wojsk. w świetlicy „Ogniska” przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19.

Karetka sanitarna, tel. 276 czynna w dzień i w nocy.

Dyżur nocny pełni apteka „Pod Lwem”.

Repertuar kin:

Słońce: „Kobiety nad przepaścią”.

As: „Premiera”.

Stylowy: „Korsarze”.

Świt: „Eskapada”.

Mątwy nieczynne.

— Plenarne zebranie Stronnictwa Pracy odbędzie się 22 bm. o godz. 19,30 w „Gospodzie Kujawskiej” przy ul. św. Ducha. Ze względu na ważność spraw, uprasza się o liczne przybycie członków i kandydatów.

— Tydzień P. C. K. odbędzie się w czasie od 28 maja do 4 czerwca. W tym celu zarząd P. C. K. oddział w Inowrocławiu zwraca się do wszystkich organizacji i obywateli na terenie miasta i powiatu z prośbą o wstrzymanie się w tym okresie od urządzania wszelkich imprez i obchodów publicznych.

— O zniewagę władz miejskich i rady miejskiej toczy się proces przed sądem grodzkim w Inowrocławiu. Oskarżenie wnoszą wszyscy członkowie magistratu miasta Inowrocławia z p. prez. Jankowskim na czele przeciwko p. Edwardowi Polakowskiemu i towarzyszom, którzy wysłali memoriał do wojewody pomorskiego, zawierający cały szereg zarzutów pod adresem zarządu miejskiego i rady, m. in. że prezydent miasta i rada świadomie dążą do ruiny miasta. Akt oskarżenia mówi, że „charakter pobudek postępowania p. Polakowskiego oraz treść zniewag osób i organów ustrojowych miejskich, którym potrzebny jest wysoki autorytet moralny, stanowią zniewagę i obmowy stopnia najwyższego.”

— Na dzień przyjazdu włodarza Wielkiego Pomorza do Inowrocławia prezydent miasta p. Jankowski wydał nast. odezwe: Obywatele! W dzisiejszy piątek, dnia 20 bm. przybył do stolicy Kujaw Zachodnich miasta Inowrocławia — włodarz Ziemi Pomorskiej pan minister Władysław Raczkiewicz, wojewoda pomorski, ażeby po raz pierwszy zwiedzić ziemię kujawską wraz z jej zabytkami, które niedawno przyłączone zostały do wielkiego województwa pomorskiego. Jest to dla miasta Inowrocławia niezwykle szczęśliwa okazja, że może poza stolicą województwa złożyć u siebie hold nowemu włodarzowi. Niech przeto każdy dom, w którym bije radośnie serce polskie, przystroi się w chorągwie i zieleń, a tłumnie i z wiarą wyruszą wszyscy na spotkanie milego nam gościa. O godz. 14 nastąpi zwiedzanie pałastw, żupy solnej i miejskich zakładów zdrojowych, wręczenie wianki kwiatów p. wojewodzie przy pomniku Jana Kasprówicza, zwiedzenie szpitala powiatowego w Inowrocławiu, powiatowego ośrodka zdrowia i gminnego przytułku dla starców w Parchaniu, gminnego ośrodka zdrowia i przytułku dla starców w Jaksicach, łącznie gospodarstw osadniczych w Jaksicach. O godz. 17 wyjazd do Kruszwicy, po drodze zwiedzenie jednego gospodarstwa kujawskiego w Szymborzu i miejsca urodzenia Jana Kasprówicza oraz zakładów „Solvay” w Mątwach. O godz. 18 powitanie p. wojewody przez burmistrza miasta Kruszwicy przed ratuszem, przedstawienie członków zarządu miejskiego i urzędników w ratuszu, zwiedzenie Mysiej Wieży i kolegiaty. O godz. 19 herbatka w hotelu „Bast” w Inowrocławiu i zapoznanie się ze społeczeństwem miasta i powiatu.

— Prezes Wlkp. Zw. Rzemieślników Chrześc. kółka tut. p. Biegemeier przyjmuje zgłoszenia członków i ich rodzin na wyjazd z wycieczką do Berlina w dniu 28 bm. Koszty łącznie z przejazdem 69 zł. Zgłoszenia do 21 bm.

— Podczas sprzeczki, wynikłej 14 bm. pomiędzy ślusarzem A. Janickim a robotnikiem Z. Orłowskim na ulicy Tylniej, J. zadał nożem cios Orłowskiemu w prawą rękę, przerywając mu dwie żyły. O zaopatryciu na miejscu lekarza dr. Barańskiego, po czym odstawiono go do szpitala w Brodnicy.

— Nowemiasztwo. (11) W dniu 16 bm. powstał pożar w zagrodzie rolnika p. Br. Goldera w Świniarzu. Pastwą płomieni padła cała zagroda, narzędzia rolnicze i część żywego inwentarza oraz urządzenia domowe. Poszkodowany oblicza straty na 8000 zł.

— Jabłonowo. (11) 12 bm. podczas przedstawienia filmowego w Hotelu Paula powstał pożar. Spalił się film wartości 700 zł. Operator filmowy kina objazdowego p. Sarnowski z Chełmży odniósł poparzenia rąk i szyi.

— Chełmno. (1m) Kino Apollo: „Dziewczęta z Nowolipiek”. Dnia 15 bm. odbyło się w świetlicy Zw. Strzel. w Chełmnie zebranie organizacyjne Zw. b. ochotników armii polskiej oddz. w Chełmnie. Jednogłośnie wybrano zarząd w składzie pp.: J. Komosiński — prezes, Br. Mielewicz — wiceprezes, Szwedowski — sekretarz, Trykowski — zast., Boldt — skarbnik i Wichrowski — zast. Biuro sekretariatu oddziału mieści się w Chełmnie w mieszkaniu p. Szwedowskiego, ul. Marsz. Focha 22.

— Chlubnie zapisany w Chełmnie Zw. Oficerów Rez. kółko Chełmno wkrótce obchodzić będzie swój jubileusz 15-lecia istnienia. — W ub. poniedziałek 16 bm. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Tow. Kupców Samodz., które dokonało wyboru nowego zarządu z pp. Kubickim — prezesem, Filariskim — I wiceprezesem, Gierlakiem — II wiceprezesem, Wierzbowskim — sekretarzem i A. Trykowskim — skarbnikiem na czele.

— Wyciąć i zachować! Odjazd pociągów z Nakła w kierunku: Bydgoszcz: 6,49, 11,35, 13,13, 16,25, 20,35, 22,30 Osiek—Miasteczko: 8,25, 15,17, 18,08, 20,30. Mroca—Więcbork: 4,53, 8,30, 11,30, 15,33, 20,45. Kcynia Poznań: 5,30, 14,09, 20,27.

— Przyjazd pociągów do Nakła z kierunku: Bydgoszcz: 1,06, 4,46, 8,22, 11,25, 15,14, 20,21. Miasteczko—Osiek: 6,39, 13,10, 20,19. Więcbork—Mroca: 6,37, 10,50, 13,33, 16,16, 20,15. Poznań—Kcynia: 6,38, 11,09, 20,05, 1,06.

— Koronowo. (1) Wyrokiem tutejszego sądu grodzkiego skazani zostali: Józef Chyliński z Nowego Jasińca na 3 miesiące aresztu za kradzież drzewa z lasu państwowego, Winiecki, syn rolnika z Nekli, na 8 miesięcy więzienia za kradzież koni z szpichrza Kielby z Kotmierza.

— Stronno. (1) Od dłuższego czasu dokonywali kradzieży drzewa z lasu państwowego Marian Nowicki, Stanisław Smeja i Jan Gąsior ze Stronna. Ponieważ obiekt kradzieży jest dość poważny, pierwsi dwaj zostali przez posterunek policji państwowej w Koronowie aresztowani i osadzeni w więzieniu. Obaj byli członkami Stronnictwa Narodowego: Nowicki — skarbnikiem, Smeja prezesem kółka Stronno.

— Kcynia. (c) Na skutek rozszerzenia się zarazy wścieklizny u psów na terenie powiatu, a zwłaszcza m. Kcyni, gdzie zanotowano śmiertelny wypadek wścieklizny u dziecka, zarządzone wybiecie wszystkich psów. W tych dniach p. Erdmann z Szubina wystrzelał 179 psów z terenu miasta.

— Gniezno. (fb) Przed S. O. w Gnieźnie odbyła się 18 bm. rozprawa przeciwko handlarzowi Janowi Bejmowiczowi, jego bratankowi Stefanowi Bejmowiczowi z Gniezna oraz Janowi, Wiktorii, Mariannie, Andrzejowi i Julianie Matejewskim ze Strychowca, pow. gnieźnieńskiego. Akt oskarżenia zarzuca podsądnym, że w czasie od lipca do listopada 1937 r. trudnili się fabrykacją monet i rozpowszechniali je. Po

dwudniowej rozprawie sąd skazał Jana Bejmowicza na 6 lat więzienia i utratę praw obywatelskich na przeciąg 8 lat, Stefana Bejmowicza na 3 lata więzienia i utratę praw obyw. na 3 lata, Jana, Andrzeja i Wiktorię Matejewskich po 2 lata więzienia, zaś Mariannę i Julianę uniewinniono.

— 15 bm. odbyło się święto w. f. i p. w. Rano odbyła się msza św., a następnie defilada, która wypadła okazale. O godz. 15,30 rozpoczęto część pokazową na stadionie, przemarszem zawodników i wciągnięciem flagi na maszt. Następnie odbyły się: bieg o nagrodę miasta Gniezna, którą zdobył Poznań. Odbyły się pokazy lekkiej atletyki żeńskiej i męskiej, gier ruchowych, kolarstwa i sprawności harcerstwa oraz W. K. P. Na zakończenie wydane zostały nagrody.

Wyciąć i zachować!

Odjazd pociągów z Gniezna w kierunku: Inowrocław: p. 1,53, p. 6,11, op. 7,43, o. 8,59, o. 13,22, p. 14,53, o. 16,32, p. 17,25, o. 20,32, o. 1,04.

Poznań: p. 2,46, o. 6,16, p. 8,14, o. 9,02, o. 12,44, o. 13,40*, p. 14,25, o. 16,35, o. 19,40*, o. 21,07, op. 22,12, o. 22,45*, p. 23,43. Nakło n. N.: 9,05: 14,00, 17,55.

Objaśnienia: Pociągi oznaczone * kursują począwszy z Gniezna do Poznania, p — pospieszny, op. — pół osob., pół posp., o — osobowy.

Przygotowania do manifestacji harcerskiej.

— Grudziądz. W roku bieżącym przypada 25-letnia rocznica zawiązania w gimnazjum w Grudziądzu tajnej organizacji harcerskiej. Przy gimnazjum tym — obecnie im. króla Jana III — w zaraniu niepodległości Grudziądzka powstała — jedna z pierwszych na Pomorzu — drużyna harcerska, nosząca nr kolejny pomorski 8.

W związku z 25-leciem zaczątku harcerstwa przy tym gimnazjum, Kółko Przyjaciół Harcerzy tej drużyny w dniu 26 maja br. ofiaruje drużynie sztandar, symbol cnoty i wiary oraz pracy harcerskiej. Bliż-

sze szczegóły poświęcenia sztandaru i związanych z tym uroczystości podamy do datkowo.

Jak się dowiadujemy, harcerstwo przygotowuje na ten właśnie dzień wielką manifestację swej pracy na niwie czysto harcerskiej, dalej więzi międzymłodzieżowej na naszych kresach pod hasłem: „Twierdzą nam będzie każdy próg!”

Manifestacja ta odbędzie się wobec władz harcerskich z p. generałem Bortnowskim — przewodniczącym okręgu pomorskiego Z. H. P. i inspektorem armii na czele.

— Brodnica. (11) Bronzowy medal za długoletnią służbę otrzymali z tut. urzędu skarbowego: nacz. E. Grzywacz, urzędnicy St. Mieszkowski, I. Wruck, W. Pastewski, A. Truskowski, J. Pagowska, St. Tegowski, A. Jancowski, A. Nawrocki, J. Łaski, L. Jarzębek, B. Wiśniowski, B. Kamiński, W. Cendrowski, F. Zetkowski i O. Wielowicki.

— (11) 17 bm. wieczorem usiłował popełnić samobójstwo w mieszkaniu kupiec J. Kalwa, zam. przy ul. Kopernika 14, przez zażycie arszeniku. Wezwany lekarz dr Smoczyński udzielił mu pierwszej pomocy. Jest nadzieja utrzymania go przy życiu.

— CHELMNO. (1m) W ub. tygodniu odbył się pod przewodnictwem p. dr. Lipskiej, dyr. gimnazjum żeńskiego, egzamin maturalny, który zdały pp.: A. Bartoszkówna, U. Błażejewska, R. Buczkowska, B. Chmurzyńska, I. Drażanka, J. Błońska, B. Frąckowska, U. Kolożanka, H. Kurowska, St. Hybiakówna, M. Malarzówna, Z. Piaskówna i J. Zielińska.

— Onegdaj nieznanymi sprawcami skradli ze składu p. Muzioli różne materiały na sumę 1500 zł. Prawdopodobnie ci sami sprawcy włamali się za pomocą wybijania okna wystawowego do składu p. Robaka przy ul. Biskupiej, gdzie skradli kilka butelek wódki.

— TUCHOLA. (fm) W Browarze odbyło się pod przew. prezesa p. W. Prylla nadzwyczajne zebranie Polsk. Zw. Zach. W zebraniu wziął udział p. starosta pow. Ornass. Referat o położeniu Pomorza wygłosił p. Ostrowski z Torunia. W dyskusji przemawiali pp. Nerski, aJnkowski, Rychlewski, Gwizdała, starosta Ornass, Mechliński, Kanenberg i Pacer. Następnie uchwalono rezolucję.

— W auli szkoły powszechnej odbyło się pod przewodnictwem p. burmistrza Saganowskiego posiedzenie rady miejskiej. Przyjęto do wiadomości zatwierdzone przez wydział powiatowy preliminarz budżetowy na rok 1938/39. Omawiano sprawę elektryfikacji miasta i uchwalono poczynić starania o uzyskanie zezwolenia na pobudowanie elektrowni i wytwarzanie prądu we własnym zakresie. Do komisji rew. wybrano p. A. Jastakę oraz na zast. pp. Maćkowskiego St., i Libere A. Rada miejska uchwaliła spłatę zobowiązań w wysokości 3200 zł, przejęte w drodze rozrachunku z b. gminy Koślinka, w terminie r. 1941/42.

— ŚWIECIE. (t) We wsi Mukrz gminy Lniano pow. świeckiego rolnikowi A. Włochowi skradziono 6.000 zł gotówki, jaką miał w banknotach 500- i 100-złotowych schowaną w szufladzie stołu. Kradzieży dokonał jego syn, 19-letni Wł. Włoch, który uciekł w niewiadomym kierunku. Zrozpaczony ojciec zwrócił się do policji o pomoc, o ujęcie synalika-złodzieja.

Naczelnik Urzędu Skarbowego w Świeciu będzie przyjmował interesantów dnia: 19 maja o godz. 9 w zarządzie gminy Gruczno, 20 maja o 9,30 w zarządzie gminy Pruszcz, 23 maja o 9 w zarządzie gminy Warlubie, 24 maja o 11 w zarządzie miejskim w Nowem, 30 maja o 8 w zarządzie gminy w Jeżewie.

(t) Egzamin czeladniczy w zawodzie rzeźnikiem zdali, przed komisją egzaminacyjną cechu, złożoną z pp. st. cechu Manikowskiego, J. Szczepańskiego i czel. P. Bony uczniowie: pp. Bandura z Bukówca, Br. Jaszkowski ze Serocka, P.

Deja z Bysławka, A. Nowacki z Przysierska i Ronowski z Jeżewa.

— Zarząd obwodu. Polsk. Zw. Harcerstwa powstał w tych dniach w Świeciu. Przewodniczącym obwodu został wybrany, p. mjr Berezowski, zast. ks. phm Szybowski, sekretarzem p. podinsp. p. Ciuryś, skarbnikiem kpt. Stefanowicz, kief. obw. kół insp. szk. Sołtyś, hufcowy harcerk nauczycielka Sadecka, hufcowym hm Nyka, członkami zarządu pp. Propokowiczowa, dyr dr Bednarz, mec. Rylski i phm Eckstein.

— WEJHEROWO. (ap) Wejherowskie K. S. M. M. obchodzi w niedzielę 22 bm. uroczystość 25 rocznicy swego istnienia. Program obchodu przewiduje uroczyste nabożeństwo we farze, akademię w sali Strzelnicy i zabawę taneczną.

— Onegdaj wybuchł pożar w Lewinie (pow. Morski) w zagrodzie rolnika Kurkowskiego. Straty wynoszą 1740 zł. Dochodzenia w celu ustalenia przyczyny pożaru w toku.

— Kino Casino: „90 minut postoju”.

GRUDZIĄDZ

— Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” mieści się przy ul. Toruńskiej 22, tel. 1294. Biuro czynne od godz. 8—18-ej.

Pogotowie pożarnicze tel. 11-11.

Nocny dyżur pełnia: apteka „Pod Koroną”, Wybickiego 39, tel. 1437 i apteka „Pod Gwiazdą”, Chełmińska 26, tel. 1259.

— TCL Biblioteka i Czytelnia (ul. Legionów 28) otwarta od godz. 11—12 i 17—19 (w soboty tylko do godz. 18).

REPERTUAR KIN:

Apollo: „Daj mi twe serce” i „Kłopoty, małej pani”.

Gryf: „Dziewczę z dalekiej północy”.

Orzeł: „Kawiarnia na granicy”.

— Przed jubileuszem samodzielnego rzemieślniczej odbyło się zebranie zarządu kółka samodzielnego rzemiosła wraz z starszymi cechów grudziądzkich oraz prezesem związku p. Mollinem. Przewodniczył prezes kółka p. Nogowski. Omówiono program jubileuszu 50-lecia kółka, który odbędzie się w niedzielę 22 bm. Program przewiduje zbiórkę wszystkich stowarzyszeń i cechów w Gospodzie Rzemieślniczej, uroczyste nabożeństwo w kościele św. Mikołaja, po czym pochód przez ulice miasta do „Tivoli” na uroczystą akademię jubileuszową.

— Dyplomy dla uczestników strajku szkolnego. W auli gimnazjum im. króla Jana Sobieskiego odbyła się uroczystość wręczenia dyplomów kilkudziesięciu uczestnikom strajku szkolnego w latach 1906/07. Po słowie wstępnym prezesa p. Murawskiego, wygłosili okolicznościowe przemówienia pp. inspektor szkolny Frankowski i dyrektor gimnazjum prof. Gołab, po czym nastąpiło rozdanie dyplomów zebranych na sali uczestnikom.

— Kupcy grudziądzcy na Jasnej Górze. W ostatnio odbytej pielgrzymce kupiectwa polskiego do Częstochowy wzięli również udział liczni kupcy pomorscy. Z Grudziądza uczestniczyła delegacja w składzie pp. Marchlewskiego, Ruchniewicza, Klimka, Mazura i innych.

— Uroczyste zaprzysiężenie rekrutów. 22 bm. o godz. 11,30 na wybrzeżu im. gen. Orlicz-Dreszera nad Wisłą odbędzie się uroczysta msza polowa dla wojska i bezpośrednio po nabożeństwie zaprzysiężenie rekrutów piechoty i żandarmerii, a następnie defilada przy placu Marsz. Piłsudskiego, na którą to uroczystość zaprasza się P. T. przedstawicieli władz, urzędów, organizacji oraz rodziców i krewnych rekrutów. Miejsca dla przedstawicieli władz, urzędów i społeczeństwa siedzące, po stronie południowej ołtarza, a dla rodziców i krewnych rekrutów miejsca siedzące po stronie północnej ołtarza.

— Z sądu. Sąd grodzki rozpatrywał sprawę M. Sadowskiego (plac 23 Stycznia 16), który po wszczętej bójce z B. Jasińskim (Hallera 50a) zadał mu siekiera nębezpieczną ranę. Sąd skazał Sadowskiego na 6 miesięcy więzienia z warunkowym zawieszeniem.

— Święto W. F. i P. W. w Grudziądzu. W związku ze świętem W. F. i P. W., odbyć się mającym 29 bm., odbędą się 22 bm. zawody kajakowe na Wiśle, a 28 bm. zawody lekkoatletyczne na boisku miejskim. Zgłoszenia przyjmuje miejski ośrodek W. F. ratusz.

— Przygotowanie do zlotu międzyokręgowego. W Gospodzie Rzemieślniczej odbyło się wspólne zebranie przewodnictwa III i XI okręgu Sokoła pod przew. prezesa III okręgu p. Kunza sen. W wyniku obrad uchwalono urządzić wspólnie w dniu uroczystości św. Piotra i Pawła (29 czerwca) wielki zlot w Nowem. Po omówieniu bliższych szczegółów wybrano komitet honorowy i wykonawczy oraz postanowiono w dniu 26 bm. urządzić w Nowem w lokalu p. Borkowskiego wspólne zebranie obu przewodnictw z zarządem tamt. gniazda sokoła i poprosić na zebranie p. burmistrza Kuchcińskiego.

Kronika GDYŃSKA

Gdynia, 20 maja 1938 roku.

Dyżur w nocy mają w bieżącym tygodniu następujące apteki:

Apteka Centralna, plac Kaszubski 10, telefon 26-40.

Apteka mgr. Grodzkiego, ul. Morska 155.

Apteka Bałtycka, ul. Śląska 42.

Apteka Nadmorska w Orłowie Morskim, ul. Orłowska.

Przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” mieści się: Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata), tel. 14 60.

Telefony: Straż pożarna 17-08, pogotowie ratunkowe 12-40, kom. policji 16-11.

REPERTUAR KIN:

Bajka: „Pat i Patachon” i „Czarny Hrabia”.

Morskie Oko: „Księżniczka Cygańska”.

Miraz Orłowo: „Mały Czarodziej”.

Lido: „Dama na dwa tygodnie”.

Lily-Chylonia: „Jaśnie pan szofer”.

Polonia: „Zatańczymy”.

Zorza: „Trafalgar”.

Gody morza. W czwartek odbyły się narady nad organizacją zbliżającego się „Dnia Morza”.

W niedzielę odbędzie się podniesienie bandery w klubie żeglarskim „Gryf”.

Nowy hotel w Gdyni. W pierwszej połowie maja Komisja Budowlana rozpatrzyła 49 projektów nowych budowli łącznie z garażami. Między innymi zatwierdzony został projekt nadbudowy domu przy ul. 10 Lutego róg ul. Abrahama (Europa), który przewidyuje ogółem 5 pięter. Budynek ten w nadbudowie 2, 3, 4 i 5 piętra przewidziany jest na **hotel o około 80 pokojach**. Komisja zaopiniowała również szkice budowy nowego kościoła na Grabówku przy ulicy Leszczyński.

Sznur pereł wartości 1.500 zł ukradła 19-letnia Gertruda K. na szkodę inż. Z. W. mieszkającego w Gdyni przy ul. Kapitańskiej. K. przybyła do mieszkania inżyniera w odwiedziny do swej siostry, zatrudnionej tam w charakterze służącej i w tym czasie z szafy toaletowej skradła pereły. Pereły zostały odebrane, a dziewczyna przekazana do dyspozycji sądu.

Samozabezpieczenie rowerów. Szymański Piotr, zamieszkały w Gdyni, ul. Nowodworskiego, zameldował o kradzieży roweru męskiego, który pozostawił bez opieki na ul. 10 Lutego obok poczty. Zaznaczył tu wypada, że dzięki staraniom miejscowej policji na ulicach miasta zostały poustawiane stojaki na rowery, w których za minimalną opłatą można przechować czasowo rower. Społeczeństwo gdyńskie nie docenia jednak tego „samozabezpieczenia” się i w dalszym ciągu poszczególne osoby pozostawiają swe rowery i inne środki lokomocji bez żadnej opieki, przez co dają możliwość z jednej strony łatwej kradzieży złodziejom i przygodnym włóczęgom, a z drugiej strony narażają siebie na straty.

Nowy Rada Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni. W związku ze złożeniem mandatu Rady Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni przez inż. **Tadeusza Gajczaka z Bydgoszczy**, który sprawował swój mandat z wyboru Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, Związek ten dokonał na jego miejsce wyboru nowego Rady Izby w osobie inż. **A. Badiana, dyrektora Stoczni Gdynińskiej**. Główna Komisja Wyborcza Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, której posiedzenie pod przewodnictwem naczelnika Wydziału Przemysłowego Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego, p. Barciszewskiego, odbyło się w dniu 18 maja, wybór inż. A. Badiana na Radcę Izby zatwierdziła.

Bracia Rupińscy z Torunia, którzy na jachtach swym udają się w podróż dokoła świata, zawinęli do portu rybackiego we Władysławowie, gdzie po parodniowym pobycie odpłynęli w swą podróż, kierując się na zachód.

Zapomniana mogiła.

Gdy wszystko dokoła uśmiecha się czarem majowym i cały świat tonie w świeżości wiosennej, niezwykle rażące i smutne wrażenie czyni widok **zapomnianej mogiły gen. Orlicz-Dreszera na Oksywiu**. Z drzewianych orzełków strzeleckich przy ubogim krzyżku deszcze zmyły białą farbę, stoją odrapane i opuszczone. **A przecież to orzełki... polskie!** Na rabacie posadził ktoś kiedyś stokrotki. Zapomniano widocznie podlewac. Zwiasty smutno główki kwiatków. Bratki na grobie pomarszczone, zwiędnięte. Nawet sosenki, które ktoś dziwnie brzydki w trójkąt posadził, zamieniły się w suche, brunatne badyle. Okropnie tam jest! Wydano mnóstwo pieniędzy na nagrody konkursowe za pomysły projektów monumentalnych, skomplikowanych fantazyjnie grobowców przyszłości. Zabrakło groszy na parę szufli kompostowej ziemi i polewaczki. Zabrakło przede wszystkim... **pamięć**

Kaftany bezpieczeństwa na pokładzie.

Trzeci transport obłąkanych przybył do Gdyni.

S. s. „Warszawa” przywiózł do Gdyni trzeci transport obłąkanych. Wchodzimy na pokład. Właśnie znoszą toboły nieszczęśliwych pasażerów i celnicy badają ich ubogie mienie. Ktoś się oburza. Trudno! Przepisy nie wyłączają obłąkanych od rewizji celnej. Zapewne ci, co układali te przepisy, nie przypuszczali, że Polska tyle będzie wozić ofiar wychodźstwa do „siostrzycy”.

Na pokładzie jest proboszcz portowy, ks. Sekiewicz, który ułatwia nam najtraficniejszy wywiad i oddaje pod bezpieczną opiekę. Schodzimy po wąskich schodkach w głąb statku. Z wszystkich stron wyglądają ciekawie przesmutne, obronienie postacie i otaczają nas kołem. Co chwila oglądamy się za naszymi opiekunami.

— Witam panów! Cieszymy się bardzo, że panowie wrócili do Polski. Na pewno zdrowie... (głos nam się łamie) na pewno teraz...

— Żeby tylko nie było zamknięcia! — mówi z niepokojem i wcale przytomnie jakiś ospowaty, łagodnie wyglądający człowiek i dopytuje się pilnie, jak tam jest w tej Choroszczy, bo on wcale, ale to wcale nie jest chory, to tylko zbieg okoliczności... on chciał we Francji pracować dla Polski... Francuzi... i w ogóle ta... emigranci, ci, którzy pierwsi przybyli, ci nie dopuszczali...

Zale, zale, skargi, ból, nędze, rozpacz, męka, cierpienie! Ach, jakże strasznie, jakże tragicznie płyną słowa udręczonych.

Dowiadujemy się, jak byli bici (w Polsce nikt nie bije obłąkanych w szpitalu!), jak słowo „Polaki” znaczyło to samo co biali murzyni, jak podczas pracy, gdy przyjeżdżali zdrowi jeszcze, ochotni, nie było komu się nimi zająć, samopas puszczeni, za byle drobiazg aresztowani, fatalnie opłakani (80 franków za 8 miesięcy!), nieludsko wyzyskiwani, strzępy, łachmany niedoli

ludzkiej, wreszcie powrócili na Ojczyznę lono...

Musiąta ich Polska zabrać nie tylko jak matka kochająca, ale i jako gospodyni skrzętna: utrzymanie obłąkanych w szpitalach polskich kosztuje 2 zł dziennie. Tam we Francji u siostrzycy musiał rząd polski płacić za chorego 40 franków dziennie! To trzeba wiedzieć, tego wszystkiego tać nie wolno. To nie są wymysły obłąkanych, to — prawda! Sprowadzają ich kolejno po jednemu, po dwóch po trapie do wagonów, czekających na nabrzeżu. Najpierw kobiety. Straszne. Widma. Zmory. Jedna cały czas krzyczy: **Non, non, Madame!**

— O Jezu, pomalutku — woła druga — bo jajka się stłuczom!

Biedna, nieszczęśliwa Marysiu, która poszła za chlebem z Polski do... przyjaciół.

Inna cały czas salutuje. Rozczochrane, przestraszone, jedne uśmiechnięte lub bezbrzeżnie smutne, drugie — stare, młode, ładne, brzydkie...

Na pokładzie stoi grupa ludzi z urzędu tu przybyłych i przedstawiciele prasy. Coraz niżej pochylają się głowy, coraz mocniej zaciskają zęby, coraz smutniej, boleśniej wzajemnie na siebie spoglądają, coraz ostrzejsze padają słowa oburzenia.

Bo za to przecież **ktos jest odpowiedzialny!** Tych ludzi stąd wywożono. Za tych ludzi odpowiadają także te wszystkie Mühlsteiny paryskie i te placówki dyplomatyczne, obsadzane niewiadomo przez jakich przedstawicieli Polski za granicą!

Oh non! non! Madame la France!

Trzecim transportem przybyło 120 obłąkanych, w połowie mężczyzn i w połowie kobiet. Przywiózł ich dr Roszkowski wraz z 4 lekarzami i personelem złożonym z 35 osób. Kilku chorych odstawia się do Dziekanki, większość do Choroszczy. W transporcie było 6 furiatów.

Związek Kelnerów w Gdyni silną i potężną placówką.

Na ostatnim walnym zebraniu Związku Kelnerów wybrano jednogłośnie dotychczasowy zarząd w pełnym składzie. Z kół pracowników gastronomicznych otrzymujemy następujące uwagi o tej silnej i pozytywnej placówce.

„Jak wynika z dotychczas uzyskanych planów, organizacja kelnerów w Gdyni rozwija się jak najpomyślniej, w szczególności w dążeniu do **wyrobinienia swym członkom należytego stanowiska z punktu widzenia społecznego**, dalej w uzyskaniu dla nich **racjonalnych warunków egzystencji materialnej**, w kierunku pomniejszenia stanu bezrobocia pracowników gastronomicznych, zastępowaniymi w wielu wypadkach **małoletnimi bez kwalifikacji zawodowej, dziewczynami**, wstrzymywanie napływu niepożądanych jednostek, zawodowo i **moralnie wątpliwych** z innych miejscowości. Związek utworzył wzorowy sekretariat oraz

biuro pośredniczenia fachowych kelnerów do pracy, za których moralnie i materialnie odpowiada, pod nadzorem i z prawami opiekującymi się na Państw. Urzędzie Pośr. Pracy (Społeczne biuro Fund. Pracy). Przy sekretariacie urządzono obszerną salkę do posiedzeń zarządu, służącą również jako poczekalnia dla zainteresowanych, lokal zebrania koleżeńskich, gdzie członkowie korzystają z zapoczątkowanej biblioteki związku, z czasopism i gier towarzyskich. Tu również odbywa się udzielanie członkom związku nauki angielskiego, co bardzo jest potrzebne ubiegającym się o pracę na statkach pasażerskich.

Związek Kelnerów przetrzeza kolegów z innych miejscowości, by wybierając się do Gdyni na sezon zwracali się do sekretariatu, a nie narażali się na trudności i zawody, wynikające z indywidualnych wysiłków na nieznanym dostatecznie terenie.

Tydzień Polskiego Czerwonego Krzyża.

W czasie od 1 do 10 czerwca rb. odbędą się w Toruniu „Tydzień” Polskiego Czerwonego Krzyża, podczas którego będą urządzane imprezy dochodowe w celu zasilenia funduszy PCK jak i propagowania jego haseł.

Ze względu na to, że w roku bież. PCK obchodzi na Pomorzu 10-lecie istnienia akcja będzie prowadzona na większą skalę.

W celu ustalenia programu jak i ukonstytuowania się sekcji imprezowych 19 bm. w sali posiedzeń rady miejskiej odbyło się zebranie informacyjne przyszłego komitetu wykonawczego PCK, które zagał i przewodniczył prezes koła PCK p. mgr. Jaworowski. Na samym wstępie prezes Jaworowski zaznaczył, że protektorat nad Tygodniem PCK na Pomorzu objęli: woj. pom. Raczkiewicz, biskup chełmiński dr Okoniewski, insp. armii gen. Bortnowski, d-ca OK VIII gen. Tokarzewski, starosta

krajowy Łącki i kurator szkolny dr Ryniewicz.

Program Tygodnia PCK, jaki przedstawiono zebraniem jest bardzo obszerny i urozmaity. Rozpocznie się 29 bm. Mszą św. w bazylice św. Jana oraz defiladą oddziałów PCK na placu Teatralnym. Od 1 czerwca do 10 przez megafony, zainstalowane na ratuszu przeprowadzana będzie akcja propagandowa, urządzona będzie zabawa letnia na placu powystawowym, korso kwiatowe, pokazy ratownictwa PCK itd. Dokładny program PCK podamy w najbliższych dniach. Na czele sekcji stanęły panie: propagand.-werekunkowa — Jaworowska, finansowa — p. Karakulska, imprezowa — Edelmanowa. Dnia 27 bm. w sali posiedzeń rady miejskiej odbędzie się powtórne zebranie komitetu wykonawczego celem ustalenia dokładnego programu. Na tym zebranie zakończono.

Znamienne.

Harcerze nie chcą wziąć udziału w uroczystym otwarciu sezonu wodnego razem z niemieckim klubem (R. V. Thorn).

Komenda Hufca Harcerzy w Toruniu nadsyła nam odpis pisma, wysłanego do Toruńskiego Międzyklubowego Komitetu Sportów Wodnych w Toruniu, którego treść bez komentarzy podajemy:

„Uprzejmie dziękując za nadesłane zaproszenie z przykrością donosimy, że Hufiec Harcerzy w Toruniu nie może wziąć udziału w uroczystym otwarciu sezonu sportów wodnych z powodu honorowania przez Prezydium Komitetu Sportów Wodnych niemieckiego klubu w Toruniu (R. V. Thorn).

Nadmieniamy, że zawsze jesteśmy gotowi współpracować z klubami niemieckimi lecz jedynie na terenie współzawodnictwa sportowego.

Donoszę, że już zeszłoroczne otwarcie sezonu sportowego przy udziale niemieckiego klubu było ujemnie komentowane przez społeczeństwo toruńskie, na co zwracaliśmy uwagę.

Czuwaj!

Hufcowy Harcerzy

Aleksander Krzewiński, harcmistrz.”

Kronika TORUŃSKA

Toruń, dnia 20 maja 1938 roku.

Nocny dyżur pełnią apteki:

Pod Lwem — Śródmieście.
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem.
Nadwiślańska — Jakubskie Przedmieście.

Pogotowie straży pożarnej tel 12-44.

Pogotowie ratunkowe tel. 19-91.

Telefon nr 14-46 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego” w Toruniu.

REPERTUAR KIN:

Aria: „Niewidzialne małżeństwo”.

As: — „Ostrożnie z miłością”.

Mars: „Pobrali się za wcześnie”.

Swit: „Złoty skarb”.

— **Małoletni godzi nożem w kolebę.** Dnia 17 bm. o godz. 18 na ul. Batorego w Toruniu J. Żmudziński w czasie sprzeczki z 12-letnim kolegą E. Wojciechowskim zadał mu cios nożem w lewy bok, po czym uciekł. Wojciechowski przewieziono do szpitala. Policja prowadzi dochodzenia.

— **„Panna rekrutem” w Teatrze Ziemi Pomorskiej.** Świetna komedia B. K. Stefańskiego pt. „Panna rekrutem”, odegrana w ub. niedzielę w Teatrze Ziemi Pomorskiej przez zespół Teatru Żołnierskiego w Toruniu, została przyjęta bardzo przychylnie przez publiczność. Niefrasobliwą komedię powtarza Teatr Żołnierski w sobotę, 21 bm. o godz. 20. Ceny bardzo niskie, od 15 do 80 gr.

— **Audycja kameralna Pom. Tow. Muz.** 22 bm. o godz. 19.30 odbędzie się w małej sali Konserwatorium audycja kameralna Pom. Tow. Muz. Wystąpi kwartet tut. Konserwatorium pp. Tomaszewski (flet), Stefan (skrzypce), Kaźmierczak (altówka) i Gądziński (kontrabas). Impreza dla członków Pom. Tow. Muz. i wprowadzonych gości. Osobnych zaproszeń nie wysyła się.

Czy w Toruniu jest pogotowie ratunkowe?!

Niejednokrotnie już słyszeliśmy słowa pełne sarkazmu, rzucone pod adresem miejskiego pogotowia ratunkowego. Obecnie znów dowiadujemy się, iż podobno w Toruniu wcale pogotowia nie ma. Postuchajcie państwo...

18 bm. o godz. 23 w restauracji hotelu „Polonia” Szczawiński strzałem w usta pozabawił się życia. Fakt ten spowodował zrozumiałą konsternację. Pierwszą rzeczą w podobnych wypadkach to zawiązanie pogotowia. Bo może czasem pomoc lekarska okazać się konieczną i skuteczną. Tak też i w danym wypadku obecni rzucili się do telefonu, wywołując pogotowie ratunkowe. Niestety do telefonu nikt się nie zgłosił. Trwało to długą chwilę i nie będziemy przesadni, jeśli powiemy, że nie krócej niż pół godziny. A pół godziny to w takich wypadkach czas, który może decydować o życiu ludzkim. Czyżby dyżurny spał? Czy był nieprzytomny? A może w Toruniu nie ma w ogóle pogotowia ratunkowego? Słuchajcie — w stolicy Pomorza, w mieście wojewódzkim, nie ma pogotowia ratunkowego? To nie do wiary.

Prawdziwość powyższego niechybnie potwierdzą nieomal wszyscy z hotelu „Polonia” no i policja, która również próbowała dowzwońić się... bez skutku.

Deprawator nieletnich dziewcząt na ławie oskarżonych.

Toruń, 20. 5. 19 bm. przed toruńskim S. O. rozpoczął się sensacyjny proces przeciwko 64-letniemu Ludwikowi Neumannowi, obywatelowi ziemskiemu z Przysieka pod Toruniem. Oskarżony Neumann odpowiada z art. 203 i 205 k. k. Rozprawie, która toczy się przy drzwiach zamkniętych, przewodniczy wiceprezes S. O. Wł. Krupka.

Na rozprawie, która trwać będzie do dnia dzisiejszego włącznie, powołano 25 świadków, z czego samych kobiet 24.

Jak już swego czasu donosiliśmy, Neumann od szeregu lat deprawował w swym majątku w Przysieku nieletnie dziewczęta. Wyrok zapadnie prawdopodobnie dziś po południu.

Konferencja rolnicza prezesów powiatowych PTR-u i WTKR-u.

21 bm. staraniem Pom. Tow. Rol. w Toruniu oraz Wlkp. Tow. Kółek Rol. w Poznaniu odbędzie się w Poznaniu wspólne zebranie prezesów powiatowych obu tych organizacji rolniczych jak również wszystkich zainteresowanych sprawami finansowo-rolnymi. W konferencji wezmą udział członkowie komisji sejmowej do spraw oddłużenia, postowie i senatorowie z Wielkopolski i Pomorza oraz znawcy zagadnień oddłużeniowych.

Ten tylko naród jest potężny, którego obywatele uważają go za najdoskonalszy.
Al. Świętochowski.

Kino KRISTAL

Początek o godz. 5, 7, 9, 00
W niedzielę 3, 5, 7, 9, 10.

Dziś w piątek premiera!

Najweselejszy, najpromienniejszy film sezonu 1938 r. Doweip w tym filmie pieni się jak szampan, a sytuacje wywołujące logicznie z akcji tworzą łańcuch nieprzerwanego humoru

Kraj miłości

Reżyser: Reinhold Schünzel

W rolach głównych:
Gusti Huber
Oskar Sima
i inni. (9375)

Barwna żywa akcja, humor lekki a pogodny, sytuacje wywołuj. bestr. śmiech, piękna bogata wystawa o to co bawi i daje rozrywkę widzowi

Nadprogram:

Najnowszy Tyg. Pata.

Polowanie na łosie

piękna groteska w kol.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 20 maja 1938 roku.

KALENDARZYK

Dziś: Bernardyna Seneskiego.
Jutro: Feliksa z Cantalice.
Wschód słońca o godzinie 3.57.
Zachód słońca o godzinie 19.56.

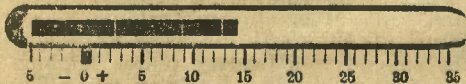
Stan pogody.

ZACHMURZENIE ZMIENNE I PRZELOTNE DESZCZKI.

Chłodne powietrze polarno-morskie, przepływające na Polskę z zachodu na wschód, powodowało w całym kraju porość o zachmurzeniu zmiennym, miejscami z krótkotrwałym deszczem. W Polsce południowej występowały burze. Temperatura w porównaniu z dniem poprzednim obniżyła się średnio o 8 stopni i o godz. 14 wynosiła od 18 st. na wybrzeżu do 23 st. w Małopolsce wschodniej. W górach było od 17 st. w Zakopanem do 3 st. na Kasprowym Wierchu. Dziś rano w Bydgoszczy lekkie zachmurzenie nieba. — Przewidywany przebieg pogody: Pogoda o zachmurzeniu zmiennym i miejscami przelotne deszcze.

Termometr wskazywał dziś rano

DYŻURY NOCNE APTEK od 16-22 maja 38 r.:

- 1) Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska, tel. 3204.
- 2) Apteka Staromiejska, ulica Długa, telefon 3309.
- 3) Apteka przy Bielawach, ul. Gdańska, telefon 1467.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

— **MUZEUW MIEJSKIE** przy Rynku im. Marsz. Piłsudskiego — otwarte codziennie od godz. 9—16, w niedziele i święta od godziny 11—14. Obecnie w Muzeum wystawa prac artystów bydgoskich ze zbiorów Muzeum Miejskiego.

— **MUZEUW MIEJSKIE** — Bielawki, ul. Br. Pierackiego 8, otwarte codziennie od godz. 11—18. Obecnie wystawy: dzieł Artura Grotgera oraz „Wystawa Darów”: obrazy L. Wyczółkowskiego i rzeźby Konstantego Laszczki.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

W piątek, sobotę i niedzielę wieczorem „W PERFUMERII”, świetna sztuka Laszlo, w której przewija się humor, groteska i sentyment. Artyści tworzą idealnie zgrany zespół.

W pełnych próbach „WESOLY MEZALIANI”, arcywesoła komedia, którą wprowadza reżyser Korecki.

Jedyna popołudniówka operetki. W nadchodzącą niedzielę, 22 bm. o godz. 16 odbędzie się premiera operetki Graenichstaedt na „ORŁOW”. Przygotowania do premiery prowadzone są w szybkim tempie. Obecnie zespół pod reżyserią M. Domostawskiego przeszedł do prób końcowych z orkiestrą symfoniczną „putku mrowanego”. „Orłow” — atrakcja scen zagranicznych — ma szanse zdobycia przebojem wielkiego powodzenia. Wielkie talenty pp.: Carnero, Wańskie, Domostawskiego, Chranowskiego (nowozaangażowany wodewillista scen warszawskich), Tatrzańkiego i Wawrzkowicza — mają świetne pole do popisu. **Ceny miejsc niższe.**

W poniedziałek wieczorem „ORŁOW” po cenach zwyczajnych.

Savoy Kawiarnia 281
PLAC TEATRALNY **Codziennie koncert.**
w niedzielę i święta malin!

— **Bydgoskie Towarzystwo Łowieckie** urządza w niedzielę, dnia 22 maja wiosenne strzelanie do rzutek i rogacza na strzelnicy własnej, obok leśniczówki państwowej Bydgoszcz-Czyżkówko. Początek strzelania o nagrody punktualnie o godz. 14-tej. Sympatycy Towarzystwa i goście mile widziani. W razie ulewnej deszczu strzelanie odbędzie się w czwartek dnia 26 maja br.

Zjazd dyrektorów i lekarzy szpitalnych województwa pomorskiego.

Dnia 15 maja odbył się w Bydgoszczy na terenie nowo wybudowanego szpitala miejskiego za inicjatywą wojewódzkiego Urzędu Zdrowia zjazd dyrektorów i lekarzy szpitalnych. Obok licznej rzeszy przedstawicieli świata lekarskiego Pomorza, jak i województw sąsiednich w liczbie przeszło sto, władze reprezentowali: dr Przywieczerski — ministerstwo opieki społecznej, dr Krippendorf — naczelnik wydziału zdrowia wojew. pomorskiego, prezydent Barciszewski — miasto Bydgoszcz, inż. arch. Kozłowski — Polskie Tow. Szpitalne, dyrektor dr Soboczyński — okręg pomorski Związku Lekarzy i dr Montowski — obwód bydgoski Związku Lekarzy. Obrady toczyły się w sferze ogólnego zainteresowania. Wygłoszono szereg referatów na tematy aktualne, poruszające kwestie gospodarczo-finansowe szpitali, budownictwo szpitalne, radiofonizację szpitali itd. W dyskusji podkreślono konieczność budowy nowych szpitali, zwłaszcza, że na terenie państwa polskiego okazuje się brak co najmniej 20.000 łóżek. Między innymi podkreślono techniczno-pionierską pracę nowego szpitala w Bydgoszczy, który jakkolwiek nie zupełnie wykończony, spełnia zaszczytnie rolę szpitala wielko-

532 zgłoszeń

do biegu „Dziennika Bydgoskiego” wpłynęło do dziś godziny 10-tej

Zgłoszenia przyjmujemy do dnia 23 maja włącznie

Bieg „Dziennika Bydgoskiego”, oraz międzyokręgowe zawody lekkoatletyczne pnia i panów **WARSZAWA — POMORZE** odbędą się w 26 maja (Wniebowstąpienie Pańskie) o godz. 11,30 na Stadionie Miejskim im. Józefa Piłsudskiego w Bydgoszczy.

miejskiego na Pomorzu. Przedstawiciel ministra dr Przywieczerski wyraził życzenie, by szpitalnictwo okręgu pomorskiego godnie było reprezentowane pracami i ekspozycjami na wystawie szpitalnictwa, mającej się odbyć w jesieni w Warszawie. Pod koniec zjazdu, uczestnicy uchwalili opodatkować się na chirurgiczną czołówkę sanitarną dla Armii Polskiej.

Na złot sokoli,

który odbędzie się w najbliższą niedzielę o godz. 15,30 na stadionie Przewodnictwo Okręgu „Sokoła” ze względu na ogólny charakter społeczno-narodowy jaki każdy zlot sokoli cechuje, nie wysyła specjalnych zaproszeń. Zapraszamy zatem całe społeczeństwo bydgoskie na nasz zlot, pragnąc przez liczne przybycie na zlot napoić całe społeczeństwo ufnością i wiarą w zwycięstwo najbliższego jutra. Będzie to niejako wzmocnienie siły organizacyjnej Sokoła, które jest równocześnie wzmocnieniem organizacji narodu polskiego. Witamy wszystkich serdecznym sokolim „Czołem!”

Związek Tow. Główny „Sokół” Okręg V.

Zawody konne Szkoły Podchorążych odbędą się w Bydgoszczy.

Dnia 22 maja br. odbędą się na stadionie sportowym Szkoły Podchorążych dla Podoficerów doroczne zawody konne Szkół Podchorążych z Bydgoszczy, Torunia i Gru-

PANIE żądają dożozoski tylko **GU-RIT** Najlepszy wyrób bydgoski! (6473)

dziadza o nagrodę przechodnią b. Komendanta Szkoły Podchorążych dla Podoficerów — płk. Bolesława Schwarzenberg-Czernego. Początek zawodów o godz. 16,00. Wstęp: na trybunę 50 groszy, miejsca stojące 20 gr.

Splyw kajaków Ligi Morskiej i Kolonialnej Koronowo-Bydgoszcz.

Oddział Bydgoski L. M. i K. przypomina niniejszym amatorom sportu kajakowego, że w dniu 12 czerwca br. odbędzie się tradycyjny spływ kajakowy na trasie Koronowo-Bydgoszcz. Udział w spływie dostępny jest dla wszystkich, tak stowarzyszonych, jak niestowarzyszonych.

Dla biorących udział w spływie zapewnione są zniżki na przejazd i przewóz kajaków do Koronowa na Bydgoskich Kolejach Powiatowych. Zgłoszenia bez jakichkolwiek opłat przyjmuje sekretariat L. M. i K. codziennie od godz. 16—20 przy ul. Gamma 2 III ptr.

Szczegółowy program spływu podany zostanie do wiadomości w najbliższych dniach.

Obozy wycieczkowe dla członków L. M. K.

Zarząd główny L.M.K. urządza w roku bieżącym dla członków Ligi Morskiej i Kolonialnej obozy wycieczkowe nad pełnym morzem w Mieroszynie koło Rowania.

Oboz rozpoczyna się 1 czerwca i trwać będzie do 15 września, w tym od 1 czerwca do 31 lipca — dla mężczyzn, od 31 lipca do 1 września — dla kobiet i od 1 września do 15 września mieszany tj. dla kobiet i mężczyzn. Koszty pobytu w obozie wynoszą: za 1 tydzień — 22 zł, za 2 tygodnie — 43 zł, za 3 tygodnie — 64 zł, za 4 tygodnie — 85 zł, za 1 do 6 dni po 3 zł 20 gr dziennie. Opieka lekarska zapewniona. Należność za pobyt w obozie wpłaca się z góry.

Szczegółowych informacji dotyczących obozów udziela sekretariat bydgoski L.M.K., mieszczący się przy ul. Gamma 2 m. 11 (III piętro) w godzinach od 16 do 20 codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt.

— **Tanie wakacje w górach i nad morzem** przygotowała dla swych członków i ich rodzin organizacja P. W. Kobiet, urządzając w bieżącym roku w czasie od 1 czerwca do końca września obozy wycieczkowe w Istebnej (Beskidy) i Pierwszynie (nad morzem). Za umiarkowaną opłatą znajdują tam panie doskonałe warunki zdrowotne, dobre odżywienie i możliwość uprawiania różnych sportów. Zniżki kolejowe 75% zapewnione. Wszelkich informacji udziela i zgłoszenia nowych członków przyjmuje sekretariat koła OPWK we wtorek, środy i piątki od godz. 18—19 po 20 bm. przy ul. Jagiellońskiej 7. (9276)

Ofiarność naszego rzemiosła.

Dnia 15 maja liczne rzesze mieszkańców Bydgoszczy uczestniczyły w uroczystości poświęcenia kościoła w Brzozie. Nowa świątynia powstała w dużej mierze z ofiarności społeczeństwa. Rzemiosło bydgoskie pracą swych rąk niemało też przyczyniło się do upiększenia tego Domu Bożego.

Związek Rzemieślników Chrześcijan uważa sobie za miły obowiązek złożyć serdeczne podziękowanie wszystkim rzemieślnikom, którzy złożyli ofiary na budowę kościoła, a mianowicie:

p. **Edmundowi Kamińskiemu**, starszemu Cechu Kowali (ul. Toruńska 8) — za wykonanie ozdobnych krat żelaznych,

starszemu Cechu Ślusarzy p. **Felicjanowi Tarczyńskiemu** (ul. Lokietka 4) — za okucia mosiężne, chromowe, zawiasy itp.,

starszemu Cechu Stolarzy p. **Janowi Świątkowi** (ul. Pomorska 15) — za klejnik, hon. starszemu Cechu Stolarzy p. **Janowi Szczepańskiemu** (Podwałe 11) — za prace stolarskie,

b. przesowowi Izby Rzemieślniczej p. **Józefowi Zawitaj** (ul. Dworcowa) — za wyroby mosiężne: jak sygnarek, klamki do drzwi itp.,

mistrzowi rzeźbiarskiemu p. **Józefowi Grajnerowi** (ul. Grunwaldzka 65) — za artystycznie wykonane konfesjonał,

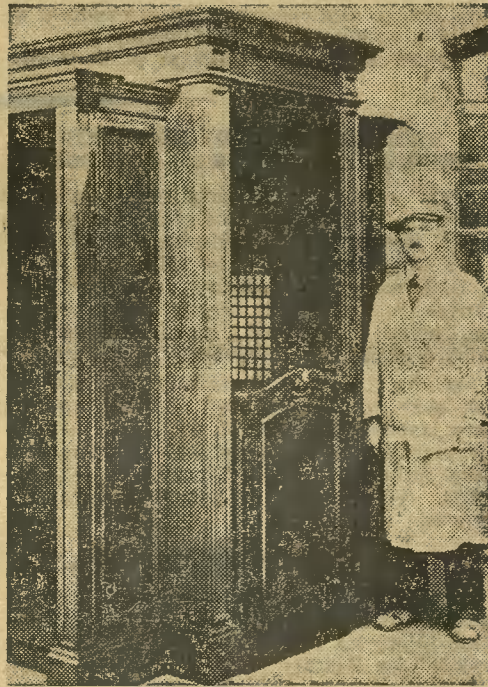
mistrzowi stolarskiemu p. **Feliksowi Gackiemu** (ul. Kordeckiego 23) oraz mistrzowi stolarskiemu p. **Wacławowi Wysockiemu** (ul. Kordeckiego 15) — za szafę do szat liturgicznych,

tokarzowi p. **Władysławowi Kowalskiemu** — za toczone podstawy do paschału, budowniczem p. **Janowi Szatkowskiemu** — za otknowanie plebanii, tudzież mistrzowi rzeźbiarskiemu p. **Sylwestrowi Tepperowi** — za dar w gotówce 100 zł.

Wynagrodzeniem tych prac niechaj będzie

przeświadczenie, że dar taki jest Panu Bogu szczególnie miły.

Piotr Godek, prezes. H. Kaszubowski, sekr.

Konfesjonał ofiarowany dla nowego kościoła w Brzozie przez p. **Józefa Grajnera**, młodego utalentowanego mistrza stolarskiego i rzeźbiarskiego w Bydgoszczy (ulica Grunwaldzka 65), który wstępuje w ślady swego ojca, śp. Ignacego Grajnera — znanego z filantropii i ofiarnej pracy społecznej.

Jak się bawić - to w Sokolni!!!

Już w najbliższą niedzielę t. j. 22 bm. od godz. 19,30 bawimy się wesoło u Sokolów w Sokolni oczywiście (dawn. Strzelnica). Niska cena biletu (1.— zł dla gości — 0,50 zł dla członków) — doskonała orkiestra — niezawodny humor, wszystko to złoży się na prawdziwie udaną zabawę.

A więc wszyscy w niedzielę do Sokolni!

Katolickie Stow. Mężów przy stole obrad.

W poniedziałek, dnia 16 maja br. odbyło się plenarne zebranie Kat. Stow. Mężów przy parafii św. Trójcy. Zagaił je prezes p. Raczynski, witając ks. prob. Skoniecznego, ks. asystenta Klimackiego i licznie zebranych członków. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania przez p. Schuberta, ks. asystent Klimacki wygłosił „Kwadrans religijny”. Nastąpiła dyskusja, po skonczeniu której przyjęto nowych członków. W komunikatach zarządu omawiano sprawozdania ze zjazdu A. K. i ze zjazdu inteligencji katolickiej. Uchwalono wziąć gremialny udział w czasie „Dnia Robotnika Kat.”, przypadającego na dzień 26 bm., w wycieczce do Siernieczka pieszo z muzyką oraz w dniu 6 czerwca w czasie imprezy na biednych parafii św. Trójcy, jaka odbędzie się przy śluzie Kwiatowej (VI śluza). Również Kat. Stow. Mężów dołoży wszelkich starań, by w dniu 12. 6. br. uroczystość 25-lecia konsekracji kościoła św. Trójcy wypadła jak najokazalej, wyrazem czego będzie uroczysta suma (o

godz. 10), a po południu (o 18) wielka akademie. Postanowiono także wziąć udział w zjeździe kat. w Nakle w dniu 28 i 29 czerwca.

W ostatnim komunikacie ustalono termin miesięcznych zebrań, które odbywać się będą w każdy pierwszy poniedziałek po 15-tym.

W wolnych głosach napiętnowano liczne, z blahych przyczyn powstające rozwody w rodzinach katolickich oraz postanowiono usilnie zwalczać wszelkie pisma pornograficzne, które najwięcej rozszerza się wśród młodzieży, demoralizując ją i wpajając w nią najgorszą zarazę, jaka napływa do nas ze Wschodu.

Kat. Stow. Mężów w myśl wskazań księcia kościoła katolickiego w cichej i zbożnej swej pracy nie tylko stara się o to, aby młode nasze pokolenie jak najmniej upadało duchowo, ale pragnie również zjednoczenia tych wszystkich, którzy w jakikolwiek sposób odwrócili się od wiary św. Do trudnej tej, lecz zaszczytnej pracy powinno przystąpić jak najwięcej mężów katolickich.

Pochwaleniem Pana Boga prezes p. Raczynski zebranie solwował.

Stan wody w Wiśle, z dnia 19 maja 1938r.
 Kraków — 2,55, (2,53), Zawichost + 1,84, (1,89);
 Warszawa + 1,67, (1,83), Płock + 1,37, (1,60);
 Toruń + 1,85, (1,96), Fordon + 1,91, (1,83);
 Chelmo + 1,84, (1,60), Grudziądz + 2,00, (1,68);
 Korzeniewo + 2,07, (1,75), Piekło + 1,83, (1,00);
 Tozew + 1,35, (1,06), Einlage + 2,50, (2,40);
 Schievenhorst + 2,66, (2,56).
 Temperatura wody + 15,6. (Liczby w nawiasach przedstawiają stan wody z dnia poprzedniego).

BYDGOSKA GIELDA ZBOZOWO-TOWAROWA

Notowano za 100 kg. z dnia 19. V. 1938 r.
Zboża
 Pszenica I 748 g/l 25,00—25,50, II 726 g/l 24,00—24,50,
 żyto 20,50—20,75; 00 ton 00,00, Jęcz. brow. 00,00—00,00
 jęcz. 673—678 g/l 18,00—18,25. jęcz. 644—650 g/l 17,75—18,00
 Owies zadeszczony 18,00—18,50.

Przetwory młynarskie.

Mąka pszenna gatunek I wylagowa 0—30% w. w. 45,00—46,00, mąka pszenna gat. 0—50% w. w. 40,50—41,50, mąka pszenna gatunek II 30—65% w. w. 39,50—39,50; mąka pszenna gatunek III 65—70% w. w. 00,00—00,00; mąka pszenna gat. III 65—70% w. w. 00,00—00,00, mąka pszen. razowa 0—95% w. w. 32,50—33,00. Mąka żytnia gat. I 0—65% w. w. 30,50—31,00; mąka żytnia razowa 0—95% w. w. 26,00—27,00. Mąka żytnia 70% eksport (dla W. M. Gdańska) 30,00—30,50. Otręby pszenne miękko stand. 13,50—14,00, Otręby pszen. średnie 14,00—14,50; Otręby pszenne grube 15,25—16,00; Otręby żytnie z przemiału stand. 13,75—14,50, Otręby jęcz. 13,00—13,75; Kasza jęczm. kraj. w. w. 25,50—26,00, kasza jęczmienna, perłowa w. w. 25,50—26,00, kasza jęczmienna perłowa w. w. 26,00—27,00.

Strączkowe, oleiste, koniczyny, nasiona i in.
 Groch polny 23,00—25,00; Groch Wiktoria 22,00—25,00,
 Groch zielony (Folger) 23,50—25,50, Wyka jara 20,50—21,50,
 Peluska 22,50—23,50; Lubin zdłty 13,00—13,50, Lubin niebieski 12,75—13,25, Seradela 32,00—35,00, Rzepak jary b. w. 00,00—00,00, Rzepak ozimy bez worka 51,00—53,00; rzepak ozimy bez worka 49,00—50,00; Siemie lniane 49,00—52,00; Mak niebieski 00,00—00,00, Gorczyca 34,00—37,00, Koniczyna czerw. bez kan. o czyst. 97% 130,00—140,00, Koniczyna biała bez kan. o czyst. 97% 210,00—230,00; Koniczyna szwedzka 230,00—245,00; Koniczyna żółta oduszczone 85,00—95,00, Przelot 95,00—105,00; Rajgras 85,00—90,00; Tymotka czyszczona 35,00—40,00.

Artykuły pastewne i inne.

Makuch niany 22,75—23,25; makuch rzepakowy 16,75—17,50; makuch słonecznikowy 40/42%, 18,75—19,75; őrut soja 23,25—23,50; ziemniaki pom. 3,00—3,50; ziemniaki nadnołotekie 0,00—0,00; ziemniaki fabryczne kg. g. 00,00—00,00; 0; ziemniaki sadzeniaki 4,00—5,50; plaki ziemniaczane 00,00—00,00, wyłoki buraczane suszone 0,00—0,00; słoma żytnia luzem 0,00—0,00; słoma żytnia prasowana 6,50—8,75, siano nadnołotekie użem 8,00—8,50; siano nadnołotekie prasowane 9,00—9,50.

Tendencja i obroty

Zboża:	Obrot — ton	Tendencja
Pszenica	298,2	spokojna
Żyto	243,7	„
Jęczmień	307,—	„
Owies	—	„
Przetwory młynarskie:		
Mąka pszenna	59,8	„
Mąka żytnia	221,4	„
Otręby pszenne	25,—	„
„ żytnie	58,1	ożywiona
Strączkowe, oleiste, konicz., nasiona i inne	17,7	spokojna
Pastewne i inne	417,—	„
Ogólny obrót	1.644,— ton.	

Notowania giełdy poznańskiej.

Poznań, 18. 5. Ceny orientacyjne: pszenica 25,25—25,75; żyto 20,00—20,25; mąka pszenna gat. I wyc. 0—30 proc. w. w. 44,00—45,00; I 0—50 proc. 41,00—42,00; I A 0—65 proc. 38,00—39,00; II 30—65 proc. 33,50—34,50; mąka żytnia gat. I 0—50 proc. 29,75—30,75; gat. I 0—65 proc. 28,25—29,25; otręby pszenne grube przemiału 15,50—16,00; otręby średnie przemiału 13,50—14,50; otręby żytnie przemiału stand. 13,75—14,75; otręby jęczmiennie 12,75—13,25; siemie lniane 52,00—54,00; gorczyca 35,00—37,00.

Podniesienie wagi bekonów.

Z dniem 1 maja rb. najmniejsza waga bekonów, przyjmowanych przez bekoniar nie, została podniesiona o 2 kg tak, że teraz przyjmowane są na warunkach kontraktowych tuczniki o żywej wadze od 84 do 94 kg. Dotychczas były przyjmowane bekonny, ważące najmniej 82 kg. przy czym górna granica wagi bekonu wynosiła tak samo jak obecnie 94 kg.

Do Sokolstwa Okręgu Bydgoskiego.

W przyszłą niedzielę, dnia 22-go maja odbędzie się w Bydgoszczy na stadionie miejskim zlot okręgowy. Tak bardzo rzadko mamy okazję widzenia się w gromadzie naszej rodziny sokolej, na zjeździe familijnym, więc korzystajmy ze zlotu, aby się sobą nacieszyć. I dlatego wzywamy Was Sokoli na zlot. Bywajcie wszyscy, niech niktogo nie zabraknie. Dyspensji nie ma.

Program zlotu jest następujący:

O godz. 6-tej zbiórka całego okręgu ze sztandarami przed kościołem księży Misjonarzy. O godz. 6,30 msza św. O godz. 7,30 próby wszystkich ćwiczeń złotych, podczas których nastąpi próba tańców narodowych, do której staną wszystkie drużyny i druhowie w strojach uroczystych. O godz. 15,30 zbiórka całego okręgu (wszystkich oddziałów, piłkarze, bokserzy, pływacy, kolarze itd.) ze sztandarami na boisku gier sportowych obok stadionu. O godz. 16-tej wejście na stadion, defilada, wciągnięcie flagi państwowej, otwarcie zlotu. O godz. 16,30 popisy publiczne.

Drużyna korzystająca z wyżywienia zapatry się w kubki, menażki i łyżki. Dla ćwiczących gr 50, dla niećwiczących z 1,—, młodzież 25 gr. Dla zamiejscowych ćwiczących bezpłatnie, dla niećwiczących 50 gr. Karty zlotowe do nabycia przy kasie wejściowej.

Bywajcie nam Drużyny i Druhowie i witajcie.

Czołem!

Za Przewodnictwo Okręgu
 (—) Malczewski, prezes.

SPORT

Ameryka - Europa 10:6.

Chicago, 20. 5. Szczegółowe wyniki meczu bokserkiego Ameryka — Europa podajemy:
W wadze muszej Cavalieri (St. Zj.) wypunktował Finna Lehtinena.
W koguciej — Kainrath (St. Zj.) pokonał na punkty Włocha Sergio.
W piórkowej — Irlandczyk Saunders wygrał na punkty z Eddyem.
W lekkiej Amerykanin Bess zwyciężył na punkty Niemca Nürnberga.
W półśredniej jedyny reprezentant Polski Antoni Kolczyński znokautował w pierwszej rundzie O'Malley'a (jedyny k. o. całego meczu). W walce tej agresywny O'Malley, zadawszy naszemu bokserowi parę ciosów w pierwszych sekundach, w chwilę potem jednak idzie na deski do ośmiu, otrzymawszy cios w szczękę. O'Malley po cio-

sie tym wstał i oszołomiony usiłował dalej walczyć. Parokrotnie jeszcze po ciosach Polaka Amerykanin pada na deski, aż wreszcie sędzia przerywa walkę i ogłasza zwycięstwo Kolczyńskiego przez techniczny nokaut.
W wadze średniej Beckwith (St. Zj.) pokonał na punkty Niemca Baumgartena.
W półciężkiej — Amerykanin Guerrieri wypunktował Niemca Vogta.
Wreszcie w wadze ciężkiej Niemiec Runge uzyskał zwycięstwo na punkty nad Dan Merritem.
Nadprogramowo dwie walki rozegrali dwaj bokserzy Europy. W wadze muszej Włoch Nardecchia wypunktował Amerykanina Boto, a w wadze koguciej Węgier Bondi zwyciężył na punkty Lottmanna (Stany Zjednoczone).

Anglicy o polskich piłkarzach.

Katowice, 20. 5. Zarząd Śląskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej wydał bankiet na cześć bawiących w Katowicach angielskich piłkarzy drużyny Wolverhampton Wanderers. W czasie przyjęcia gościom wręczono rzeźbę przedstawiającą górala kobjarza jako dar okręgu śląskiego. Poza tym gracze angielscy otrzymali ozdobne albumy z widokami Ziemi Śląskiej.
 Prezes klubu angielskiego p. Cadwall-

der, dziękując za przyjęcie, wyraził zadowolenie z nawiązania kontaktu z piłkarzami polskimi.
 Sądząc z gry drużyny polskiej, Polska, zdaniem p. Cadwalladera, powinna odegrać niepoślednią rolę w rozgrywkach piłkarskich o mistrzostwo świata.
 Anglicy zabawili w Katowicach do czwartku wieczorem, po czym odjechali do Paryża przez Wiedeń.

DZIŚ PIERWSZY DZIEŃ MECZU TENISOWEGO POLSKA — WŁOCHY.

Dziś w Mediolanie rozpocznie się mecz tenisowy Polska — Włochy o puchar Davisa. Reprezentacja tenisowa Polski przebywa w Mediolanie już od kilku dni.
 Dziś rozegrane zostaną dwie gry pojedyncze, w których ze strony Polski wystąpi Hebda i Tłoczyński, ze strony zaś włoskiej Stefani i Cannepele.

W drugim dniu rozegrany zostanie debel, przy czym ze strony polskiej wystąpi para Hebda i Tłoczyński, względnie — gdyby pierwszy dzień przyniósł naszym barwom sukces — para Tłoczyński — Spychała. W niedzielę — pozostałe gry pojedyncze.

PRZED MECZEM Z IRLANDIĄ.

Mecz Polska — Irlandia wzbudził w Warszawie olbrzymie zainteresowanie. Wszystkie bilety na miejsca siedzące zostały już wykupione. Zostały jedynie bilety na miejsca stojące, które sprzedawane będą w niedzielę, od godz. 12.
 Drużyna irlandzka przyjeżdża do Warszawy dziś wieczorem. Gracze polscy przybędą w ciągu soboty.

POMORZE — POZNAŃ O PUCHAR POLSKI.

W niedzielę odbędzie się w Toruniu mecz piłkarski o puchar Polski i nagrodę Pana Prezydenta R. P. pomiędzy reprezentacjami Poznania i Pomorza.
 Skład reprezentacji Pomorza ustalony przez kpt. sportowego Pom. O.Z.P.N. przedstawia się następująco: bramka — Wyczyński (Gryf), rezerwa — Milczyński (Pomorzanin), obrona — Wierzchowski (Gryf), Kubalczak (Ciszewski), pomoc — Zaremba (Flota), Stock (Cisz), i Jeziorski (Gryf) atak — Wierzelewski, Kamiński, Ziółkowski (Gryf), Dziwisz (Flota) i Preja (Cisz).

MECZ PIŁKARSKI POLSKA — NIEMCY ODBĘDZIE SIĘ W KAMIENICY.

Lipsk, 20. 5. Rewanżowy mecz piłki nożnej Polska — Niemcy, który, jak wiadomo, odbędzie się definitywnie 18 września br. w Kamienicy, wywołał wśród całego wchodzącego polskiego w Niemczech środowiska wielkie zainteresowanie. Ze wszystkich ośrodków emigracyjnych sygnalizowane są już teraz liczne wycieczki Polaków. Zjednione są starania, by widzowie polscy zgrupowani zostali razem w określonej części trybun.

Sobota, 21 maja.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKKI

6,15: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”
 6,20: Gimnastyka. 6,40: Muzyka (płyty).
 7,00: Dziennik poranny. 7,15: Muzyka (płyty).
 8,00: Audycja dla szkół. 11,00: Audycja dla poborowych. 11,15: Audycja dla szkół: „Śpiewajmy piosenki”. 11,40: Franciszek Schubert: Fragmenty z Tria B-dur op. 99.
 11,57: Sygnał czasu i hejnał z Krakowa.
 12,03: Audycja południowa. 15,30: Wiadomości gospodarcze. 15,45: Teatr Wyobraźni dla dzieci: „Czarodziejski kamień” — słuchowisko (ze Lwowa). 16,15: „Od Aten do Bayreuth (IX audycja): „Mozart — syn nieba i ziemi (z Poznania). 16,50: Pogadanka aktualna. 17,00: Transmisja nabożeństwa majowego z Kochawiny (przez Lwów). Nabożeństwo poprzedzi reportaż. 17,50: Nasz program. 18,00: Wiadomości sportowe. 18,10: Pogadanka społeczna. 18,15: Len Fillis gra na gitarze hawajskiej (płyty). 18,30: Program na jutro. 18,35: Audycja dla wsi. 19,00: Audycja dla Polaków za granicą (z Katowic i Poznania). 19,50: Pogadanka aktualna. 20,00: „Gdy zadźwięczą przy piosenke mandoliny” — (audycja ze Lwowa). 20,45: Dziennik wieczorny. 20,55: Pogadanka aktualna. 21,00: Muzyka taneczna (płyty). 21,30: „Na chłopskim weselu” — fantazja muzyczna. Transmisja do Ameryki. 22,00: „Popularność” — wesole skecz według noweli Antoniego Czechowa. 22,10: Muzyka. 22,50: Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOSNIA POMORSKA.

11,40: Z utworów Karola Szymanowskie-

go (płyty). 13,00—14,45: Dla każdego coś ładnego (płyty). W przerwie o godz. 14,00: Wiadomości z Pomorza i parę informacji. 18,10: Program na jutro. 18,15: „Świat i ludzie widziani przez Pana Bartelsowe okulary” — audycja słowno-muzyczna. 18,50: Pogadanka społeczna. 19,55: Wiadomości sportowe z Pomorza. 23,00: Tańce i piosenki (płyty).

ROZGŁOSNIA POZNAŃSKA.

11,40: Fantazje operowe w wykonaniu zespołu Marka Webera (płyty). 13,05: Audycja z okazji święta pułku Karola II, króla Rumunii. W przerwie około godz. 14,05: Przegląd giełdowy. 14,30: Muzyka obiadowa (płyty). 18,30: Chwilka przy mikrofonie (płyty). 18,45: „Wesołe prachunki”: „49 tydzień w zarcie i piosenke”. 23,00: Muzyka taneczna i salonowa w wyk. ork. Eugeniusza Raabego. (Transmisja z kawiarni „Arkadia” w Poznaniu).

ZAGRANICA.

Berlin. 20,00: Wesoly wieczór. Buda-peszt. 20,00: Koncert orkiestr. Hilversum I. 20,15: Koncert rozrywkowy. Oslo. 20,15: Koncert wokalny. Belgrad. 21,00: Słowiańska muzyka operowa. Deutschlandsender. 21,00: Nowa niemiecka muzyka na instr. dęte w wyk. orkiestr. Droitwich. 21,35: Koncert radioorkiestry Sol. Alfred Piccaver (tenor). Lipsk. 21,00: Radiobał. Rzym. 21,00: Wieczór oper. Berlin. 22,30: Muzyka lekka i taneczna. Wrocław. 22,30: Muzyka taneczna. Radio-Paris. 23,00: Muzyka taneczna. Sztuttgart. 23,00: Muzyka taneczna. Kopenhaga. 24,00: Muzyka taneczna. Monachium. 24,00: Koncert nocny (do godz. 3,00).

KRONIKA TOWARZYSTW

Piątek, dnia 20 maja
 godz. 20. **Tow. śpiewu „Lira”.** Dziś lekcja w restauracji Centralnej, Marsz. Focha 12. W niedzielę wielki kiermasz w Rynkowie.

godz. 20. **Bydgoski Chór Męski.** Lekcja śpiewu. Komplet konieczny ze względu na bliski wyjazd do Gdańska.

Sobota, dnia 21 maja
 godz. 19,30. **Zw. Rezerw. koło nr 7** obchodzi 5-lecie istnienia w lokalu p. Zółtowskiego, Toruńska róg Ustronie.

Niedziela, dnia 22 maja
 godz. 6. **Hallerczycy.** Zjazd Chorągwi Pomorskiej w Toruniu. Wyjazd autobusem o godz. 6 rano punktualnie z ul. Nad Portem 4. Przedpłatę należy uiścić u sekretarza.

godz. 15. **Tow. Pszczelarzy.** Miesięczne zebranie w szkole rolniczej przy Placu Pawła z Łęczycy 5, dawniej Sem. Nauczycielskie przy ul. Bernardyńskiej.
Kat. Tow. Rob. Polskich przy parafii św. Trójcy. Zebranie miesięczne zaraz po sumie w salce parafialnej. Na porządku obrad sprawozdanie ze zjazdu delegatów w Poznaniu i Dzień Rob. Katolickiego. Uprasza się o liczny udział.

Stronnictwo Pracy

KOŁO WIELKIE BARTODZIEJE. Zebranie plenarne członków i sympatyków w sobotę, dnia 21 maja o godz. 19 w lokalu p. Jańczaka, ul. Fordońska 1. Referat wygłosi p. redaktor Nowakowski. O liczny udział prosi Zarząd.

PUBLICZNE ZGROMADZENIE W SOLCU KUJAWSKIM odbędzie się w niedzielę, dnia 22 maja o godzinie 11½ w sali Hotelu Wielkopolskiego — p. Góreckiego. Przybędą delegaci zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Pracy. Uprasza się o udział wszystkich obywateli z miasta i wsi okolicznych.

Z ruchu Ch. Z. Z.

Chrz. Zw. Metalowców. Zebranie odbędzie się w sobotę 21 bm. o godz. 19 w lokalu p. Dzierżyńskiego, Wrocławska 1. Sprawy bardzo ważne.

Dnia 17 m. zmarła po ciężkich cierpieniach żona długoletniego członka naszej organizacji śp. **Maria Polaszewska**, Pogrzeb odbędzie się w dzisiejszy piątek 20 bm. o godz. 6 po południu z kostnicy szpitala powiatowego na Bielawkach. O jak najliczniejszy udział członków w pogrzebie prosi **Zarząd Ch. Z. Z.**

Sprawy sokole

OKRĘGOWY WYDZIAŁ SOKOLIC. W przyszłą niedzielę, 22 bm. przypada doroczny zlot Okręgu V. Nabożeństwo o godz. 6,30 w kościele Księży Misjonarzy, po czym próby, śniadanie i obiad na Stadionie za 50 gr. Menażkę, łyżkę i kubek należy zabrać ze sobą. **O godz. 15,30 początek popisów gimnastycznych. Obowiązkiem drh. ćwiczących jest stawić się punktualnie. Udział starszych członków jest konieczny.** W przyszły wtorek, 24 bm. o godz. 19,30 posiedzenie OWS w sekretariacie, ul. Dworcowa. Udział delegatów wszystkich gniazd konieczny.

Sokół I. Zebranie zarządu dziś w piątek o godz. 20 w Sokolni — wspólnie z gniazdem żeńskim. O godz. 19 odprawa wszystkich kierowników sekcji. Ze względu na sprawy zlotowe, udział wszystkich konieczny.

Piłkarze Sokola I. Schadzka wszystkich piłkarzy w piątek 20 bm. o godz. 20 w świetlicy Sokolni. Z powodu ważnych spraw obecność wszystkich obowiązkowa.

Sokół IV Bielawy. W piątek 20 bm. o godz. 19 odbędzie się w sali gimn. przy ul. Konarskiego lustracja całego gniazda.

Sokół III. Dziś o godz. 19 zbiórka wszystkich druhowów ćwiczących i niećwiczących na sali przy ul. Kordeckiego. Ważne sprawy. Obecność wszystkich bezwzględnie konieczna.

SOKÓŁ V OPN. Dziś, 20 bm. trening na boisku im. Światły. Po treningu schadzka tamże. W niedzielę mecz pokazowy.

Zarząd Koła Przyjaciół Harcerstwa dziękuje.

Dnia 3 maja br. odbyła się na rzecz Harcerstwa 16 drużyny żeńskiej i 27 męskiej przy Gimnazjum Kupieckim w Bydgoszczy, herbatka harcerska, w której łaskawie brali udział sympatycy i obywatelstwo bydgoskie. Dzięki temu poparci, a w szczególności złożonym ofiarom, herbatka miała wynik zadowalający. Dlatego sprężył się zarząd Koła Przyjaciół Harcerstwa wspomnianych drużyn, ze swym niestrudzonem i dzielnym prezesem p. Stablewskim, zastępcą kierownika Wydziału Śledczego, za naszym pośrednictwem dziękując tym wszystkim ofiarodawcom, a w szczególności zawsze ofiarom **Kupiectwu** za udzieloną pomoc, wyrażając na tym miejscu staropolskie „**Bóg zapłać**”.

— **Dyrekcja Gimnazjum Kupieckiego** zawiadamia rodziców, iż w ramach dzisiejszego (20 bm.) plenarnego zebrania koła rodzicielskiego wygłosi dr Mackiewicz w pracowni kupieckiej wykład o sportowym wychowaniu młodzieży. Początek o godz. 19.

Piorun w elektrowni.

Dziś przed godz. 11-tą w czasie krótkiej burzy piorun uderzył w przewody Elektrowni Miejskiej i unieruchomił ją w ciągu dziesięciu minut.

Karambol samochodu z rowerzystą.

Na skrzyżowaniu ulic Jagiellońskiej i Bernardyńskiej samochód kierowany przez p. Małgorzatę Zdrojewską z Mroczy zderzył się z rowerzystą. Dzięki przytomności umysłu kierującej samochodem p. Zdrojewskiej rowerzysta wyszedł z wypadku bez szwanku. Rower został zniszczony.

Dzika jazda rowerzysty.

Pewien nieznanymi rowerzysta jadąc w szybkim tempie ulicą Jasną najechał wczoraj po południu na 7-letnią Zytę Sikorską (Jasna 31), wskutek czego dziewczynka odniosła złamanie podudzia i lewej nogi. Brutalnie zatroszczył się o swą ofiarę i natychmiast się ulotnił. Biedną dziewczynkę odstawiono karetką Pogotowia Ratunkowego do lecznicy.

Tajemnicze zaginięcie fabrykanta mebli

Znany bydgoski mistrz stolarski 43-letni Józef Hancyk, właściciel fabryki mebli przy ul. Grunwaldzkiej 25 już przed tygodniem oddalił się z domu i mimo usilnych poszukiwań nie udało się go dotąd odnaleźć. Zaginiony ma wzrost 1,67 m, okrągłą twarz, ubrany był w popielaty garnitur i popielaty płaszcz, oraz miał ciemny kapelusz welurowy na głowie. Stroskana rodzina prosi każdego, kto mógłby coś bliższego powiedzieć o zaginionym, donieść o tym natychmiast.

Tragiczna śmierć dziecka na szosie pod Bydgoszczą.

Wstrząsający wypadek wydarzył się wczoraj w południe na szosie gdańskiej pod Bydgoszczą. Wozem roboczym w kierunku Świecia jechał fernal Zieliński z majątku Kusowo, pow. bydgoskiego, gdy nagle pod wóz podjechał 3-letni chłopiec Franciszek Szal, syn robotnika rolnego. Koła wozu przeszły dziecku przez głowę tak, że śmierć nastąpiła na miejscu.

Resursa Kupiecka w nowej szacie.

W najbliższy wtorek dnia 24 bm. o godz. 20 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Towarzystwa Kupców, celem powzięcia uchwały co do odnowienia Resursy Kupieckiej, będącej siedzibą zorganizowanego kupiectwa i dużo innych towarzystw.

Zarząd Tow. Kupców chce nadać Resursie Kupieckiej bardziej estetyczny wygląd, pragnie się jednak w tej sprawie podzielić z zapatrywaniami wszystkich członków i w tym celu prosi członków o jak najlichnijeszy udział w zebraniu. Po nadzwyczajnym walnym zebraniu odbędzie się zwykle miesięczne zebranie, na którym notariusz Meysner wygłosi referat pt. „Polskie ustawodawstwo dewizowe” i omawiana będzie sprawa egzaminów dla uczniów kupieckich.

Nadmierna otyłość grozi sercu

Jeżeli jest objawem złej przemiany materii, kiedy produkty tłuszczowe w organizmie nie ulegają dostatecznemu spalaniu, co powoduje odkładanie się tkanki tłuszczowej i sprowadza cierpienia artretyczno-reumatyczne. Stosuje się na przyspieszenie przemiany materii zioła Dra Breyera nr 2. Do nabycia wszędzie. Wytwórnia Polherba, Kraków-Podgórze.

Premiery kinowe.

„ZÓLTY PIRAT”
(Kino „Marysieńka”)

Chiny objęte są pożogą wojny domowej od lat. Ciągłe walki o władzę nad potężnym państwem, napaści świetnie zorganizowanych band, na czele których zawsze stoi jakiś samozwańczy generał — oto codzienne wydarzenia chińskie. Mieszkańcy zdążyli się już do tego stanu przyzwyczaić, jedynie cudzoziemcy czują się jak na wulkanie. Taką jedną z wielu historii bandyty-generała opiewa właśnie „Złoty pirat”. Borys Karloff bardzo dobrze ucharakteryzowany, doskonale odtworzył postać gen. Fanga, który jednak w gruncie rzeczy był dobrym człowiekiem. Tak samo plastycznie zobrazowano podniecenie Chin, potyczki, napady i morderstwa. Rolę ciemnego typa i machera zagrał dawno niewidziany Ricardo Cortez. Film pełen emocji intryguje i budzi sensację. W nadprogramie ciekawie zmontowana komedia cyrkowa.

Czasowi pracownicy kolejowi warszafatów i parowozowni domagają się poprawy bytu i ustalenia ich stosunku służbowego.

Do Bydgoszczy zjechali na wezwanie zarządu okręgowego Zjednoczenia Kolejowców Polskich pracownicy umowni, rzemieślnicy i robotnicy z Bydgoszczy, Gdyni, Tczewa, Torunia, Chojnic i Grudziądza.

Zebrań przewodniczył wiceprezes zarządu okręgowego Z. K. P. p. Przybylski, zaś w imieniu zarządu głównego wziął udział wiceprezes p. Budniak. Z ramienia DOKP, przybyli przedstawiciele pp. radca mgr Gostkowski i mgr Winkler. Pan Przybylski przedstawił zebranym wystąpienia zarządu okręgowego Z. K. P. w sprawie domagania się pracowników umownych o podwyżkę płac. Stwierdził on na podstawie wyciągów z umów zbiorowych przedsiębiorstw prywatnych i samorządowych, że dzienna płaca rzemieślników i robotników umownych na P. K. P. w wysokości 4,— zł dziennie, jest o 50—100% niższą od taryf stosowanych w prywatnych przedsiębiorstwach. To też całkiem słusznie zarząd okręgowy Z. K. P. domaga się podwyżki stawki dziennej:

- a) dla rzemieślników w Gdyni do wysokości 7,50 zł,
- b) dla robotników w Gdyni — 6,— zł,
- c) dla rzemieślników w innych miejscowościach — 6,50 zł,
- d) dla robotników w innych miejscowościach — 5,50 zł.

Ponieważ załatwienie sprawy w DOKP. Toruń przewlekło się, przeto przekazano sprawę zarządowi głównemu; celem poparcia jej w Ministerstwie Komunikacji.

Następny mówca, p. Budniak z Warszawy — zaznajomil zebranych z wynikiem interwencji w Min. Komunikacji nie tylko w powyższej sprawie, lecz i innych, jak ujęcie pracowników umownych pragmatyką służbową, pomocą lekarską itp.

W ożywionej dyskusji wypowiedziało się wielu przybyłych na zebranie pracowników umownych, naświetlając w swych przemówieniach więcej niż krytyczne swoje położenie materialne. Poszczególne mówcy

z różnych miejscowości przedstawiali, że rzemieślnik zarabiający 100 złotych miesięcznie, ma różnych potrąceń na ubezpieczenia socjalne, podatki i inne składki na przeszło 25,— zł. Najlepszy ekonomista nie potrafiłby choćby najprymitywniej z tak małego zarobku utrzymać nieraz rodzinę składającą się z kilku osób.

Wprost lzy cisnęły się do oczu, gdy ci młodzi ludzie o inteligentnym wyglądzie, uskarżali się na swój los.

Jeden z zrozpaczonych biedaków żalił się, że żona mu (naturalnie z kłopotów) zachorowała umysłowo, płaci za nią 50,— zł w zakładzie psychiatrycznym, to przecież połowa zarobku! Dzieci musiała zabrać Opięka Społeczna...

Gorzkie zarzuty kierowano również pod adresem Ubezpieczalni Społecznej, względnie jej lekarzy. Zapisywanie lekarstw groźnych, częste nieuwzględnianie przez lekarza wezwania i przybycie do chorego itp. były przez obecnych podnoszone, przy czym pytali się, za co właściwie składki opłacają do Ubezpieczalni?

Nie brakło też głosów przestrogi, że niedługo kwalifikowanego rzemieślnika będzie się szukało ze świecą, bo go coraz mniej. Dzielnich fachowców prywatne firmy już nawet z kolejniactwa wylapują.

Pan radca Gostkowski zapewniał zebranych, że Dyrekcja Kolejowa poruszona przez Z. K. P. sprawę podwyżki płac, rozważa, musi się jednak liczyć z możliwościami finansowymi. Jest to bowiem dla Dyrekcji milionowy wydatek i ostateczna decyzja musi nastąpić z Ministerstwa Komunikacji.

Zgromadzeni pod koniec zebrania uchwaliли w celu poparcia wszczętej przez Z. K. P. akcji, jednomyślnie przystąpić do Zjednoczenia Kolejowców Polskich, zarazem wezwali kolegów nieobecnych na zjeżdździe do solidarnego przystąpienia do Z. K. P., a tym samym poparcia wysuniętych słusznych żądań.

KRONIKA KULTURALNA.

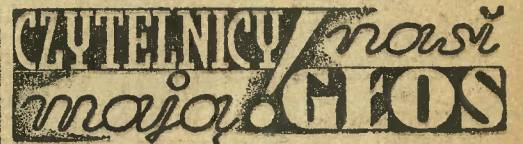
Ostatni „czwartek“ RAK.

Ostatni w tym sezonie „czwartek“ poświęcił Rada Artystyczno-Kulturalna twórczości literackiej Stanisława Wyspiańskiego. Wieczór, który zgromadził ponad 500 osób, zaliczyć należy do najbardziej udanych. Mimo, że wykonanie programu wymagało aż dwóch i pół godzin czasu, publiczność, złożona z osób starszych (przeważnie stałych bywalców) i wielkiej liczby młodzieży szkół średnich — wysłuchała go z należytą powagą i zrozumieniem. Wykonawcy umieli wytworzyć na sali atmosferę wyspiańszczyzny. A to wystarczy — cel wieczoru został osiągnięty. Można twierdzić to z całą pewnością — mimo, że byli i tacy na sali, którzy przyszli tam nie dla Wyspiańskiego, a dla swych dzieci, które w zespole młodzieży miejskiego gimnazjum żeńskiego i męskiego były współwykonawcami wieczoru. Recytowano drobniejsze wiersze Wyspiańskiego i fragmenty jego większych dzieł (Bolesław Śmiały, Wesele, Wyzwolenie, Kazimierz Wielki, Zygmunt August, Akropolis). Artyści Teatru Miejskiego pp. Korecki, Dytrych, Serwiński, Drowicz i Leśniowski oraz pewna uczennica gimn., która nie ujawniła swego nazwiska, niemało pracy włożyli w swe role, to też należy im się wdzięczność, którą zresztą publiczność okazała przez oklaski. Recytacje zbiorowe, do których ilustrację muzyczną stworzył p. prof. Kwaśnik, wykonała młodzież gimnazjalna. Całość reżyserował p. Drowicz.

RAK zakończyła swój sezon wieczorem, który zapewnił jej wdzięczność bywalców „czwartków“ na przyszłość.

Legioniści ofiarowali 300 zł na rzecz budowy szkół. Oddział bydgoski Związku Legionistów zaprosił do Bydgoszczy Teatr Ziemi Pomorskiej, który odegrał wspaniałe widowisko Zygmunta Nowakowskiego pt. „Gałązka rozmarynu”. Dochód z tego przedstawienia w kwocie 300 zł Związek Legionistów przeznaczył na budowę szkół powszechnych. Za ten obywatelski wysiłek składa legionistom serdeczne podziękowanie Komitet powiatowy Tow. popierania budowy publicznych szkół powszechnych.

Kolo 16-te Towarzystwa Papier. Budowy Publ. Szkół powsz. przy szkole im. A. Mickiewicza w Bydgoszczy urządza w sobotę, 21 bm. o godz. 20-tej w lokalu p. Kowalskiego przy ul. Wrocławskiej 7 zabawę wiosenną, na którą wszystkich jak najuprzejmiej zaprasza. Impreza zapowiada się imponująco. Komitet dokłada wszelkich starań, aby zadowolić Szan. gości. Przewidywane też są różne niespodzianki. Ze względu na cel na jaką przeznaczony jest zysk z zabawy, impreza ta ze wszech stron zasługuje na poparcie, chodzi bowiem o uzyskanie finansów na rozbudowę szkolnictwa.

Trochę więcej umiaru!

Wiadomo, że chodniki są dla pieszych. Nie wszyscy jednak, zdaje się, o tym wiedzą. Wzdłuż ulicy Gdańskiej za torem kolejowym po stronie koszar i dalej wzdłuż lasu aż do podnóża mostu prowadzi przy chodniku jezdnia przeznaczona dla jadących konno. Z tej jezdni korzystają też w tej części zgodnie z przeznaczeniem słusznie panowie wojskowi, przeważnie podchorążowie. Nie wiadomo natomiast, z jakiej racji, u podnóża mostu, gdzie się kończy owa jezdnia a zaczyna się chodnik, nie kierują się ci panowie na szosę, tylko wjeżdżają na chodnik wyłożony kamieniem a prowadzący przez most. Dwa razy byłem świadkiem, jak jeźdźcy nie usunęli się z chodnika nawet matkom prowadzącym wózki dziecięce!

Skoro już tę kwestię poruszyłem, chce poruszyć przy tej okazji analogiczną, również bolesną sprawę. Każdy z mieszkańców Bydgoszczy zna piękne wzgórze rynkowskie, wśród których wiją się, do niedawna przez zarząd lasów państwowych, jeszcze dobrze utrzymane ścieżki przeznaczone dla spacerujących. Niestety, owe drogi i ścieżki, mimo wysiłku władz leśnych, przemieniają się stopniowo na tor wyścigowy i miejscami zupełnie przeorane są kopytami końskimi.

Kawalerzyści zjeżdżając po stokach załężonych, łamią i trącają przy tym drzewka i krzaki. Na taki widok to aż serce się kraje...

Nie zapominajmy o tym, że las jest dobrem publicznym i że nie wolno go niszczyć!

Re.

B. K. Toruń. Informacje o nadużyciach celnych i dewizowych wskazanej firmy nie mogą jeszcze być podane, przez wzgląd na dobro śledztwa.

L. L. Kolegium Związku Narodowego Polskiego w Cambridge Springs, Pa. (USA). — Po adresy szkół polskich we Francji prosimy się zwrócić do redakcji dziennika „Narodowiec“ w Lens, 101 rue Emile Zola.

Abonentom pocztowym przypominamy,

że przedpłatę za „Dziennik Bydgoski“ na miesiąc czerwiec przyjmują listowi i poczty w całym kraju z zapewnieniem dostawy wszystkich, zwłaszcza pierwszych gazet w nowym miesiącu

do 25 maja rb.

Prenumerata miesięczna wynosi 3,34 zł już z kosztami przesyłki i doręczenia.

Abonentów, którzy zamawiają „Dziennik Bydgoski“ wprost w administracji prosimy o terminowe przesłanie przedpłaty. Pieniądże można przekazać na konto P. K. O. nr 203713 lub wprost pod naszym adresem przekazem rozrachunkowym.

Tegoroczny zlot Okr. V „Sokoła“ odbędzie się dnia 22 maja na Stadionie im. Marszałka Piłsudskiego w Bydgoszczy.

Program zlotu: godz. 6-ta — zbiórka gniazd przed kościołem Ks.Ks. Misjonarzy, godz. 6.30 — Msza św. na intencję zlotu, godz. 7.00 — wymarsz na boisko, godz. 7.30 próby ćwiczeń zlotowych, godz. 10.00 — początek zawodów 1-a. dzielnicowych, godz. 10.00 — półfinały koszykówki i siatkówki drużyn oraz druhen, godz. 10.30 — śniadaniem dla drużyn, godz. 12.30 — obiad, godz. 15.30 — zbiórka na małym boisku i ustawienie do defilady, godz. 16.00 — defilada wszystkich oddziałów, ćwiczących jak i nie-ćwiczących, dalej uczestników zawodów 1-a., wciągnięcie flagi na maszt, otwarcie zlotu, godz. 16.15 — a) popisy młodzieży męskiej, b) popisy młodzieży żeńskiej, c) finały 1-a.: biegi 60 m, 100, 1500 m, 4x100 m, rzuty oszczepem, skok wzwyż dla druhen i drużyn, d) reje kolarskie, e) pokazy na przyrządach, występ gniazda Koronowa, f) tańce młodzieży oraz „Trojak”, g) pokaz piłki nożnej Gniazda I i V-go, h) pokazy rajtownictwa Gniazda VIII i młodzież Gn. I, j) wspólne piramidy, k) ćwiczenia wolne druhen, l) ćwiczenia wolne drużyn, m) wspólny obraz wszystkich oddziałów. — Zakończenie zlotu, ściąganie flagi i śpiew „Wszystkie nasze dniennie sprawy“.

Uwagi: Do ćwiczeń na przyrządach Gniazda wystawią swoich najlepszych gimnastyków, wystąpić muszą wszyscy, gdyż ćwiczenia odbędą się jednocześnie na 5 przyrządach.

Do rei kolarskiej tak jak w ub. r. wystawią Gniazda tych wszystkich, którzy ma-

ją rowery, tylko wielka ilość może publiczności zaimponować. Na miejscu można rowery udekorować.

Piramida zostanie wystawiona wspólnie przez wszystkie Gniazda i to Gniazda I, II, III, IV, V, VII, VIII wystawią co najmniej po dwie siódemki.

W końcu przypominamy o stroju ćwiczeniowym, jak również umundurowaniu, należy bezwzględnie dążyć do tego, ażeby strój mieli wszyscy.

Czołom!

Za Naczelnictwo Okręgu V-go

(—) Fr. Gołębiowski, naczelnik,
(—) Wł. Woźniak, sekretarz.

Pomorski Związek Pracowników Handlowych z siedzibą w Bydgoszczy.

Dziś o godz. 20-tej plenarne zebranie w sali Resursy Kupieckiej. Na zebraniu wystąpi z wykładem uproszony prelegent, znany i ceniony w naszym mieście p. dr Dziembowski, naczelny lekarz oddziału chirurgicznego Szpitala Miejskiego. Na porządku obrad również inne ważne sprawy. Uprasza się o przybycie wszystkich członków Związku na to zebranie. Sympatycy mile widziani!

Numer akt: VI. Km. VI. 1256/37

Wezwanie. Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy rewiru VI Mgr Leszek Rościszewski mający kancelarię w Bydgoszczy, ul. Dworcowa nr 73 podaje do publicznej wiadomości, że dnia 11 czerwca 1938 r. o godz. 10-tej przystąpi do opisu nieruchomości Bydgoszcz-Miedzyń tom VII wykaz L. 207 położonej w Bydgoszczy przy ul. Kartuskiej 22, do której skierowana została egzekucja w poszukiwaniu wierzycielności w kwocie 1.000 zł koszty 331,60 koszty egz. według taksy przypadającej wierzycielce Claire Peterson od dłużnika niel. Bogdana Pańczyk-Wyszewieckiego dział. przez ojca Witolda Pańczyk-Wyszewieckiego i wzywa wszystkie osoby, nie uczestniczące w postępowaniu, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do wymienionej nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli prawa tych osób stanowią przeszkodę do egzekucji.

Bydgoszcz, dnia 12 maja 1938 r.

9371) Komornik (—) Mgr Leszek Rościszewski.

Letnisko Brzoza

(stacja Chmielniki)

zaprasza

na otwarcie sezonu kąpielowego
w niedzielę, dnia 22 maja rb.

9377) Szatkowski, gospodarz.

Oszczędzacie oczy, pieniądze, czas

używając szkieł dwuogniskowych, równocześnie do czytania i na odległość. Przemysłni, praktyczni Amerykanie, miliony Europejczyków szanujących swe oczy używają tychże.

Bliższe informacje i demonstrowanie u

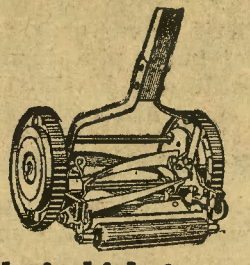
St. Zakaszewskiego

Bydgoszcz, ul. Gdańska 9, telefon 10-99.

Usamodzielniony 1906

Poszukuje
dziewczyny uczciwej z gotowaniem i do wszelkich prac domowych od zarządku 1 czerwca. Dr Grafka Tuchola, Rynek. 9234

Stenografii
pisanie maszyna, księgowości, w języku polskim i niemieckim. Biuro Kupaieckie Vorreau, ul. Marsz. Focha 10. (8185)

Kosiarki do trawy

na łożyskach kulkowych

J. Musolff T. z
o. p.
Bydgoszcz, ul. Gdańska 7
tel. 1650 i 3026 (8348)

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 8. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Trwała
wodna, żelazkowa ondulację wykonuje solidnie, Jan Feglowski. Dworcowa nr 73, filia Plac Piastowski 19. (5557)

Fotografie
komunijne najtaniej wykonuje Michowski, Długa 16 i Dworcowa 29, telefon 24-35. (9206)

Ondulacja trwała
parowa i elektryczna, wodna i żelazkowa oraz farbowanie i tlenienie włosów. Obsługa fachowa, ceny niskie. J. Filipiak, Pomorska 1a. (5556)

SPRZEDAŻE

Skład
obuwia zaprowadzony wraz z mieszkaniami, w powiatowym mieście sprzedam. Oferty pod „Obuwie 40”, do Dziennika Bydgoskiego. (9108)

Wózek
dziecięcy na sprzedaż. Na Wzgórzu 40-2. 9342

Kuźnię
polową nową sprzedam. Pułaskiego 35. (8993)

Bufet (9369)
kredens 6 krzesel, duże lustro sprzedam. Kilińskiego 4-1 Bielawki.

Bufet
stół, krzesła, łóżka, Śniadeckich 42-6. 5578

Dom (5579)
masywny, obszerny 7 pokoi, z dużym ogrodem, miasto Solec Kujawski sprzedam tanio za gotówkę. Adres Dziennik.

Starozaprowadzony
skład kolonialny mieszkaniami, dobra dzielnica, — sprzedam. Pomorska 12-3. 9374

Blurko 5569
leżanka tanio. Zduny 5-5.

Plac (9308)
w Gdyni, punkt pryncypalny, wartości około 50.000 sprzedam natychmiast za 38.000 z powodu zaangażowania w innym przedsiębiorstwie. Oferty Dziennik Bydgoski Gdynia „38.000”.

Repertuar kin bydgoskich:

KRYSTAL: Dziś premiera! „Kraj miłości” z Gusti Huber i Oskar Sima. Bogaty nadprogram. W niedzielę o godz. 12.30 po cenach zniżonych „Port Artura”.

MARYSIENKA: Dziś „Złoty Pirat” z Borysem Karloffem i nadprogr.

APOLLO: „Perły i serce” z słynnym śpiewakiem Nino Martini i nadprogram.

KAPITOL ul. Marcinkowskiego 4:
Dziś dwa wielkie filmy „Sobowótór królewski” i „Zaloga”.

BALTYK: Dziś „Syn Admirała” i „Skamieniały las”.

Zakład fryzjerski
centrum korzystnie od 2000 sprzedam. Chełmno, Marsz. Focha 20. 9269

KUPNA

Motocykl
w dobrym stanie do 250 ccm. kupię. Oferty do filii „M. 250”. 5558

LEKCJE

Maturzysty
udziela korepetycji. Zgłoszenia ul. Poznańska 14, I piętro. (8667)

ZAMIANY

Zamienie
portierstwo na 1-2 pokojowe mieszkanie. Wiadomość Łokietka 3-6. (5576)

POSADY WOLNE

Agentów (4674)
do zbierania zamówień na portrety nowości „Semi-Email” poszukuje na doskonałych warunkach Renesans, Kielce, Focha 14.

Młodego
samotnego czeladnika blacharskiego poszukuję od zaraz na stałą posadę w Warnki według umowy. Zgłoszenia: Nikodem Zasadzki, Działdowo, Plac Kościelny 2. (9241)

Poszukuje
gospodyni lub starszej dziewczyny z dobrym gotowaniem. Franciszek Brzeski, Kartuzy, Parkowa 9. (9232)

Kasjerka (5541)
młoda, przystojna, potrzebna od zaraz Coctail-Bar „Carioca”, Pomorska 19. Zgłoszenia od godz. 18-21-jej, wejście z podwórza.

Lakiernik
rowerowy oraz sprzedawca na rowery i części potrzebni Warszawa, zaraz. Oferty „Rowery” Warszawa, Zgoda 9, Stanisław Pietraszek, Stołeczne Biuro Ogłoszeń. 9336

Cieśla
dobry majster znający częściowo stolarke potrzebny na stałe. Fabryka Karbidu, Smukała. (5555)

Pomocnica
domowa samodzielna z gotowaniem potrzebna od zaraz. Aleje Mickiewicza 4, m. 2. 9340

Potrzebna 9339
dziewczyna od lat 15. Sieroca 13-1, kolonialka.

Fryzjerka
na stałą wypożyczkę potrzebna. Zgl. E. Weinkauf, Pl. Poznański 3. 9345

Pomocnik
fryzjerski zaraz. Kujawska 34. 9344

Kucharka 9332
dobrym gotowaniem, prac domowych. Toruńska 2/4.

Fryzjer 9354
potrzebny. Malborska 18.

Dzielny
fryzjer męski. Klinger, Tuchola, Zielona 11. (9372)

Dobra
pomoc do damskich płaszcz. Długa 35-3. (9362)

Pomocnik
fryzjerski na stałą wypożyczkę. Kujawska 78. (9364)

Dziewczyna
do wszystkiego przyjmie zaraz skład kolonialny. Podgórna 1. (9363)

Służąca
potrzebna. Restauracja, Przyrzeczce 14. (9365)

Ekspedientka
do składu białawotów potrzebna. L. Ujma, Bydgoszcz, Gdańska 1. (5577)

Przyjme
biuralistę. Zgłosz. „Dla adwokata” filia. (5575)

Pani enki
naukę robót ręcznych zaraz potrzebne. Poznańska 17-7. (9353)

Służąca
uczciwa, pracowita z gotowaniem. Deja, Śniadeckich 11. (5565)

Listowniki

Rachunki

Zawiadomienia

Pocztówki

oraz wszelkie inne formularze dla handlu i przemysłu wykonuje pospiesznie, gustownie i tanio

Deukaenia Bydgoska S.A.

(Wydawnictwo Dziennika Bydgoskiego)

Bydgoszcz, ul. Poznańska 12-14

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Podać warunki. Sypniewski, Wejherowo, Senkiewicza. (9356)

Młodszy (9358)
urzędnika gospodarczego, energicznego, sumiennego poszukuje Lnianek, Lnianow. Swięci. Kosztów podróży się nie zwraca.

Krawcowa
zdolna potrzebna. Bernardyńska 1a. (9350)

Fryzjerka
od zaraz lub 1. 6. Posada stała. Leszczyński, Kruzwica. 9357

Fryzjer
młodszy zaraz. Grunwaldzka 64. 9368

Potrzebny
chłopiec na posyłki. Braun Batorego 4. 9351

Dziewczyna
przychodnia z gotowaniem. Dworcowa 2, Badalewska. (5570)

Posługa
z syciem, Cieszkowskiego 1-3. (5571)

Służąca
uczciwa do wszystkiego. Pomorska 9-5. 5582

Fryzjerka (5574)
dobra siła potrzebna. — Błaszczyk, Dworcowa 49.

Krawcowa
zdolna potrzebna. Gdańska 52-2. (5581)

Pomocnik
piekarski jako piecowy potrzebny. Piekarnia, Pomorska 60. (5563)

Mosiężników-Tokarzy
przyjme natychmiast J. Zawitaj, Bydgoszcz, Dworcowa 66. 5561

Ekspedientka
do składu cukierków z kaucją potrzebna. Oferty „122” filia. (5562)

Fryzjerka (9359)
dobra siła, wodna, żelazkowa, manikur, potrzebna zaraz. Zgłoszenia podaniem warunków Dziennik Bydgoski Gdynia „Fryzjerka”.

Elektromonter 9373
na stałą posadę od zaraz może się zgłosić. F-a B. Jączkowski, Gdańska 23

Panienska
do obsługi gości potrzebna. Warszawska 17. (9370)

Uczennice
do sycia przyjmie Ścieżka 27, m. 11. (8607)

POSADY POSZUKUJĄ
Pokojowa 9343
poszukuje posady. Oferty Dziennik „Pracowita”.

DACH NAD GŁOWĄ

MIESZKANIA WOLNE W BYDGOSZCZY

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr.

1 i 2 pokojowe:
kuch. łaz. Śniadeckich 13/1.

5 pokojowe:
Staszica 1-4, godz. 12-13.

5 pokoi
wolnych. Długa 32. (9346)

2 pokoje
kuchnia. Bronikowskiego nr 3. 9361

Mieszkanie
trypokojowe w o l n e. Dworcowa 48. 5568

4 pokoje
słoneczne, łazienka, balkon, wysoki parter, najlepsze centrum miasta, wolne. Telefon 21-75. (5564)

6 pokojowe 5580
z komfortem, noworemontowane, I piętro, od 1. VI. do wynajęcia. Gdańska 91.

MIESZKANIA SZUKA

2-3 9322
pokoje poszukuje. Czynn pół roku z góry. Oferty pod „Średni urzędnik państwowy” do administracji Dziennika Bydgoskiego.

Kuchnia 8821
mieszkalna lub 1 pokój z kuchnią potrzebny od zaraz. Ludwik Buchholz, Fabryka Skór, S. A. Bydgoszcz, ul. Garbary 2-4.

4-5 pokojowego
mieszkania blisko Starego Rynku — Placu Teatralnego poszukuję. Oferty filia Dz. „4-5”. 5559

POKOJE WOLNE

Pokój (5566)
mały, całodzienne utrzymanie. Gdańska 62-5.

Komfortowy
Cieszkowskiego 1-3. 5572

POKOJU POSZUKUJĄ

Urzędnik
bankowy poszukuje 1-2 umebł. pokoi możliwie z całym utrzymaniem od 1. 6. Oferty filia Dziennika „Bankowy”. 5573

LETNISKA

Po maturze
wypoczną panią troskliwą opieką Zakopanem, Dom Chałubińskiego. (9352)

DZIERŻAWY

Lokal
handlowy nadający się dla każdej branży z mieszkaniem. Nakielska 51. (5485)

Garaż
śródmieście, Warmińskie-go 10. (5527)

Orłowo-Morskie
Wydzierżawię duży lokal na jadalnię lub drogerię centrum Orłowa. Wiadomość Dziennik Bydgoski Gdynia „Gospodarz”. 9309

Fabryczna hala
150 m², zelektryfikowana, biuro, wolna 1-go czerwca. Gdańska 145, właściciel. 5521

RÓŻNE

Reperacje
wszelkiej garderoby męskiej i damskiej jako też wykonania miarowe skutecznia fachowo i tanio Zakład Krawiecki, ulica Chrobrego 7 m. 4. 6268

Jasnovidz
Lewando przyjmuje: Pomorska 42-1. 5403

Wilk 9341
przybłąkał, odebrać w 3 dniach. Koronowska 5.

Zginął
młody, czarny dog z numerem 3078. Proszę odprować: Zamojskiego 21-2. 5560

Jeśli ogłoszenie oznaczone jest szyfrą:

Oferty skierować do administracji „Dziennika Bydgoskiego pod...” zainteresowani danym ogłoszeniem winni złożyć oferty w liście z napisem na kopercie tej szyfry, która wymieniona jest w ogłoszeniu. Oferty wydajemy natychmiast ogłaszającym, wykazującym się wystawionym przez nas kwitem. W żadnym wypadku nie podajemy adresu lub bliższych danych o ogłaszającym się pod szyfrą. Za ewentualną odpowiedź nie możemy brać odpowiedzialności, gdyż jest to sprawa wyłącznie ogłaszającego. Zaleca się przeto, aby nie załączać do ofert oryginalnych świadectw lub innych pism, a tylko odpisy.

KOCHAJĄCA ŻONA.

— Kupiłam ci, Kochanie, na imieniny kalendarz, w którym podkreśliłam czerwonym ołówkiem datę swoich imienin.

— Kupiłam ci, Kochanie, na imieniny kalendarz, w którym podkreśliłam czerwonym ołówkiem datę swoich imienin.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-linowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł, na dalszych stronach 1,00 zł, za milim. 1 lin., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203 713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialna: Zofia Żółska-Mrozowicka w Gdyni; za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.